

Programmabegroting 2024 Meerjarenperspectief 2025-2027

Gemeente Alblasterdam

Gemeenteraad 7 november 2023

Voorwoord	3
Inleiding - Een fit en groen dorp in de polder: Uitvoeringsprogramma 2024	4
Financieel perspectief.....	5
Beleidsbegroting	10
Programmaplan	11
Programma 1: Een duurzaam bereikbaar dorp	14
Programma 2: Met oog voor elkaar	23
Programma 3: Thuis in ons dorp	30
Programma 4: Solide financieel beleid.....	38
Paragrafen	46
1. Paragraaf lokale heffingen.....	47
2. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	53
3. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	62
4. Paragraaf financiering.....	65
5. Paragraaf bedrijfsvoering	74
6. Paragraaf verbonden partijen.....	78
7. Paragraaf grondbeleid	83
8. Openbaarheidsparagraaf.....	88
9. Keuzes maken	90
Financiële begroting	99
Overzicht van baten en lasten per programma.....	100
Overzicht baten en lasten per taakveld.....	104
EMU-saldo	109
Investeringsplan 2024-2027	113
Verplichte indicatoren BBV.....	116
Programma-indeling	118

Voorwoord

Alblasserdam is een parel van een dorp aan de rand van de Alblasserwaard, omringd door water en groen en strategisch gelegen aan de A15. Met een bescheiden bevolking van 20.000 inwoners zijn we misschien klein in aantal, maar groots in onze ambities, ons burgerschap en onze saamhorigheid. Ons dorp heeft karakter, een plek waar eenieder zichzelf kan zijn, ongeacht afkomst, geaardheid, geloofsovertuiging of levensbeschouwing, en waar elke stem wordt gehoord. In Alblasserdam zijn tolerantie en respect geen holle woorden, maar de fundamenten die ons dagelijks handelen sturen.

Onze identiteit is verweven met de kracht van diversiteit, met een gemeenschap die zich verenigt in tijden van uitdaging en triomfeert in tijden van voorspoed. Het is onze gedeelde overtuiging dat deze verscheidenheid ons sterker maakt, dat het de rijkdom van ons dorp weerspiegelt en ons drijft om voortdurend te streven naar verbetering en vooruitgang.

Deze begroting voor het jaar 2024 is meer dan alleen cijfers en budgetten; het is ook een reflectie op onze inspanning aan het verbeteren van de welvaart en het welzijn van ons dorp gemeenschap. Het is een belofte om onze voorzieningen te behouden, uitdagingen aan te gaan en te bouwen aan een duurzame en gezonde toekomst voor Alblasserdam.

In deze begroting nemen we u mee op een reis door onze gemeente, waar we de maatschappelijke en financiële situatie onder de loep nemen, onze doelen en prioriteiten uiteenzetten, waarbij we transparantie, samenwerking en integriteit steeds benadrukken. Het is ons vertrouwen in de kracht van gemeenschap en in de mogelijkheid om, samen, een fit en groen dorp in de polder te creëren.

Samen zullen we blijven werken aan het behoud van onze kostbare voorzieningen en het waarborgen van de stabiliteit in ons dorp, zelfs in tijden van financiële uitdagingen. Het is ons gezamenlijk doel om Alblasserdam te koesteren zoals het is en ervoor te zorgen dat het een plek blijft waar iedereen zich thuis kan voelen en waar we met trots op kunnen bouwen voor de generaties die nog komen.

Burgemeester en wethouders van Alblasserdam.

Inleiding - Een fit en groen dorp in de polder: Uitvoeringsprogramma 2024

Maatschappelijke situatie

Voor u ligt de Begroting 2024 voor Alblasserdam, een document dat de koers voor het komende jaar uiteenzet en vooruitblik op de komende jaren. In deze inleiding bieden we niet alleen een grondig overzicht van zowel de huidige maatschappelijke als financiële situatie van onze gemeente, maar trachten we ook de menselijke aspecten van ons beleid te benadrukken.

Transparantie en samenwerking

In onze gemeente hanteren we het principe van transparantie en samenwerking. Net zoals in een huishouden, waar open communicatie en begrip de sleutel tot succes zijn, willen wij geen geheimen bewaren. We delen informatie met onze inwoners, zodat iedereen begrijpt wat er speelt en waarom we bepaalde beslissingen nemen. Dit is wie wij zijn als college en als medemensen. Het delen van onze visie en onze aanpak is van groot belang.

Afwegingen en verantwoordelijkheid

De stijgende inflatie is een belangrijk vraagstuk is dat onze gemeente en haar inwoners raakt. Deze stijgende inflatie heeft directe gevolgen voor de financiële situatie van mensen in Alblasserdam. Het behouden van essentiële voorzieningen voor onze inwoners, met name in 2024 en 2025, is onze topprioriteit. Om deze voorzieningen te behouden is het nodig dat ook de lokale belastingen de prijsontwikkeling volgen.

Het is belangrijk op te merken dat sommige organisaties worden geconfronteerd met aanzienlijke stijging van de kosten, onder andere vanwege cao-afspraken. De kosten stijgen soms harder dan de compensatie die wij als gemeente daarvoor ontvangen via de algemene uitkering. We willen enerzijds voorkomen dat deze organisaties ten onder gaan aan deze financiële uitdagingen, omdat ze een belangrijk onderdeel vormen van onze gemeentelijke voorzieningen. Anderzijds kan de gemeente niet altijd het vangnet zijn om tekorten op te vangen.

Lange termijn anticiperen

Ons beleid is nooit beperkt tot de korte termijn; we streven ook naar lange-termijncontinuïteit. We anticiperen op de uitdagingen die ons te wachten staan, zelfs als ze zich pas na 2025 manifesteren. Een belangrijk voorbeeld hiervan is de korting van 3 miljard euro van de rijksoverheid op het gemeentefonds vanaf 2026. Ondanks dat onze huidige begroting voor 2024 en 2025 sluitend is, zien we nu al dat er in 2026 een financieel tekort van 4 miljoen euro dreigt. We kunnen en willen niet afwachten wat de toekomst brengt; we moeten proactief handelen om financiële stabiliteit te waarborgen en continuïteit te garanderen voor onze plannen en voorzieningen.

Financieel perspectief

In de raad van 4 juli 2023 is de Perspectiefnota 2024 behandeld. In deze nota is inzicht gegeven in de beleidsontwikkelingen, trends, kansen en risico's die op ons af komen. In het financiële meerjarenperspectief op hoofdlijnen werd voor 2024 en 2025 een sluitende begroting voorzien. Vanaf 2026 is een fors negatief saldo te verwachten. In het hoofdstuk van 'Perspectiefnota naar begroting' gaan we nader in op de ontwikkeling van het perspectief na opstelling van deze begroting. Het af stevenen op een fors negatief saldo geldt niet alleen voor de gemeente Alblasterdam; bijna alle gemeenten worden daarmee geconfronteerd.

Voor 2024 en 2025 van de meerjarenraming 2025-2027 presenteren wij een sluitende begroting. Om hiertoe te komen zijn enkele keuzes gemaakt die genoemd zijn bij 'van Perspectiefnota naar begroting'. Rekening houdend met de ambities in de Perspectiefnota 2024, de ontwikkelingen en mutaties die zich daarna hebben voorgedaan en de keuzes om tot een sluitende begroting in 2024 te komen is het positieve resultaat in 2024 € 383.000.

Het financiële meerjarenperspectief ziet er als volgt uit:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2024	2025	2026	2027
Resultaat Begroting 2024	383	3	-3.829	-4.457

Het gepresenteerde resultaat is inclusief incidentele lasten en baten. Om te beoordelen of de begroting en meerjarenbegroting structureel in evenwicht is, is inzicht nodig in het incidenteel resultaat zodat er een "gezuiverd" begrotingsresultaat ontstaat. Het geraamde structurele resultaat in de begroting 2024-2027 is als volgt:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2024	2025	2026	2027
Resultaat Begroting 2024	383	3	-3.829	-4.457
Af: Incidenteel geraamd resultaat	200	0	80	0
Geraamd 'structureel' resultaat Begroting 2024	583	3	-3.749	-4.457

Van Perspectiefnota naar begroting

In de Perspectiefnota 2024 zijn de ambities en de kaders voor het opstellen van de begroting vastgesteld. In dit hoofdstuk lichten we enkele belangrijke ontwikkelingen toe, die van invloed zijn geweest op het saldo van de uiteindelijke begroting.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt nader ingegaan op de ontwikkelingen die niet zijn vertaald in de lasten en baten van de begroting 2024, maar wel van invloed kunnen zijn in de komende jaren.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling op hoofdlijnen weer tussen de 1^e bestuursrapportage 2023 en de begroting 2024 met de meerjarenraming 2025-2027

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2024	2025	2026	2027
Geraamd resultaat na 1e burap 2023	776	632	-1.995	-3.170
Mutaties opstellen begroting	-393	-629	-1.834	-1.287
Saldo begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027	383	3	-3.829	-4.457
Saldo begroting volgens Perspectiefnota 2024	380	411	-3.004	-3.279
Verschil	-3	-408	-825	-1.178

Toelichting

Ten opzichte van de Perspectiefnota 2024 heeft de uitwerking van de begroting nadeliger uitgewerkt dan eerder werd aangenomen. Hierna volgt een toelichting op de voornaamste verschillen.

Gemeenschappelijke regelingen (500k tot 700k Nadelig)

De uitwerking van begrotingen van gemeenschappelijke regelingen heeft nadeliger uitgewerkt. Dit komt deels doordat ten tijde van de Perspectiefnota 2024 nog niet alle informatie bekend was, bijvoorbeeld de kostenontwikkeling van de diensten van de SGD was nog niet bekend. Ook werkte de begroting van GR Sociaal nadeliger uit en zijn de lasten van de GR Souburgh gestegen vanwege het vervallen van een SPUK-uitkering.

Indexering loonkosten (300k nadelig)

Bij de financiële doorrekening van de perspectiefnota was niet de juiste basis genomen om het effect van de hogere loonkosten te berekenen.

Leges omgevingsvergunningen (van 280k voordelig naar 450k nadelig)

Bij de uitwerking van deze begroting is een nieuwe inschatting gemaakt van de verwachte legesopbrengsten op basis van ervaringscijfers, verwachte effecten van de Wet kwaliteitsborging bouw en inzicht in bouwprojecten. Dit heeft geleid tot een voordelige bijstelling in 2024 en nadelige bijstellingen in de jaren erna.

Maatregelen met effect voor de jaren 2024 en 2025 (470k voordelig in 2024 en 690k voordelig in 2025)

Als gevolg van bovenstaande ontwikkeling zijn enkele keuzes gemaakt om voor de jaren 2024 en 2025 tot een sluitende begroting te komen. Er is gekeken naar investeringen in de buitenruimte. Enkele investeringen zijn doorschoven naar andere jaren, om zo de afschrijvingslasten te beperken. Voorgesteld wordt het budget voor onvoorzien te verlagen. En ook wordt voorgesteld voor de ontwikkeling van de onroerendezaakbelasting te rekenen met een inflatiepercentage van 5,3 in plaats van 4,2. Dit omdat op basis van de septembercirculaire duidelijk is dat de inflatieontwikkeling voor 2024 hoger ligt dan bij de meicirculaire bekend was. Dat zien we ook terug in de algehele ontwikkeling van de kosten.

Rentelasten leningen

In september 2022 is besloten een nieuwe langlopende lening aan te trekken van € 11 mln. De rentelasten daarvan waren al in de begroting opgenomen. Daarnaast is op basis van een liquiditeitsplanning een nieuwe inschatting gemaakt van het benodigde budget voor rentelasten.

Investeringsplan 2024 - 2027

In deze begroting worden de investeringskredieten voor 2024 uit het investeringsplan 2024-2027 die aangemerkt zijn met een A in bijlage 2 (totaal € 2.838.750) aan de raad ter autorisatie voorgesteld. Dit betreft vooral voorbereidingskredieten en kredieten voor cyclische werkzaamheden. Dit betreft de volgende kredieten:

Investeringen A-kredieten	Bedragen (x € 1.000)
Bruggen 2024	500
Openbare verlichting 2024	428
Speelvoorzieningen 2024	144
Riolering 2023	800
Riolering 2024	747
Werkmaterieel 2024	220
Totaal	2.839

In het investeringsplan is voor een bedrag van € 24.547.000 aan B-kredieten opgenomen. Met de vaststelling van deze begroting 2024 heeft de raad nog geen krediet geautoriseerd voor de investeringen die met een B zijn aangemerkt. Deze investeringen zullen via een afzonderlijk voorstel aan de raad worden voorgelegd. Dit betreft de volgende kredieten:

Investeringen B-kredieten	Bedragen (x € 1.000)
School Nokkenwiel (locatie Boerenpad)	7.650
Vinkenwaard Zuid Ohmweg	1.922
Asfaltonderhoud fietspaden	75
Kinderdijk Vogelbuurt	5.200
De Witt & Troelstrastraat	3.500
West Kinderdijk Noord	500
Omvorming Vinkepolderweg-Otweg	550
Edisonweg A15-van Wenaeweg toplaag asfalt	175
GVVP maatregelen 2023	425
Impuls reconstructie/onderhoud 2024	1.000
Buurt Zeelt reconstructie	750
Rijnstraat asfaltonderhoud toplaag asfalt	300
Asfalt Oost en West Kinderdijk	400
Riolering Hobbemalaan	200

Investerings B-kredieten	Bedragen (x € 1.000)
Fietslus Edisonweg-Molenpad	1.000
Tijdelijke onderwijshuisvesting	900
Totaal	24.547

Voor een nadere specificatie van de investeringskredieten wordt verwezen naar het investeringsplan 2024-2027 in de financiële begroting. Dit investeringsplan 2024-2027 geeft voor de jaren 2024 tot en met 2027 inzicht in de te verwachten investeringen en in de planning van de te verwachten uitgaven naar jaren. In het meerjarenperspectief is rekening gehouden met de kapitaallasten van deze te verwachten investeringen.

Beleidsbegroting

Programmaplan

Het coalitieakkoord Samen zijn we Alblasserdam is door het college vertaald in tien ambities. Deze ambities staan gedurende de collegeperiode 2022-2026 centraal. Onze richting en doelen hebben we beschreven in het collegeprogramma. In het bijbehorende jaarlijkse uitvoeringsprogramma nemen we de concrete activiteiten en taken op voor de begroting. Naast de ambities en opgaves hebben we in het collegeprogramma naast de verplichte indicatoren aanvullende, lokale indicatoren opgenomen aan de hand waarvan we onze inspanningen gaan meten en verantwoorden. Dit meten we halverwege onze bestuursperiode (zomer 2024) en aan het einde van deze periode (voorjaar 2026).

Onze tien ambities zijn:

- 1) We willen toegroeien naar een fit en groen dorp in de polder. Doel van dit college is dan ook het verder verbeteren van de sociale en fysieke leefomgeving van onze inwoners. Onder de noemer van een fit en groen dorp in de polder werken we actief aan het vergroenen en verduurzamen van ons dorp opdat we beter in staat zijn mee te bewegen met de klimaatverandering, maar ook omdat een groene leefomgeving een positieve uitwerking heeft op de gezondheid van onze inwoners.
- 2) We willen tegelijkertijd onze ecologische voetafdruk verminderen door middel van hergebruik van grondstoffen (circulariteit), reduceren van afval en natuur inclusief bouwen. De energietransitie is gericht op duurzame energiebronnen, maar bijvoorbeeld ook op het anders omgaan met vervoer en transport.
- 3) We zijn een zorgzaam dorp en willen de eigen kracht van onze inwoners verder versterken. We zorgen voor een (ook fysiek) veilige, duurzame leefomgeving. In ons sociale dorp kijken we om naar elkaar, is er een goed werkend sociaal vangnet en biedt de overheid ondersteuning aan hen die onvoldoende zelfredzaam zijn. Zonder doelgroepen uit te sluiten, maken we ons zorgen om onze minima en ouderen. Waar mogelijk bieden wij hen - via onze partners - extra ondersteuning.
- 4) Om wonen in en voor Alblasserdammers te bevorderen maken we optimaal gebruik van de mogelijkheden om voorrang te verlenen aan onze inwoners en versnellen we de in gang gezette woningbouwprojecten waar mogelijk. Daarnaast gaan we op zoek naar een nieuwe, grote woningbouwlocaties ten zuiden van de Alblas. Hierbij heeft het bieden van kansen aan starters, met het oog op een evenwichtige bevolkingsopbouw en toekomstbestendig dorp, onze aandacht.
- 5) Een fit en groen dorp zijn we ook met elkaar. Inwoners, bedrijven en ondernemers nemen hun aandeel in onze gezamenlijke toekomst, waarin we natuurlijk met elkaar in goed contact en verbinding staan om zo het dorp met karakter nader te duiden. We hebben oog voor alle belangen en luisteren goed, ook naar afwijkende stemmen of meningen. Wij staan voor een overheid die niemand uitsluit en werken aan inclusief beleid. We hechten veel waarde aan democratie en willen het vertrouwen in de (lokale) overheid herstellen.
- 6) We zijn een zelfbewust dorp. We zijn autonoom en partner tegelijk. Als partner werken we samen binnen diverse netwerken, zowel binnen de Alblasserdamse samenleving als met de (bestuurlijke) wereld om ons heen. Deze samenwerking vraagt om vitale organisaties die mee kunnen groeien met de ontwikkelingen, maar ook om vertrouwen, ruimte geven en sturing op resultaat. Als onderdeel van de regio Zuid-Holland Zuid waarderen wij de robuustheid, kennis en stabiliteit die deze samenwerkingsverbanden opleveren op onder andere het sociaal en ruimtelijke economisch domein (onder de vlag van Smart Delta Drechtsteden). Maar we zien tegelijkertijd winst wanneer we deze regionale organisaties kunnen aanvullen met onze lokale dorpskracht. Daar zetten wij vol op in en maken wij het verschil.

- 7) We benutten optimaal de korte lijnen in ons dorp. We voorkomen dat het systeem creativiteit of logische oplossingen in de weg staat. Daarbij zoeken we naar slimme combinaties van inzet en activiteiten om zo meerdere doelen en opgaves te bedienen.
- 8) We zijn realistisch in ambities en zetten de eerste periode vooral in op het afronden van bestaande projecten/activiteiten. We waken voor het overvragen van onze medewerkers, inwoners en ondernemers en maken het verschil door keuzes te maken.
- 9) Een toekomstbestendige ambtelijke organisatie en gezonde financiële situatie zijn randvoorwaardelijk in het behalen van onze ambities. Continuïteit in beleid en doelstellingen is voor onze partners van belang om tot succes te kunnen komen. We maken alle producten en diensten kostendekkend. We waarderen het voorzieningenniveau zoals we dat nu hebben en houden de woonlasten voor onze inwoners passend bij onze huidige, gemiddelde positie in Nederland.
- 10) We zijn wendbaar en flexibel. We maken geen programma met activiteiten waarin we voor vier jaar vooruitkijken, maar stellen jaarlijks in overleg met onze partners een uitvoeringsprogramma op dat we koppelen aan onze begroting.

Deze ambities zijn vertaald in drie opgaves, waarmee we integraal en samen met onze maatschappelijke partners invulling geven aan deze ambities.

Deze opgaves zijn:

- 1) Een duurzaam bereikbaar dorp
- 2) Met oog voor elkaar
- 3) Thuis in ons dorp

Het programmaplan is gebaseerd op het collegeprogramma en het bijbehorende uitvoeringsprogramma. Het programmaplan is ingedeeld volgens de drie w-vragen:

- A. Wat willen we bereiken?
- B. Wat doen we ervoor?
- C. Wat kost het?

Binnen een programma bevinden zich diverse taakvelden. Dit zijn voorgeschreven taakvelden zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Als bijlage is de programma-indeling met de taakvelden per programma opgenomen. De taakvelden zijn per programma gebundeld onder een thema.

A. Wat willen we bereiken?

De tekst van de eerste w-vraag is gebaseerd op het collegeprogramma.

B. Wat doen we ervoor?

De tweede w-vraag is gebaseerd op het jaarlijkse uitvoeringsprogramma behorend bij het collegeprogramma.

C. Wat kost het?

Per hoofdgroep wordt genoemd wat de lasten en baten zijn. In de financiële begroting zijn de ramingen van de programma's onderverdeeld naar de diverse taakvelden.

Programma-indeling

De programmabegroting bestaat uit vier programma's. De eerste drie programma's sluiten aan bij de drie opgaves van het collegeprogramma aangevuld met een programma Solide financieel beleid.

- Programma 1: Een duurzaam bereikbaar dorp
- Programma 2: Met oog voor elkaar
- Programma 3: Thuis in ons dorp
- Programma 4: Solide financieel beleid

Naast de te realiseren programma's bevat het programmaplan:

- Een overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
- Een overzicht van de kosten van overhead
- Een bedrag voor heffing voor de vennootschapsbelasting

Programma 1: Een duurzaam bereikbaar dorp

Wat willen wij bereiken?

Een duurzaam, bereikbaar dorp: Een schoner, groener dorp dat uitnodigt tot een actieve levensstijl met meer aandacht voor duurzaamheid en biodiversiteit met een hoge prioriteit op de energietransitie.

Aan het einde van deze collegeperiode:

1. Werkt de gemeente Alblasserdam met de nieuwe omgevingsvisie Fit & Groen, die interactief tot stand is gekomen. Deze visie nodigt uit tot goed rentmeesterschap en duurzaam ondernemen.
2. Is er in de gemeente Alblasserdam een (met partners vormgegeven) duurzaamheidsagenda waarmee gewerkt wordt (energietransitie/klimaatadaptatie/circulariteit/vergroening). Hierin hebben wij aandacht voor ons eigen voorbeeldgedrag en het ondersteunen van inwoners en ondernemers in de betaalbaarheid van de transitie.
3. Is de verkeersveiligheid en bereikbaarheid van Alblasserdam verbeterd en hebben we jaarlijks minimaal 1 fietsonveilige (weg)situatie verbeterd.
4. Is het aanbod van het openbaar vervoer in en naar ons dorp minimaal behouden.
5. Is er een goede balans tussen bezoekersdruk en ervaren leefbaarheid van Alblasserdammers en onze (directe) omgeving.
6. Handhaven we de buitenruimte op kwaliteitsniveau B.
7. Controleren en bewaken we bij alle (ruimtelijke) plannen de fysieke veiligheid van ons dorp en zorgen voor behoud van het bestaande fysieke veiligheidsniveau.

Wat doen we er voor?

Aandeel in energietransitie

De energietransitie heeft met de inflatie niet alleen een duurzaamheidskarakter, maar zeker ook een financieel belang gekregen. Het reduceren van het gebruik van (dure) fossiele brandstoffen, het hergebruiken van materialen (circulair bouwen en ontwikkelen) en anders kijken naar transport en mobiliteit heeft daarmee een (positieve) impuls gekregen. Het sluit goed aan bij de richting die Alblasserdam gekozen heeft als perspectief van de toekomst van ons dorp, een fit en groen dorp in de polder. In 2023 geven we samen met onze inwoners en ondernemers nadere duiding en betekenis aan dit accent. Naast dat wij als overheid het goede voorbeeld in deze transitie geven, verwachten wij van al onze inwoners een aandeel. Daarin hebben we zeker oog voor de betaalbaarheid van deze opgave en maken daar goede afspraken over onder andere met Woonkracht 10. We werken samen aan de interactieve opgestelde duurzaamheidsagenda (opgave 1).

Klimaatadaptieve buitenruimte

Een fit en groen dorp gaat verder dan alleen de energietransitie, maar maakt ook onze fysieke omgeving beter bestand tegen de klimaatverandering. We zetten in 2024 verdere stappen in het vergroenen en verduurzamen van onze buitenruimte, zoals verwoord in opgave 1. Bij reconstructies of andere aanpassingen in de

openbare ruimte passen we klimaatadaptieve maatregelen toe. Het goed uitleggen van de reden en belang moet de acceptatie van deze maatregelen verhogen en hopelijk anderen ook stimuleren mee te doen door bijvoorbeeld de eigen tuin te vergroenen.

Duurzame mobiliteit

Zoals ook verwoord in opgave 1 blijft de bereikbaarheid van ons dorp, zeker in de spits, een aandachtspunt. Binnen een fit en groen dorp stimuleren we weliswaar het fietsgebruik (door het verder verbeteren van de fietsvoorzieningen en veiligheid) en behouden van het openbaar vervoer. In 2024 starten we met de aanleg van de fietslus ter hoogte van de Grote Beer/Edisonweg om de verbinding tussen ons dorp en Papendrecht voor fietsers veiliger te maken. Naast deze fietsvoorzieningen moet de ontsluiting van het dorp voor het autoverkeer beter worden. Zeker in combinatie met de leefbaarheid op de dijk vanwege het werelderfgoed Kinderdijk. Duurzame mobiliteit en bereikbaarheid komen samen in het nieuw op te stellen gebieds perspectief Poort aan de Noord. In dit gebied, onder de brug, wordt niet alleen gewerkt aan een transferium, maar ook aan een mobility hub (inclusief vervoer over water), busstation, truckparking en evenemententerrein.

Wat mag het kosten?

(bedragen * € 1.000)	2024			2025			2026			2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Mobiliteit	2.683	241	-2.441	2.961	240	-2.721	3.178	239	-2.939	3.359	238	-3.122
Groen & milieu	7.347	6.336	-1.011	7.490	6.523	-967	7.599	6.561	-1.039	7.661	6.591	-1.070
Totaal programma	10.030	6.578	-3.452	10.451	6.763	-3.687	10.777	6.800	-3.978	11.020	6.829	-4.191
Mutatie reserves	108	45	-63	108	45	-63	108	45	-63	108	45	-63
Totaal programma na bestemming	10.138	6.623	-3.515	10.559	6.808	-3.750	10.885	6.845	-4.041	11.128	6.874	-4.254

Uitvoeringsprogramma

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Opgave 1 Duurzaam, bereikbaar dorp							
Duurzaamheidsagenda							
Lokale isolatie aanpak: Isolatiemaatregel toegepast bij ongeveer 900 huizen (verdeeld over meerdere Jaren).	Ja	Start uitvoering lokale isolatie aanpak door middel van onder andere subsidies/vouchers, huis aan huis ondersteuning en collectieve acties.	Nvt	Huizen klaarmaken voor de energietransitie.	Gemeente	Bewoners, diverse partners	
Een circulair dorp.	Nee	Actieplan circulariteit opstellen.	Q4	Hergebruik grondstoffen vergroten.	Gemeente	HVC, bedrijven, diverse partners	
Netcongestie verminderen.	Ja	Energiedelen bij bedrijventerreinen onderzoeken samenwerking ivm netcongestie.	Nvt	Verminderen (kans op) netcongestie.	Gemeente	Stedin, bedrijven	
Verduurzaming buitenruimte (klimaatadaptieve maatregelen buitenruimte)							
Klimaatadaptieve maatregelen.	Ja	Bij herinrichtingen - waar mogelijk - minder verharding toepassen, meer vergroening, waterregulering en opslag van water in de bodem.	Nvt	Hittestress, wateroverlast en watertekort tegengaan.	Gemeente	Bewoners, beheerpartners	Participatie en acceptatie
Opstellen lokale adaptatie strategie en een start maken met uitvoeren maatregelen (zoals bewustwordingscampagne).	Ja	Bewoners bewust en enthousiast maken voor maatregelen die de schadelijke gevolgen van de klimaatverandering opvangen. Zowel onder de grond, op de grond als boven de grond.	Nvt	Hittestress, wateroverlast en watertekort tegengaan.	Gemeente, Rederij	Bewoners	Participatie en acceptatie

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Aanpassing LIOR (Leidraad Inrichting, Openbare Ruimte) op klimaatadaptieve inrichting.	Ja	Jaarlijks actualiseren LIOR. Verwerken van nieuwe (ontwerp-)eisen tbv klimaatadaptatie en mitigatie en borgen zo de kwaliteit en uniformiteit van de buitenruimte.	Nvt	Klimaatadaptatie, uniformiteit en kwaliteit van de buitenruimte is geborgd.	Gemeente	Adviesbureau's en andere deskundigen	
Groenstructuurplan							
Verdere uitrol geveltuintjes.	Ja	We bieden de bewoners van huizen zonder voortuin een geveltuintje aan.	Nvt	Vergroening. Daarbij leveren geveltuintjes een bijdrage aan biodiversiteit en klimaatadaptatie.	Gemeente	Bewoners	participatie, draagvlak bewoners, fysieke mogelijkheden van de buitenruimte en filosofie buurtaanpak
Versterken en verbeteren groene loper.	Ja	Bij reconstructies en/of renovaties de Groene Loper verbeteren.	Nvt	Verbeteren van de Groene loper draagt bij aan biodiversiteit en klimaatadaptatie.	Gemeente	Bewoners, beheerpartners, bedrijven, verenigingen, WK 10	Participatie, draagvlak bewoners, fysieke mogelijkheden van de buitenruimte

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Vervanging groenstructuur Edisonweg (populieren vervangen door biodiverse beplanting en bomenlaan) als onderdeel van Groene loper door dorp (verbeteren groen langs hoofdstructuren).	Ja	Aanwezigheid van vleermuizen vertraagt de uitvoering van de vervanging. Aanvullend onderzoek en/of maatregelen zijn noodzakelijk.	Nvt	Verbeteren en waar mogelijk uitbreiden van de groenvoorzieningen langs de hoofdstructuren. Gekozen zal worden voor een duurzame, biodiverse inrichting die aansluit bij de klimaatadaptieve doelen.	Gemeente	bewoners, beheerpartners	Participatie, draagvlak bewoners, fysieke mogelijkheden van de buitenruimte en filosofie buurtaanpak
Speelruimtebeleidsplan							
Verhogen kwaliteit speelplaatsen.	Ja	Speelplekken renoveren volgens het vastgestelde beleidsplan.	Nvt	Stimuleren buitenspelen. Borgen van veilig bespeelbare speelplekken.	Gemeente	Bewoners, scholen, buurtverenigingen, woonkracht10	Participatie, draagvlak bewoners, fysieke mogelijkheden van de buitenruimte. Potentieel inzetbaar voor buurtaanpak.
Reconstructies							
Verbeteren kwaliteit openbare ruimte, incl. klimaatadaptieve maatregelen.	Ja	Voorbereiding reconstructie Vogelbuurt.	Nvt	Alblasserdam is zichtbaar schoner en groener.	Gemeente	Bewoners en overige belanghebbenden	Participatie. Draagvlak bij bewoners en belanghebbenden. Fysieke mogelijkheden van de openbare ruimte. Potentieel inzetbaar voor buurtaanpak
Vergroten klimaatadaptatieve vermogen en kwaliteit van het bedrijventerrein.	Ja	Uitvoeren diverse onderzoeken en voorbereiden reconstructie Vinkenwaard-Zuid.	Nvt	Alblasserdam is zichtbaar schoner en groener.	Gemeente	Bedrijven, overige belanghebbenden, beheerpartners	Participatie. Draagvlak bij bedrijven en belanghebbenden. Fysieke mogelijkheden van de openbare ruimte

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Herstellen van de grote hoogteverschillen tussen woning en straat. Kwaliteit buitenruimte.	Nee	Realisatie en oplevering reconstructie De Vang.	Nvt	Alblasserdam is zichtbaar schoner en groener.	Gemeente	Bewoners en overige belanghebbenden	Participatie. Draagvlak bij bewoners en belanghebbenden. Fysieke mogelijkheden van de openbare ruimte
Verharding vervangen, klimaatadaptieve maatregelen, vergroenen, kwaliteit buitenruimte vergroten.	Nee	Uitvoering reconstructie parkeerplaats Nic. Beetsstraat.	Q3	Alblasserdam is zichtbaar schoner en groener.	Gemeente	Bewoners en overige belanghebbenden	Participatie. Draagvlak bij bewoners en belanghebbenden. Fysieke mogelijkheden van de openbare ruimte
Vergroten veiligheid dmv vervangen bestaande damwand.	Ja	Voorbereiden en vervangen damwandconstructie.	Q3	Alblasserdam is zichtbaar schoner en groener.	Gemeente	Bewoners en overige belanghebbenden	Participatie. Draagvlak bij bewoners en belanghebbenden. Fysieke mogelijkheden van de openbare ruimte
Verkeersveiligheid							
Inrichting volgens de richtlijnen voor een veilige inrichting passend bij de situatie.	Ja	Inrichting aanpassen aan 30-km in de Vinkenvolderweg.	Nvt	De verkeersveiligheid en bereikbaarheid van Alblasserdam is verbeterd.	Gemeente	Bewoners en overige belanghebbenden	Participatie. Draagvlak bij bewoners en belanghebbenden. Fysieke mogelijkheden van de openbare ruimte, potentieel inzetbaar voor buurtaanpak
Uitvoering Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan/voorlopig ontwerp aanpassing Grote beer/helling.	Ja	Besluitvorming DO, bestek aanbesteding en opdracht, start uitvoering.	2025	We hebben jaarlijks minimaal 1 fietsonveilige (weg)situatie verbeterd.	Gemeente	Rijkswaterstaat, Waterschap Rivierenland	Rendement en effectiviteit

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Uitvoering Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan: onderzoek fietslus.	Ja	Starten voorbereiding en onderzoek subsidiemogelijkheden.	nvt	Vergroten verkeersveiligheid voor fietsers.	Gemeente, Rijkswaterstaat	Rijkswaterstaat, regio, overige belanghebbenden	Fysieke mogelijkheden buitenruimte, potentieel inzetbaar voor buurtaanpak
Bereikbaarheid							
Besluitvorming over acties nav de bereikbaarheidsvisie.	Nee	Opstellen actieplan ter besluitvorming.	Q1	Verminderen bereikbaarheidsproblemen.	Gemeente		Participatie en omgevingsvisie
Groot onderhoud ponton waterbus.	Nee	Uitvoeren noodzakelijk onderhoud tbv een veilig gebruik van het ponton.	Q4	Verbeteren gebruik waterbus en stimuleren vervoer over water.	Drechtsteden/Gemeente	Drechtsteden	Overige Drechtsteden
Herijking parkeerbeleid.	Nee	Parkeerbeleid opstellen en vaststellen.	Q3	Parkeren in balans met wonen.	Gemeente	Gemeente	Woonzorgvisie en beleid van omliggende Gemeente
Omgevingswet							
Implementatie omgevingswet.	Ja	Uitvoeren plan van aanpak omgevingswet.	Nvt	Vereenvoudiging regelgeving ruimtelijk domein.	Gemeente, regio	Gemeente	Besluitvorming omgevingsvisie houdt verband met de doelen en wensen in bereikbaarheidsvisie en woonzorgvisie
Initiatieven worden getoetst aan kernopgaven fit en groen.	Ja	Via de initiatieventafel worden initiatieven getoetst.	Nvt	Invulling geven aan de omgevingsvisie fit & groen.	Gemeente	Initiatiefnemers	Juiste manier van ontvangst nieuwe initiatieven (systeem)

Wat willen we bereiken?	Jaar- overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Toerisme							
Integraliteit van parkeren op Transferium en vervoer naar Kinderdijk bewerkstelligen.	Ja	Kinderdijk: N.a.v. afspraken bezoekersmanagement: onderzoek last mile vervoer en financiering integraliteit entreegebied Kinderdijk door bureau Bloc uitgevoerd.	Nvt	Verminderen vervoersstromen in Alblasserdam van toeristen.	Gemeente	Bureau Bloc	
Duidelijkheid over regels tav overnachten door toeristen.	Nee	Het opstellen van beleid met betrekking tot toeristisch overnachten in B&B gelegenheden.	Q1	Voorkomen oneerlijke concurrentie.	Gemeente	BB&B	
Handhaven parkeervergunningen.	Ja	In toeristenseizoen handhaven parkeervergunningen.	Nvt	Verbeteren leefbaarheid mbt werelderfgoed Kinderdijk.	Gemeente	SWEK, Molenlanden, provincie, waterschap, bewoners	Inzetbaarheid BOA's. Samenwerking buurGemeenten en handhavingsbeleid
Poort aan de Noord							
Integrale gebiedsvisie Poort a/d Noord inclusief gebied Ruigenhil en Transferium.	Nee	Vaststellen omgevingsplan en volgen omgevingsplanprocedure.	Q3	Gebiedsvisie geeft inzicht in de mogelijkheden omtrent te realiseren deelopgaven zoals Transferium, busstation, truckparking en mobility hub.	Gemeente	Extern bureau	Participatie
Transferium							
Parkeergelegenheid voor bezoekers Kinderdijk in Alblasserdam, die vervolgens (in eerste instantie) met de shuttlebus vervoerd kunnen worden. Het SWEK huurt hierbij de faciliteit.	Nee	Uitvoeren plan van aanpak Project Transferium.	Q3	Verminderen vervoersstromen in Alblasserdam van toeristen.	Gemeente	SWEK, Molenlanden, provincie, waterschap, (Fokker en Gemeente Papendrecht)	

Wat willen we bereiken?	Jaar- overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Bedrijventerreinstrategie							
Herontwikkeling bedrijventerreinen, ter verbetering van duurzaamheid, bereikbaarheid, veiligheid, arbeidsmarkt.	Ja	Uitvoeren acties van de bedrijventerreinenstrategie.	nvt	Versterken van bedrijventerreinen in de Gemeente.	Gemeente	Bedrijven, overige belanghebbenden, beheerpartners	Vinkenwaard Zuid is hier een potentieel project voor

Programma 2: Met oog voor elkaar

Wat willen wij bereiken?

Met oog voor elkaar: Iedereen kan via werken of leren meedoen aan onze samenleving en moet in eerste instantie in staat zijn de eigen problemen op te lossen. De overheid biedt ondersteuning aan diegenen die daar niet zelf toe in staat zijn. We bieden goede zorg, liefst lokaal, aan hen die zorg nodig hebben.

Aan het einde van deze collegeperiode:

1. Is het welbevinden en welzijn van onze inwoners verbeterd, waarbij zoveel mogelijk inwoners in beeld zijn. Hiervoor:
 - Is het Brughuis als centrale toegang tot lokale zorg en ondersteuning bekend en werkt effectief vanuit een integrale benadering met 1 (fysiek en digitaal) loket;
 - Sluiten we aan op vindplaatsen inwoners, zowel fysiek als digitaal;
 - Ziet de gemeente met haar partners toe op een passend niveau van maatschappelijke voorzieningen;
 - Biedt de gemeente jeugdhulp waar mogelijk lokaal aan;
 - Is er gestuurd op kostenbeheersing.
2. Kunnen meer mensen meedoen op de arbeidsmarkt, in ieder geval langs de lijn van leerwerkplekken en voldoende, kwalitatieve participatieplekken.
3. Voelen mantelzorgers zich gewaardeerd en ondersteund.
4. Versterken we het (kennis) netwerk in Alblasterdam en voelen onze partners zich niet geremd in het bedenken van logische en/of creatieve oplossingen (omzeil het systeem).

Wat doen we er voor?

Richting fit en groen in roerige tijden

De inflatie, veroorzaakt door o.a. de hoge gasprijzen en schaarste van goederen en menskracht is bij veel inwoners en bedrijven het gesprek van de dag. En logisch. Financiële zorgen hebben een grote impact op ieders kwaliteit van leven. Wij staan, samen met de landelijke overheid, voor de grote opgave om onze inwoners te ondersteunen. Belangrijk daarin is dat we niet alleen aandacht hebben voor de bestaande minima, maar zeker ook voor de groep die net boven de minimum inkomensgrens verkeert. Het voorkomen van schulden, het snel acteren bij betalingsachterstanden en het bieden van een financieel vangnet staan bij ons scherp op ons netvlies.

Goede zorg

We bieden goede zorg aan iedereen die zorg nodig heeft. Maar we gaan wel kritischer kijken en werken aan normalisering en demedicalisering in de zorg. Het Brughuis, de plek voor laagdrempelige zorg en ondersteuning in ons dorp, speelt daarin als motor van opgave 2, een belangrijke rol. Waar mogelijk bieden we ondersteuning en zorg lokaal aan. Omdat dit in onze ogen beter is voor de zorgvrager, maar ook omdat lokale zorgtrajecten uiteindelijk minder kostbaar zijn dan regionale. We werken samen met de partners van het Brughuis en de partners in de tweede en derde schil (zoals scholen en verenigingen) aan het versterken van de integrale aanpak om als een centraal toegangslot te gaan functioneren.

Leerlint Kansrijk

Vanuit het Brughuis werken we ook actief aan preventie van (sociale en maatschappelijke) problemen. Iedereen moet mee kunnen doen aan onze samenleving. Onderwijs en werk zijn daarin voor ons twee belangrijke pijlers. Het rechtstreeks koppelen van onderwijs, bedrijven en medewerkers via het leerlint Kansrijk en het aanbieden van hoogwaardige participatieplekken bij leerwerkbedrijven vormen een belangrijke basis in het realiseren van opgave 2.

Wat mag het kosten?

(bedragen * € 1.000)	2024			2025			2026			2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Dienstverlening	1.160	365	-795	1.169	378	-791	1.196	444	-752	1.212	452	-760
Economie	269	38	-232	290	38	-252	291	38	-253	291	38	-253
Onderwijs	1.948	5	-1.944	1.970	5	-1.965	2.238	5	-2.233	2.232	5	-2.228
Zorg en jeugd	28.771	6.867	-21.904	28.392	6.918	-21.475	28.400	6.882	-21.518	28.296	6.672	-21.623
Totaal programma	32.149	7.274	-24.874	31.821	7.338	-24.483	32.124	7.368	-24.756	32.030	7.167	-24.864
Mutatie reserves	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5
Totaal programma na bestemming	32.149	7.279	-24.869	31.821	7.343	-24.478	32.124	7.373	-24.751	32.030	7.172	-24.859

Uitvoeringsprogramma

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Opgave 2: Met oog voor elkaar							
Centrale toegang							
Het Brughuis is de centrale toegang tot lokale zorg en ondersteuning, bekend onder de inwoners en werkt effectief vanuit een integrale benadering met 1 (fysiek en digitaal) loket.	Ja	<ul style="list-style-type: none"> - Doorontwikkelen website Brughuis - Vermeerderen van domeinen (WMO en W&I) waarbij het Brughuis als toegangspoort fungeert - Samenhang vergroten van de activiteiten tussen partners van het Brughuis (integrale beoordeling subsidies) - Versterken van de samenwerking tussen Brughuis en lokale preventieve infrastructuur (oa middels het GALA/Brede Spuk) 	Nvt	<ul style="list-style-type: none"> - Toename bekendheid Brughuis onder inwoners en samenwerkingspartners - Dienstverlening beter afgestemd op inwoners - Afname gebruik intensieve vormen van hulpverlening (normaliseren en demedicaliseren) 	Gemeente en Brughuis	Partners Brughuis, GRS en lokale professionele en vrijwilligersorganisaties	Adequate financiering door het Rijk en bereidheid van partners, verwerkersovereenkomsten tussen partners Brughuis
Jongeren							
Preventieve activiteiten jeugdhulp.	Ja	Jongerenwerk zet zich in met straatinitiatieven om jongeren preventief te ondersteunen. Er is financiële steun beschikbaar voor activiteiten die gericht zijn op zeer kwetsbare jongeren, dit wordt in samenwerking met het Brughuis gerealiseerd. Jeugdpoint blijft alle andere activiteiten voortzetten. De JOGG-regisseur focust op het versterken en verbinden van het preventieve netwerk voor jongeren in verschillende domeinen.	Nvt	Verbetering hulpverlening door eerdere interventie (minder jeugdigen in zwaardere jeugdhulp). Beheersing van de kosten cq afzwakken van de groei vd kosten.	Gemeente, DG&J	Partners brughuis en 2e en 3e schil	Toenemende jeugdhulpvragen, stijging kosten

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Versterken jeugdhulp dichtbij.	Ja	In 2023 en in 2024 (structureel) is het budget van Stichting Jeugdteams uitgebreid om Jeugdhulp naar voren te versterken. Er worden specifieke type jeugdhulp ingekocht die aansluiten op het lokale netwerk, om zorg in de regionale zorgmarkt te voorkomen. Dit type zorg zal aansluiten op activiteiten binnen het brughuis.	Nvt	Normaliseren en demedicaliseren; Verbetering hulpverlening door eerdere interventie (minder jeugdigen in zwaardere jeugdhulp); Beheersing van de kosten cg afzwakken van de groei.	Gemeente, DG&J, Stichting Jeugdteams	Partners brughuis en 2e en 3e schil	Toenemende jeugdhulpvragen, stijging kosten
De jeugdverordening moet zijn uitvoering vinden in het lokale veld van Alblasterdam. De bedoeling van de verordening is samen te vatten in normaliseren en demedicaliseren die tot uiting moet komen bij de maatschappelijke partners.	Ja	Uitvoering van het normenkader (de afbakening van jeugdhulp) zal in 2024 verder vorm gaan krijgen. In 2022 is het normenkader al van kracht en de praktische uitvoering zal verder worden aangescherpt en verfijnd.	Nvt	afbakening jeugdhulp, normaliseren, demedicaliseren.	Gemeente en Brughuis	Partners brughuis en 2e en 3e schil	Rijksbeleid en capaciteit/arbeidsmarkt
Opdrachtgeverschap/samenwerking							
Herijking subsidiebeleid.	Nee	De ASV herijken waarin we de uitkomsten van het rekenkameronderzoek bij gebruiken. Conceptteksten laten toetsen door het JKC. De visie sociaal domein vertalen in subsidies voor de kernpartners. Verdere digitalisering van het subsidieproces.	Q2	Bestuurlijke ontvlechting conform 213 A onderzoek; passend bij actuele wet- en regelgeving en beleid; aanpassing van processen & structuur; beheersing van de kosten, nieuwe ASV.	Gemeente	Alle subsidie-aanvragers: partners Brughuis, 2e en 3e schil en JKC	Draagvlak subsidiebegunstigden

Wat willen we bereiken?	Jaar- overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Participatie							
Meer mensen kunnen meedoen op de arbeidsmarkt. Doorontwikkelen van beschikbaarheid van en toeleiding naar lokale participatieplekken, leerwerkplekken en uitstroommogelijkheden.	Nee	Vorbereiden en vastellen lokale verordening werk en inkomen.	Q1	Stimuleren duurzame uitstroom uit de uitkering en juridische verankering van het geheel.	Gemeente en GR-Sociaal	Onderwijs (waaronder ROC Da Vinci), Brughuis, lokale leerwerkbedrijven en werkgevers	Meewerking GR-Sociaal, conjuncturele ontwikkelingen
Het versterken van de triple helix (onderwijs, overheid en ondernemers) in het bijzonder ten behoeve van voldoende gekwalificeerde werknemers voor bedrijven en verhoogde participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.	Ja	Bestendigen van het leerlint Kansrijk wat in 2023 ontwikkeld is.	Nvt	Een samenwerking tussen de lokale bedrijven voor wat betreft scholingsvragen in samenwerking met Da Vinci College en de GRS. Scholing vindt plaats in de accommodatie van Peute en omvat naast her- en bijscholing ook scholingskansen en stageaanbod voor de mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt.	Gemeente, Da Vinci, GRS, lokale bedrijven (Peute)	Lokale bedrijven, brancheorganisaties en werkzoekenden van de Drechtsteden.	Toeleiding van kandidaten

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Onderwijs							
Uitwerken definitief programma van eisen tbv realiseren nieuwbouw Nokkenwiel als onderdeel van het Integraal huisvestingsplan, draagvlak omwonenden.	Ja	In samenwerking met IKC-partners, omwonenden en SGD opstellen van PvE VO en DO. Uitvoeren van communicatieplan.	PvE: Q1 VO: Q2 DO: Q3, communicatie is een permanent proces.	Realiseren van een IKC, inclusief zorg, waar inclusief onderwijs wordt geboden met een aanvullend aanbod voor kinderen voor wie het bestaande onderwijsaanbod niet passend is.	Gemeente, bestuur OZHW, Wasko kinderopvang	OZHW, Wasko, Syndion	Eventuele aanpassing bestemmingsplan
Onderzoek maatschappelijk vastgoed							
(Her-)huisvesten van die maatschappelijke partners die in het visiedocument Maatschappelijk vastgoed zijn benoemd (raadsbesluit 12-23).	Nee	Opstellen plan van aanpak (schuifoperatie) en vertalen van de uitkomsten van fase 2 onderzoek maatschappelijk vastgoed in a) programma van eisen en ruimtebeslag nieuwbouw Nokkenwiel en b) inzicht in kosten van verduurzaming van die panden waarin de maatschappelijke partners gehuisvest blijven.	Q3	Adequate en betaalbare huisvesting voor de maatschappelijke partners van de Gemeente. Beëindigen verhuur-verplichting nietmaatschappelijke cq. commerciële gebruikers. Verduurzamen van te behouden panden. Afstoten niet rendabele panden.	Gemeente	Huidige huurders e/o gebruikers van maatschappelijk vastgoed (zie rapportage fase 1)	
Minima/ armoede							
Uitvoering lokaal minimabeleid (o.b.v. nieuwe verordening) incl armoedebestrijding en compensaties zoals energietoeslag.	Ja	Borgen 18+ sporten en het Doorbraakbudget. Bij jongeren (18+) financiële bewustzijn/(zelf)redzaamheid kweken. Toename benutting St. Leergeld.	Nvt	Versterken bestaanszekerheid.	Gemeente, GRS	Brughuis partners en 2e & 3e schil	Beschikbare gelden/Rijksbijdrage; doorzettingskracht t.o.v. lokale en regionale partners

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Doorontwikkeling maatwerkvoorzieningen WMO (verordening WMO)							
Zoveel mogelijk zorg en ondersteuning lokaal aanbieden vanuit de overtuiging dat dit beter is voor de zorgvrager. Zorgtrajecten uiteindelijk minder kostbaar zijn dan regionale	Ja	Lokale voorliggende WMO voorzieningen versterken en de doorverwijzing van cliënten daarop afstemmen.	Nvt	Bieden van goede ondersteuning en begeleiding.	Gemeente, GRS	Helpende handen, partners Brughuis	Toeleiding kandidaten; samenwerking van partners
Druk op thuiszorg verminderen (er is sprake van groeiend tekort aan personeel) door mantelzorg aantrekkelijker te maken.	Nee	De concrete uitwerking zal in samenwerking met partners bepaald worden.	Q1	Toekomstbestendigheid van lokale voorzieningen bevorderen.	Gemeente	Helpende handen, partners Brughuis	
Informele zorg (Mantelzorg, Vrijwilligers, Dementie/Odensehuis, Pleegzorg, Eenzaamheid)							
Het voorkomen van eenzaamheid. Het bieden van dagopvang voor mensen met dementie en mantelzorgers.	Ja	De openingstijden van het Odensehuis verruimen. Verder zal het activiteitsaanbod vergroot worden.	Nvt	Verbeteren welzijn en welbevinden inwoners. Verminderen eenzaamheid en uitstel van gebruik van duurdere zorg.	Gemeente, Brughuis partners & Odensehuis	Helpende Handen, Brughuis, Diaconaal platform	Bereik van doelgroep; AVG / privacywetgeving;

Programma 3: Thuis in ons dorp

Wat willen wij bereiken?

Een dorp waarin iedereen zich veilig, geaccepteerd en thuis voelt met meer geschikte woningen voor iedereen. Met betrokken en actieve inwoners en voldoende voorzieningen op het gebied van onderwijs.

Aan het einde van deze collegeperiode:

1. Hebben wij een goed beeld van de positieve en negatieve punten van iedere buurt (buurtprofiel) en voeren samen met onze partners een buurtaanpak uit in die buurten waar een aanpak het meest nodig is.
2. Is de veiligheidsbeleving in vergelijking met andere gemeenten bovengemiddeld.
3. Zien Alblasserammers om naar elkaar en dragen actief bij aan het functioneren van de samenleving.
4. Zijn meer inwoners van Alblasserdam actief door beweging of sport.
5. Hebben we een actuele, lokale woonvisie waarin we stappen hebben gezet in passende huisvesting voor onze inwoners en leveren we een bijdrage aan de regionale afspraken binnen de Smart Delta Drechtsteden. Hierbij:
 - Staan we open voor nieuwe woonvormen;
 - Hanteren we een norm van 30% sociale huurwoningen in Alblasserdam;
 - Leveren we een bijdrage aan de regionale bouwopgave;
 - Maken we optimaal gebruik van alle regelingen die er zijn om voorrang te kunnen verlenen aan onze inwoners.
6. Hebben we onze bestaande voorzieningen op het gebied van onderwijs, bewegen en cultuur behouden, met inbegrip van passend gebruik en acceptabele woonlasten.
7. Worden we gewaardeerd om onze duidelijke communicatie, het nakomen van onze afspraken en het verbeteren van de relatie met onze inwoners.
8. Alblasserdam staat open om naar redelijkheid een extra bijdrage te leveren aan de huisvestingsopgave van medelanders.

Wat doen we er voor?

Huisvestingsopgave

We zien de druk op de woningmarkt in Alblasserdam. En waar wij invloed hebben op realisatie en versnelling van de huisvestingsopgave zullen wij die invloed, conform opgave 3, zeker aanwenden. In 2024 werken we de analyses uit voor potentiële woningbouwlocaties en implementeren we de woonzorgvisie. Samen met onze partners hebben we oog voor de huisvesting van kwetsbare groepen. In 2024 hebben we zeker nog steeds te maken met de opvang van Oekraïense vluchtelingen en hebben we te voldoen aan de wettelijke taakstelling

Bewegen en sporten stimuleren

Een actieve levensstijl, een groene omgeving en onze sociale en culturele voorzieningen dragen bij aan het welzijn en welbevinden van onze inwoners. Sport en beweging en aandacht voor preventie is belangrijk. Onze buitenruimte draagt bij aan de actieve levensstijl van opgave 3. In 2024 kunnen we het zwembad weer gebruiken, hebben we aandacht voor de vitaliteit van de sportverenigingen en voeren het sportakkoord verder uit.

Leefbaar en veilig

Naast het verbeteren van de fietsveiligheid in het dorp hebben we ook aandacht voor de fysieke (opgave 1) en sociale veiligheid (opgave 3) in ons dorp. Het vergroten van de bewustzijn op veiligheid bij diverse doelgroepen speelt daar een belangrijke rol in. Alertheid op onder andere het herkennen van ondermijnende activiteiten, maar ook als het gaat om de eigen veiligheid en zelfredzaamheid bij rampen en calamiteiten. Samen met onze (handavings)partners voeren we integrale gebiedscontroles uit, nader geduid in de actualisatie van het Integraal Veiligheidsbeleid. Via de buurtaanpak werken we samen met inwoners en maatschappelijke partners aan het verder verbeteren van de leefbaarheid in onze buurten.

PFAS en Gezondheid in Alblasserdam

In 2024 kijken we ook naar de gezondheid van onze inwoners en de aanpak van de PFAS-vervuiling in ons dorp. Een recente gerechtelijke uitspraak op 27 september 2023 heeft Chemours aansprakelijk gesteld voor de vervuiling, wat gevolgen heeft voor onze gemeenschap. Onze visie is om een fit en groen dorp in de polder te worden, waarbij we actief werken aan het vergroenen en verduurzamen van ons dorp. Deze inspanningen zijn niet alleen gericht op klimaatverandering, maar ook op de positieve impact van een groene leefomgeving op de gezondheid van onze inwoners. De rechtszaak en de gevolgen van PFAS-vervuiling zullen onze aandacht krijgen in 2024. We zullen samenwerken met relevante partijen om de vervuiling aan te pakken en de verantwoordelijkheid te benadrukken. Het is onze plicht om de gezondheid van onze inwoners te beschermen en ervoor te zorgen dat Alblasserdam een veilige en gezonde gemeenschap blijft. Samen met onze inwoners en partners blijven we ons inzetten voor welzijn en gezondheid, ondanks de uitdagingen die voor ons liggen.

Wat mag het kosten?

(bedragen * € 1.000)	2024			2025			2026			2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur	2.028	0	-2.028	2.001	0	-2.001	2.044	0	-2.044	1.964	0	-1.964
Openbare orde en veiligheid	2.363	6	-2.357	2.363	6	-2.357	2.348	6	-2.342	2.348	6	-2.342
Sport, volksgezondheid en cultuur	4.423	878	-3.545	4.582	878	-3.705	4.552	846	-3.706	4.528	719	-3.809
Wonen en werken	5.430	2.307	-3.124	4.393	982	-3.412	4.381	681	-3.700	4.347	662	-3.685
Totaal programma	14.243	3.190	-11.053	13.340	1.865	-11.475	13.325	1.533	-11.792	13.186	1.387	-11.799
Mutatie reserves	0	155	155	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma na bestemming	14.243	3.345	-10.898	13.340	1.865	-11.475	13.325	1.533	-11.792	13.186	1.387	-11.799

Uitvoeringsprogramma

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Opgave 3: Thuis in ons dorp							
Huisvesting							
Uitwerking van analyse potentiële woningbouwlocaties (sociale) woningen.	Ja	Afhankelijk van wat de onderzoeksresultaten in 2023 oplevereren, ontwikkelen van lokaties.	Q3	Bijdrage woningbouw.	Gemeente / project-ontwikkelaar	participatie	
Implementeren van de woonzorgvisie.	Ja	Afspraken maken met stakeholders die aansluiten bij opstellen woonzorgvisie.	Nvt	De dagelijkse praktijk tav wonen en woonzorg in overeenstemming brengen met de woonzorgvisie.	Gemeente	WK10. Regionale actoren, zorgpartijen	Commitment van de betrokkenen
Flexibele huisvesting voor statushouders, spoedzoekers en starters.	Ja	Ruimtelijke procedure Loopplank volgen.	Q4	Toevoegen flexibele woningen.	Gemeente / woonkracht 10	Omgeving	
Ruimtelijke initiatieven							
Bijdrage woningbouw.	Ja	Behandelen aanvragen voor ruimtelijke procedure zoals bijvoorbeeld Wipmolen en Manege.	Nvt	Verkleinen woningtekort.	Gemeente	Projectontwikkelaars, omgeving	
Zuidelijk havengebied: verwerken zienswijzen en aanpassing bestemmingsplan.	Nee	Uitwerken project obv bestemmingsplan.	Q2	Verkleinen woningtekort.	Gemeente / project-ontwikkelaar	Omgeving	Zienswijzen
Opvang Oekraïners.	Ja	Blijven voorzien in de opvang van Oekraïners voor zolang dit van toepassing is.	Nvt	Aandeel leveren in regionale taakstelling.	Gemeente	Kerken, inwoners, scholen, zorgvoorzieningen, huisartsen	Voortgang van de oorlog in Oekraïne.

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Verbeteren verblijfskwaliteit buitenruimte							
Verbeteren verblijfskwaliteit buitenruimte.	Ja	We verbeteren de verblijfskwaliteit van de openbare ruimte door het vergroenen, verminderen verhardingen, toepassen klimaatadaptieve maatregelen, vergroten (bio-)diversiteit.	Nvt	Goede verblijfskwaliteit van de openbare ruimte, klimaatadaptieve maatregelen, vergroten (bio-)diversiteit.	Gemeente	Inwoners, bedrijven, partners en andere belanghebbenden	Participatie. Draagvlak bij bewoners en belanghebbenden. Fysieke mogelijkheden van de openbare ruimte. Mogelijkheden voor buurtaanpak zijn beperkt aanwezig.
Buurtaanpak							
Per buurt inventariseren wat er nodig is om een prettig leefklimaat te creëren. Bekijken wat er in de buurt is en wat er nodig is om dit voor elkaar te krijgen.	Ja	Een start maken met de buurtaanpak in 2 buurten, Staatsliedenbuurt en Vogelbuurt (reconstructies). Uitvoering van het plan van aanpak dat in 2023 is opgesteld.	Nvt	Creëren persoonlijk en duurzaam perspectief van een buurt (energietransitie, klimaataanpassing, duurzaamheid); vergroten van burgerparticipatie.	Gemeente, woonkracht 10, SWA	Brughuis partners en 2e en 3e schil, inwoners, Woonkracht 10	In combinatie met bestaande projecten (fysieke).
Inclusie/diversiteit/LHBTIQ+							
Waarborgen sociale veiligheid en acceptatie voor de LHBTIQ+ gemeenschap.	Ja	In 2024 zal het LHBTIQ+ beleidsplan 2023-2026 verdere uitvoering krijgen, in samenwerking met partners in het dorp.	Nvt	Toename sociale veiligheid en gelijke behandeling voor de LHBTIQ+ gemeenschap.	Gemeente / raads-werkgroep	Brughuis, Jeugdpoint, Bibliotheek AanZet, ABC-team, verenigingen, kerken	Samenwerking partners moet van de grond komen.

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Sport							
Door middel van het Sportakkoord 2.0 een gezond sport- en beweegklimaat in Alblasserdam creëren.	Ja	In 2024 zal het herijkte Sportakkoord 2.0 verder uitgevoerd worden, samen met de kerngroep Sportakkoord en de maatschappelijke partijen in het dorp.	Nvt	Verhogen van de maatschappelijke waarde van sport en bewegen. Bevorderen gezonde leefstijl jeugd. Verhogen sociaal veilige sport & integriteit binnen sportverenigingen. Verhogen van de vitaliteit van de sportverenigingen. Ruimte creëren voor sport en bewegen. Deze ambities dragen bij aan een fit en groen dorp.	Gemeente, deelnemers kerngroep sportakkoord, VSG, NOC*NSF, Rijksoverheid	Maatschappelijk middenveld, GGD.	
Verenigingsadviseur beschikbaar hebben ter versterking van de organisatie van (sport)verenigingen.	Ja	Indien een positieve evaluatie, zal de verenigingsadviseur ook in 2024 weer ingezet worden om de verenigingen in Alblasserdam te ondersteunen. Verenigingsadviseur ondersteunt verenigingen onder andere met vragen over ledenaantallen, duurzaamheid, veiligheid en initiatieven. Verder houdt hij/zij zich bezig met het werven van externe fondsen.		Zorgdragen voor vitale sport- en cultuurverenigingen in het dorp.	Gemeente, team sportservices	Team Sportservices, verenigingen	Eind 2023 moeten de resultaten van de verenigingsadviseur geëvalueerd worden, om te onderzoeken of dit voor 2024 wenselijk is om voort te zetten.

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Veiligheid							
Bovengemiddelde veiligheidsbeleving.	Ja	Doorontwikkeling beleidsmatige aanpak woonoverlast (termilogie aanpassen aan burenoverlast) hangt samen met het implementeren Aanpak Voorkomen Escalatie met partners brughuis, DG&J en Zorg en Veiligheidshuis en WK10.	Nvt	Het verbeteren van leefbaarheid in de wijken.	Gemeente	Partners brughuis, buurtaanpak, Woonkracht 10	Voldoende formatie
Bovengemiddelde veiligheidsbeleving.	Nee	Actualiseren integraal veiligheidsbeleid.	Q1	Kader en handelingsperspectief voor veiligheidsaanpak.	Gemeente	Politie, partners buurtaanpak	
Verbeteren aanpak ondermijning; gebiedsgerichte controles.	Ja	Conform perspectiefnota structurele bijdrage aan bestuurlijk interventieteam Drechtsteden Buiten.	Nvt	Verminderen ondermijning.	Gemeente	Politie, RIEC partners, ondernemers	
Bovengemiddelde veiligheidsbeleving.	Nee	Opstellen en uitvoering geven aan het handhavingsbeleid.	Q1	Voldoen aan de gevraagde handhavingsverzoeken en overlast verminderen.	Gemeente	Politie en jongerenwerk	Uitvoering is afhankelijk van financiën
Evenementen							
Veilige evenementen.	Ja	Grote (A) evenementen ondersteunen met een subsidie aan de Stichting Facilitair Evenementen Alblasserdam.	Nvt	Goede afstemming rondom evenementen in het dorp.	Gemeente	Ondernemers, initiatiefnemers	

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Gezondheid							
Uitvoering gezondheidsakkoord: Gezamenlijke ambitie tot het stimuleren van een gezonde leefstijl die bijdraagt aan de duurzame gezondheid van de inwoners in Alblasserdam.	Ja	Voortzetten van de lopende acties.	Nvt	In Alblasserdam is er een extra stap gezet naar een rookvrije generatie, komt overgewicht minder voor, en is er minder sprake van overmatig alcoholgebruik.	Gemeente, deelnemers kerngroep gezondheidsakkoord	Maatschappelijk middenveld, GGD	
Doorontwikkelen sociale kaart als onderdeel van JOGG.	Nee	Ervoor zorgen dat een basisversie van de sociale kaart aan het Brughuis wordt gekoppeld; koppelen aan nieuwe website Brughuis.	Q1	Sneller en beter antwoord geven op hulpvragen van inwoners; duurdere vormen van hulpverlening uit stellen of voorkomen.	Gemeente en Brughuispartners		Personele capaciteit/invulling functie
Ondersteunen (sport)verenigingen in ontwikkelen van gezonde sportkantine/ JOGG.	Ja	In samenwerking met het ABC-team gaat de jogg-regisseur langs bij alle verenigingen om te ondersteunen in hun ambities voor een gezondere sportkantine. Hierbij geeft ze ook de tools om dit succesvol te kunnen doorvoeren.	Nvt	Gezondere leefstijl van de jeugd en ook volwassenen op de sportclubs.	Gemeente en GGD	Verenigingen	Draagvlak en medewerking van de verenigingen.
Gezonde leefstijl initiatieven uitrollen met de scholen (geen rommel in je trommel, week mediawijsheid): JOGG.	Ja	In 2024 zullen alle scholen benaderd worden, en gestimuleerd worden om de gezonde leefstijl initiatieven door te voeren in hun school.	Nvt	Gezondere eetpatronen voor de kinderen in Alblasserdam.	Gemeente en GGD	Scholen	Draagvlak en medewerking van de scholen.
Dienstverlening							
Verder ontwikkelen digitale dienstverlening.	Ja	Het verder implementeren van videobellen en virtuele assistent Gem.	Q4	Verbeteren van de dienstverlening en plaats en tijd onafhankelijk contact met de Gemeente.	Gemeente	Dienstverlening Drechtsteden	Externe leveranciers

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend Ja/Nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (Gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Vertrouwen							
Inwoners en partners betrekken bij het uitvoeringsprogramma.	Ja	Het voeren van de dialoog tijdens de dag van de democratie.	Q3	Verbeteren van de relatie en input vanuit samenleving op activiteiten 2024.	Gemeente	Rederij-partners	
Cultuur							
Cultuureducatie op basisscholen.	Ja	In 2024 zal er wederom doorlopend cultuureducatie op de scholen gegeven worden, zowel tijdens schooltijden en daarbuiten.	Nvt	Alle inwoners van Alblasserdam de mogelijkheid geven om kunst en cultuur te beleven op hun eigen manier.	Gemeente	ABC-team (tak cultuurcoaches), deelnemers cultureel netwerk	
Versterken van lokale initiatieven en evenementen en cultuurparticipatie.	Ja	In 2024 zal samen met de deelnemers van het cultureel netwerk en de cultuurcoaches van het ABC-team weer gekeken worden hoe lokale initiatieven en cultuurparticipatie zo veel mogelijk versterkt kunnen worden.	Nvt	Alle inwoners van Alblasserdam de mogelijkheid geven om kunst en cultuur te beleven op hun eigen manier.	Gemeente	ABC-team (tak cultuurcoaches), deelnemers cultureel netwerk	
Cultuurnota.	Nee	De cultuurnota zal in de eerste helft van 2024 worden herijkt, waarna in de tweede helft een aanvang gemaakt zal worden met de implementatie.	Q2	Alle inwoners van Alblasserdam de mogelijkheid geven om kunst en cultuur te beleven op hun eigen manier.	Gemeente	Maatschappelijke (culturele) partners, cultureel netwerk	

Programma 4: Solide financieel beleid

Wat willen wij bereiken?

In dit programma staat het in stand houden van bestaande voorzieningen centraal, waarbij we realistisch kijken naar het gebruik en de totale woonlasten. Onze visie op Gemeenschappelijke Regelingen blijft van kracht. Op diverse terreinen werken we op regionaal niveau samen, zowel binnen de Drechtsteden als in de Zuid-Holland Zuid regio. De kracht van deze regionale samenwerking vormt een waardevolle aanvulling op onze lokale inzet. We hebben tal van verbonden partijen, al dan niet via Gemeenschappelijke Regelingen. Op het gebied van ruimtelijke economie werken we samen met ondernemers en het onderwijs aan de Smart Delta Drechtsteden, waarin onze groeiagenda besloten ligt.

Wat doen we ervoor?

Ontwikkeling woonlasten

De woonlasten kunnen stijgen, maar moeten wel passen bij onze huidige positie op de Coelo ranglijst in Nederland. We streven ernaar om onze producten en diensten enerzijds meer kostendekkend te maken en anderzijds zakelijker te kijken naar onze dienstverlening. Het stapsgewijs kostendekkend maken van al onze gemeentelijke diensten en producten kan dus effect hebben op onze tarieven en woonlasten. Op dit moment staat Alblasserdam op een gemiddelde positie op de ranglijst van Nederlandse gemeenten wat betreft woonlasten.

Regionale Samenwerking

Op ruimtelijk-economisch gebied werken we samen met ondernemers en het onderwijs aan de Smart Delta Drechtsteden. Ook de doorontwikkeling van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (in samenwerking met de Gemeenschappelijke Regeling Drechtwerk) en de Gemeenschappelijke Regeling Souburgh met de gemeente Molenlanden heeft onze aandacht³. Als deelnemer in het Algemeen Bestuur van onder andere DG&J, OZHZ en Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein, nemen we onze rol als opdrachtgever serieus. Zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers hebben de uitdaging en verplichting om de kosten in het sociaal domein beheersbaar te houden, met name door het beter benutten van beschikbare data via dashboards en het bevorderen van lokale zorg, waarin ons Brughuis een cruciale rol speelt. Dit draagt bij aan het beheersen van de instroom en het voorkomen van duurdere, regionale zorgtrajecten.

Arbeidsmarkt

De huidige ontwikkelingen binnen de arbeidsmarkt leiden ook bij de gemeente Alblasserdam, net als bij andere gemeenten, tot een hogere in-, door- en uitstroom van personeel. Om deze continuïteit te kunnen blijven waarborgen huren we tijdelijk extra personeel in waar nodig, om de huidige bezetting van de organisatie niet onder extra druk te zetten. We investeren in ontwikkel- en doorgroeimogelijkheden zodat we onze medewerkers aan ons blijven binden en boeien. Onze regionale werving- en selectie-instrumenten en arbeidsmarktcommunicatie worden steeds meer afgestemd op de huidige arbeidsmarkt en de behoefte van de organisatie. We maken binnen onze organisatie gebruik van de inzichten uit het medewerkersonderzoek en vertrekredenonderzoek.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Onder algemene dekkingsmiddelen vallen:

- Treasury
- Onroerendezaakbelasting (OZB) voor woningen en niet-woningen
- Belastingen overig
- Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
- Overige baten en lasten waaronder de post onvoorzien

Treasury

Het resultaat van Treasury bestaat uit het saldo van de rentekosten, rentebaten en ontvangen dividend. In de paragraaf Financiering zijn deze toegelicht.

Onroerendezaakbelasting (OZB) voor woningen en niet-woningen

Gemeenten heffen belastingen op onroerende zaken binnen de gemeentegrenzen om een deel van hun taken te bekostigen. De onroerendezaakbelastingen zijn de grootste eigen inkomstenbron van gemeenten. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Belastingen overig

Onder de lasten en baten van overige belastingen zijn opgenomen:

- Hondenbelasting
- Toeristenbelasting

Algemene uitkering

De uitkomsten van de circulaires van de algemene uitkering uit het gemeentefonds hebben een belangrijke impact op de financiële positie van onze gemeente. In de begroting is uitgegaan van de meicirculaire.

Overige baten en lasten waaronder de post onvoorzien

Bij het onderdeel overige baten en lasten is rekening gehouden met een structurele post onvoorzien voor 2024 tot en met 2027 van € 25.000.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (bedragen * € 1.000)	2024			2025			2026			2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Treasury	172	155	-17	227	155	-72	207	155	-52	470	155	-315
0.61 OZB woningen	406	2.909	2.503	86	2.909	2.823	86	2.909	2.823	86	2.909	2.823
0.62 OZB niet-woningen	252	3.655	3.403	252	3.655	3.403	252	3.655	3.403	252	3.655	3.403
0.64 Belastingen overig	11	95	84	11	95	84	11	95	84	11	95	84
Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen gemeentefonds	0	41.069	41.069	0	41.113	41.113	0	38.083	38.083	0	37.863	37.863
Overige baten en lasten	28	0	-28	28	0	-28	28	0	-28	28	0	-28
Totaal	869	47.883	47.014	604	47.927	47.323	584	44.897	44.313	847	44.677	43.830
Mutatie reserves	0	320	320	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal na bestemming	869	48.203	47.334	604	47.927	47.323	584	44.897	44.313	847	44.677	43.830

Overhead

Onder overhead valt het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen. Dit bestaat uit:

- leidinggevenden primair proces (hiërarchisch), die personele verantwoordelijkheden hebben zoals het voeren van functioneringsgesprekken;
- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie, waaronder planning & control en verantwoording;
- personeel en organisatie (P&O HRM) en organisatie- en formatieadvies;
- inkoop (inclusief aanbesteding en contractmanagement);
- juridische zaken: juridische medewerkers op een bedrijfsvoeringafdeling of belast met een bedrijfsvoeringstaak;
- bestuurszaken: ambtelijke ondersteuning en beleidsadvisering van de burgemeester en het college van b&w;
- informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen;
- facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging);
- documentaire informatievoorziening (DIV).

Overhead (bedragen * € 1.000)	2024			2025			2026			2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Overhead	7.834	167	-7.667	7.783	167	-7.616	7.726	167	-7.559	7.542	167	-7.375
Totaal	7.834	167	-7.667	7.783	167	-7.616	7.726	167	-7.559	7.542	167	-7.375

Overhead wordt centraal begroot en verantwoord op het overzicht overhead via taakveld 0.4 overhead. Overhead wordt doorbelast aan investering. De doorbelasting wordt berekend op basis van de inzet van het personeel dat onderdeel uitmaakt van de personele formatie. De doorbelasting aan investeringen is in deze begroting berekend op ca. € 700.000. Het saldo van de overhead dat drukt op de exploitatie bedraagt derhalve ca. € 7.700.000. Een aandeel hiervan wordt (extracomptabel) toegerekend aan de lokale heffingen. Ook dit wordt berekend op basis van de inzet van de personele formatie.

Vennootschapsbelasting

Dit taakveld wordt gebruikt voor (de raming van) het te betalen bedrag vennootschapsbelasting. Voor 2024 is dit niet van toepassing. Dit omdat dit begrotingsjaar geen aanslag verschuldigd is vanwege fiscale winst die per saldo is gerealiseerd op ondernemingsactiviteiten na eventuele verrekening van fiscale verliezen uit eerdere begrotingsjaren.

Saldo van de begroting

(bedragen * € 1.000)	2024			2025			2026			2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	383	0	-383	3	0	-3	-3.829	0	3.829	-4.457	0	4.457
Totaal	383	0	-383	3	0	-3	-3.829	0	3.829	-4.457	0	4.457

Wat willen we bereiken?	Jaar- overstijgend ja/nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Opgave 4: Bedrijfsvoering							
Algemeen							
Inzicht in contracten en verplichtingen verder digitaliseren.	Ja	Per team via Add Vue de contracten inzichtelijk maken met ondersteuning van team Bestuur en bedrijfsvoering.	Nvt	Inzicht in verplichtingen en contracten beschrijven van het proces van registratie. Start bij team B&B en daarna verdere uitrol organisatie.	Gemeente	Gehele organisatie	Beschikbare capaciteit
Personeelsmanagement							
Uitvoering geven aan plan van aanpak 'Risico Inventarisatie en Evaluatie'.	Ja	Uitvoering geven aan de diverse openstaande acties.	Nvt	Verminderen van arbeidsrisico's en verbeteren van gezond en veilig werken.	Gemeente		
Medewerkers blijven binden en boeien.	Ja	Instrumenten ontwikkelen om medewerkers te blijven binden en boeien.	Nvt	Medewerkers werken langer met plezier bij onze gemeente.	Gemeente	SGD	Instrumenten worden regionaal opgesteld
Organisatieontwikkeling							
Een toekomstbestendige organisatie die blijft ontwikkelen.	Nee	Opstellen en uitvoering geven aan jaarplan organisatieontwikkeling 2024 inclusief werkwijze omgevingswet.	Q4	Een toekomst bestendige organisatie die in staat is om in een veranderende omgeving uitvoering te blijven geven aan het collegeprogramma en uitvoering te geven aan (wettelijke) taken.	Gemeente	Gehele organisatie	Voldoende tijd voor ontwikkeling
Tevreden medewerkers.	Nee	Uitvoering geven aan actieplannen organisatiebreed en op teamniveau. Deze plannen zijn gebaseerd op de resultaten en verbeterpunten van het medewerkersonderzoek.	Q4	Medewerkers die vitaal en gezond zijn en blijven.	Gemeente	Gehele organisatie	

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend ja/nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
ICT beweegt/ informatiemanagement							
Implementatie van de digitale Werkruiimte, datamigratie en transitie rekencentrum.	Nee	Systemen overzetten naar de cloud en onze data opschonen en waar nodig in de juiste systemen plaatsen. Medewerkers meenemen in ontwikkelingen digitale werkplek en werkwijze.	Q2	Een flexibele, wendbare en veilige manier van werken waarbij samenwerking via teams en het uitgangspunt is.	Gemeente	SGD	Haalbaarheid van het traject in de daarvoor beschikbare tijd van SGD en gemeente
Informatiemanagement							
Implementatie Zaakgericht werken.	Ja	Medewerkers meenemen in werkwijze, workshops per team en op individueel niveau aanbieden en beschrijvingen maken.	Nvt	Verbeteren van informatiebeheer en gebruikersgemak.	Gemeente	SGD	
Optimaliseren KZA.	Nee	Herinrichten KZA op basis van organisatiemodel.	Q4	Optimaliseren vindbaarheid en gebruikersgemak.	Gemeente	SGD	
Optimaliseren E-Besluitvorming.	Nee	Systemen efficiënter op elkaar laten aansluiten.	Q1	Vergroten gebruikersvriendelijkheid en efficiëntie.	Gemeente		
(Digitale) archief verder op orde brengen/aanjagen veranderende werkomgeving.	Ja	Medewerkers meenemen in het op orde maken van ons (digitaal) archief en hotspotlijst opstellen .	Nvt	Verbeteren van informatiebeheer.	Gemeente	SGD	Voldoende capaciteit organisatiebreed
Datagedreven werken							
Werken met dashboards waarin verschillende data zijn verwerkt waar we op in kunnen spelen.	Ja	Opstellen van 2 dashboards per jaar waaronder uitvoeringsprogramma 2024.	Nvt	Wendbaar zijn als organisatie en kunnen inspelen op veranderende externe factoren.	Gemeente	Gemeente en OCD	Voldoende capaciteit

Wat willen we bereiken?	Jaar- overstijgend ja/nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (gemeente / partner)	Betrokkenen	Afhankelijkheden
Privacy / AVG / informatieveiligheid							
Borgen privacy van medewerkers en burgers.	Ja	Up to date maken en houden verwerkingsregister. Uitvoering geven aan aanbevelingen externe audit Wet politiegegevens.	Nvt	Draagt bij aan een betrouwbare gemeente.	Gemeente	SGD	Voldoende capaciteit
Verdere bewustwording van privacy en gegevensbescherming en informatiebeveiliging.	Ja	Diverse activiteiten waaronder de WIPI maand in oktober, crisisoefening naar aanleiding van een beveiligingsincident, implementatie anonimiseringstool en beschrijven crisisproces beveiligingsincidenten met hoog risico.	Nvt	Draagt bij aan een betrouwbare gemeente.	Gemeente	SGD	Voldoende capaciteit
Veilig werken in de cloud en weerbaar zijn tegenover criminele activiteiten zoals hacks en aanvallen.	Ja	Aanschaffen en implementeren module E5 security en hardware vervangen die niet aan de beveiligingsvereisten voldoen.	Nvt	Veilig en betrouwbaar kunnen werken als organisatie.	SGD	Gemeente	
Wet open overheid (WOO)							
Uitvoering geven aan de WOO die vanaf 1 mei 2022 gefaseerd in werking is getreden.	Ja	Aansluiten bij regionale aanpak, implementeren en uitvoeren.	Nvt	Invulling geven aan de actieve openbaarmakingsplicht en de vervanging van de WOB.	Gemeente	SGD	Voldoende capaciteit
Besluit digitale toegankelijkheid overheid (BDTO)							
In fasen uitvoering geven aan het Besluit digitale toegankelijkheid (BDTO).	Ja	Uitvoering geven aan de verbeterpunten van 3 uitgevoerde audits op de websites raad.alblasserdam.nl, alblasserdam.nl en praatmee.alblasserdam.nl.	Nvt	Verbetering van toegankelijkheid van onze websites.	Gemeente	SGD	Voldoende capaciteit

Wat willen we bereiken?	Jaar-overstijgend ja/nee	Wat gaan we daarvoor doen in 2024?	In welke Q afgerond	Effect/bijdrage	Eigenaar (gemeente / partner)	betrokkenen	afhankelijkheden
(Regionale) samenwerking							
Versterken brede welvaart van onze inwoners in de Drechtsteden.	Ja	Regionaal uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma 2024 Smart Delta Drechtsteden.	Nvt	Verbeteren integrale samenwerking, Slim samen vooruit.	Gemeente		Voldoende capaciteit
Uitvoeren gezamenlijke activiteiten in de Rederij.	Nee	Uitvoeren programmaplan de Rederij 2024 tot mei.	Q2	Burgers elkaar meer ontmoeten, verbinden en ontwikkelen	Gemeente	Team B&B en MO samen met partners	
Optimaliseren van het dienstverleningsconcept van de Rederij.	Nee	Evaluatie programmaplan de Rederij.	Q1	Samenwerking in , met en voor de samenleving versterken.	Gemeente	Partners	
Versterken bestuurlijk en ambtelijk samenspel.	Ja	Het gesprek aangaan met college, raad, ambtelijke organisatie en griffie.	Nvt	Effectieve samenwerking.	Gemeente	Griffie, college en ambtenaren	
Financiën							
Financiële beheersing op orde.	Ja	Rechtmatigheidsverantwoording door college over boekjaar 2023 en voorbereidingen treffen voor het boekjaar 2024.	Nvt	Rechtmatig handelen binnen de kaders.	Gemeente	Team F&C, proceseigenaren en gemeenschappelijke regelingen	Processen bij gemeenschappelijke regeling, voldoende capaciteit
Kostendekkend maken van alle producten en diensten.	Ja	Aanpassen legesverordening.	Q4	Een financieel gezonde organisatie.	Gemeente	Betrokken afdelingen	

Paragrafen

1. Paragraaf lokale heffingen

Deze paragraaf geeft inzicht in de diverse lokale heffingen. De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de heffingen waarvan de besteding zowel gebonden als ongebonden is. De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten en zijn daarom een integraal onderdeel van het beleid. Een aanduiding van de lokale belastingdruk is van belang voor de integrale afweging tussen beleid en inkomsten. Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid maakt het beeld van de lokale heffingen compleet.

Voor de omvang van de gemeentelijke woonlasten zijn de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing de belangrijkste heffingen. Daarnaast wordt nog een aantal andere belastingen en rechten geheven zoals hondenbelasting, begraafrechten, precariobelasting, toeristenbelasting en (bouw)leges. De heffing en invordering van de leges verzorgt de gemeente zelf. De heffing en invordering van de andere belastingen voert de GR Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW) in Klaaswaal uit.

Overzicht opbrengst lokale heffingen

Heffing	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging (1 ^e burap)	Begroting 2024
Baten weekmarkt	17	21	21	18
Leges omgevingsvergunning	447	1.130	1.130	1.107
Integrale veiligheid	6	6	6	6
Leges straatwerk	34			
Afvalstoffenheffing	2.961	3.392	3.392	3.517
Rioolheffing	1.632	1.520	1.520	1.611
Begraafrechten	632	522	522	642
Leges burgerzaken	258	164	164	365
OZB	5.786	6.186	6.186	6.564
Hondenbelasting	99	91	91	95
Precariobelasting	-2	0	0	0
Toeristenbelasting	18	32	32	20
Totaal	11.839	13.063	13.063	13.944

Woonlasten (lokale belastingdruk)

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de tegemoetkoming. Deze belastingen vormen het grootste deel van de opbrengst van de gemeentelijke heffingen. De gemiddelde woonlasten voor een één- en meerpersoonshuishouden zijn weergegeven in onderstaande tabellen.

Belastingsoort	Eenpersoonshuishoudens							Meerpersoonshuishoudens						
	Tarief 2022	Tarief 2023	Mutatie 2023	in %	Tarief 2024	Mutatie 2024	in %	Tarief 2022	Tarief 2023	Mutatie 2023	in %	Tarief 2024	Mutatie 2024	in %
Onroerendezaakbelasting	354	389	34	9,7%	409	21	5,3%	354	389	34	9,7%	409	21	5,3%
Rioolheffing	159	159	0	0,0%	169	10	6,0%	159	159	0	0,0%	169	10	6,0%
Afvalstoffenheffing	298	358	60	20,0%	384	27	7,4%	358	418	60	16,6%	449	31	7,4%
Subtotaal	811	905	94	11,6%	962	57	6,3%	871	965	94	10,8%	1.026	61	6,3%
Tegemoetkoming	0	-75	-75		-40	35		0	-75	-75		-40	35	
Totaal	811	830	19	2,3%	922	92	11,0%	871	890	19	2,2%	986	96	10,8%
Positie COELO-lijst, aangepast	150	135						121	112					

Onroerendezaakbelasting (OZB)

Er zijn drie categorieën onroerendezaakbelasting. Het tarief voor de OZB is een percentage van de jaarlijks vastgestelde WOZ-waarde. De stijging of daling van de tarieven heeft een directe relatie met de stijging of daling van de WOZ-waarde. Daalt de WOZ-waarde, dan dient voor een gelijkblijvende opbrengst het tarief te stijgen. Voor 2024 is de waarde per 1 januari 2023 van toepassing. In 2024 stijgt de OZB met 5,3%. Dit is gelijk aan de verwachte gemiddelde inflatie voor 2024 (gebaseerd op informatie in de septembercirculaire 2023 van het gemeentefonds).

Categorie	Raming WOZ-waarde per 1 januari		
	2023	waarde- en areaal-ontwikkeling	2024
Eigenaren woningen	2.751.500.000	184.000.000	2.935.500.000
Eigenaren niet-woningen	579.250.000	33.250.000	612.500.000
Gebruikers niet-woningen	487.250.000	51.250.000	538.500.000

Categorie	Raming opbrengst onroerendezaakbelasting		
	2023 primitief	Mutatie (5,3%) incl. areaaluitbreiding	2024 (inclusief areaal-uitbreiding)
Eigenaren woningen	2.762.000	147.000	2.909.000
Eigenaren niet woningen	1.746.000	117.000	1.863.000
Gebruikers niet woningen	1.678.000	114.000	1.792.000
Totale opbrengst OZB	6.186.000	378.000	6.554.000

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Uitgangspunt is dat dit kostendekkend gebeurt. De opbrengst van de afvalstoffenheffing mag niet hoger zijn dan de (geraamde) kosten. De raad stelt afzonderlijke tarieven voor eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens vast. De afvalstoffenheffing is nog niet volledig kostendekkend. Daarom wordt voorgesteld het tarief te verhogen met 7,4%. Dit bestaat deels uit de inflatieontwikkeling en daarnaast wordt hiermee de kostendekkendheid verder verhoogd.

	2023			2024		
	Eenheden	Tarief	Opbrengst	Eenheden	Tarief	Opbrengst
Eenpersoonshuishouden	2.243	357,50	802.000	2.450	384,00	941.000
Meerpersoonshuishouden	5.743	417,50	2.398.000	5.744	448,50	2.576.000
Totaal afvalstoffenheffing			3.200.000			3.517.000

Berekening kostendekking Reiniging		
Kosten taakveld reiniging	2.843.000	
Inkomsten taakveld excl. heffingen	-/- 150.000	
Netto kosten taakveld		2.693.000
Overige toe te rekenen kosten:		
Kwijtscheldingen	160.000	
Overhead	376.000	
BTW	450.000	
Totale netto overige kosten		986.000

Berekening kostendekking Reiniging		
Totale kosten (a)		3.679.000
Opbrengst heffingen (b)		3.517.000
Dekking (b/a*100)		96%

Rioolheffing

De rioolheffing voor woningen is gebaseerd op een vast bedrag per perceel en voor niet-woningen is dit gebaseerd op een percentage van de WOZ-waarde. De tarieven voor de rioolheffing in 2024 voor woningen zijn conform het Stedelijk Waterplan verhoogd met 6%.

	2023			2024		
	Eenheden	Tarief	Opbrengst	Eenheden	Tarief	Opbrengst
Aantal woningen	8.480	159,00	1.348.000	8.474	168,54	1.428.000
Belaste waarde niet-woningen	372.055.000	0,055% *)	205.000	404.570.000	0,055% *)	223.000
Afronding						-40.000
Totaal rioolheffing			1.553.000			1.611.000

*) Maximum aanslagbedrag 2.915

Berekening kostendekking Riolering		
Kosten taakveld riolering	1.356.000	
Inkomsten taakveld excl. Heffingen	0	
Netto kosten taakveld		1.356.000
Overige toe te rekenen kosten:		
Kwijtscheldingen	10.000	
Overhead	269.000	
BTW	186.000	
Aandeel kosten andere taakvelden	28.000	
Mutatie egalisatiereserve riolering	-/- 236.000	
Totale netto overige kosten		257.000
Totale kosten (a)		1.613.000
Opbrengst heffingen (b)		1.611.000
Dekking (b/a*100)		100%

De kostendekkendheid op langere termijn wordt periodiek getoetst bij actualisatie van het gemeentelijk rioleringsplan. De actualisatie wordt momenteel voorbereid.

Overige lokale heffingen

Begraafrechten

In 2024 worden de tarieven verhoogd met de algemene indexering van 5,3%. Onderstaand een overzicht van de baten, lasten en de kostendekkendheid op basis van deze begroting.

Berekening kostendekking Begraven en lijkbezorging		
Kosten taakveld begraafplaatsen	445.000	
Inkomsten taakveld excl. Heffingen	-	
Netto kosten taakveld		445.000
Overige toe te rekenen kosten:		
Overhead	358.000	
Totale netto overige kosten		358.000
Totale kosten (a)		803.000
Opbrengst heffingen (b)		642.000
Dekking (b/a*100)		80%

Leges

In december 2023 wordt de legesverordening ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. In het algemeen worden tarieven verhoogd met de algemene indexering van 5,3%.

Onderstaand een overzicht van de lasten en baten van de leges per hoofdstuk:

Kostendekkendheid leges	Lasten	Baten	Kostendekkendheid
Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening	493.000	407.000	83%
Hoofdstuk 2 Omgevingswet	1.218.000	1.119.000	92%
Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn	45.000	6.000	14%
Totaal	1.756.000	1.532.000	87%

Hondenbelasting

Het tarief per hond wordt voor 2024 verhoogd met de algehele indexatie van 5,3% en wordt € 89,70.

Toeristenbelasting

Er wordt toeristenbelasting geheven van degene die de gelegenheid biedt tot verblijf met overnachting tegen vergoeding binnen de gemeente Alblasserdam. De toeristenbelasting wordt geheven op basis van het aantal overnachtingen. Het tarief per overnachting wordt verhoogd met de algehele indexering van 5,3% en wordt is vastgesteld op maximaal € 2,85.

Kwijtscheldingen

Als een burger te weinig inkomen en geen vermogen heeft, kan voor een belastingaanslag kwijtschelding worden verleend. Binnen de wettelijke kaders bepaalt de gemeenteraad of en in welke omstandigheden aanslagen worden kwijtgescholden. De kwijtschelding heeft nagenoeg volledig betrekking op de gebruikersheffingen in het geval van de afvalstoffenheffing.

2. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in (mogelijke) risico's voor de gemeente Alblasterdam en de weerstandscapaciteit om die risico's op te vangen. De risico's afgezet tegen de weerstandscapaciteit leidt tot een conclusie over de financiële flexibiliteit en soliditeit van de gemeente Alblasterdam, zijnde het weerstandsvermogen. In de begroting worden de nu bekende risico's gekwantificeerd. Dit dient mede om een meer gefundeerd voorstel te kunnen doen over de (minimaal) benodigde omvang van de algemene reserve. Het zal overigens altijd zo blijven, dat bepaalde risico's lastig of niet te kwantificeren zijn. Daarnaast betreft het altijd een momentopname en deze heeft net als bij iedere risico-inschatting - vooral rondom de kans inschatting - een mate van subjectiviteit in zich.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de gemeente is het vermogen om incidenteel financiële tegenvallers te kunnen opvangen waardoor de taken kunnen worden voortgezet. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar en voor de meerjarenraming.

Risico's

In de begroting en jaarrekening zijn de geraamde en werkelijke lasten en baten opgenomen. Naast de gangbare begrotingsposten spelen voor het beoordelen van de totale financiële positie van de gemeente ook zaken een rol die niet direct uit de begroting en jaarrekening blijken of ontwikkelingen die de budgetten onder grote druk kunnen zetten. Hier wordt expliciet naar voren gekeken. De risico's zijn organisatie-breed in kaart gebracht.

Risico-inventarisatie

De risico-inventarisatie is als volgt opgebouwd:

- Korte beschrijving van het risico;
- Beheersmaatregelen;
- De verwachting voor 2024;
- Het financiële effect/kans/risicobedrag.

Bij de korte beschrijving van het risico wordt er op hoofdlijnen toegelicht wat het risico behelst. Vervolgens vindt er op basis van de beschikbare informatie daar waar mogelijk een inschatting plaats van het financiële effect. Daarnaast wordt er aangegeven of het risico structurele of incidentele gevolgen heeft. Daar waar structurele gevolgen zijn, zullen indien dit risico zich voor doet ook structurele beheersmaatregelen genomen moeten worden. Eventuele incidentele gevolgen kunnen worden ingezet tegen incidentele beheersmaatregelen.

Totaaloverzicht risico's (benodigd weerstandsvermogen)

De risico's zijn gekwantificeerd en per risico is bepaald welke weerstandsvermogen benodigd is om het risico te kunnen opvangen. Voor een aantal posten is de omvang van het risico (nog) niet te kwantificeren. Bij de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen hanteren wij voor deze posten een "overdekking" van 10%.

Risico's	Beheersmaatregelen	Terugblik 2023 en verwachting 2024	Kans (in %)	Bruto bedrag (in €)	Netto bedrag (kans x bruto in €)
Uitkeringen Participatiewet (bijstand)					
Uitkeringen van de gemeente op grond van de Participatiewet zijn een open-einde-regeling. Risico is dat de uitkering toenemen en/of de rijksbijdrage die de gemeente daarvoor ontvangt afneemt of onvoldoende is om de lasten uit te dekken. De financiële risico's worden gereduceerd door de landelijke vangnetuitkering. Op deze regeling kan een beroep worden gedaan indien er, gezien vanuit meerjarig perspectief, een groot gat is tussen de rijksbijdrage en de kosten die worden gemaakt voor de uitkeringen.	Beheersing (bewaken toegang en bevorderen uitstroom) vindt plaats binnen de gemeenschappelijke regeling Sociaal (GRS). Inschattingen van GRS vergelijken met informatie over (de ontwikkeling van) de rijksbijdrage. In de gaten houden of we in aanmerking komen op de landelijke vangnetuitkering. Daarnaast worden lokaal initiatieven genomen (Kansrijk en ontwikkeling Leerlint) om uitstroom naar betaald werk in de onmiddellijke nabijheid mogelijk te maken. We leveren tevens inspanningen om ervoor te zorgen dat de GRS mensen toe leidt naar de lokale voorzieningen	De werkelijke rijksbijdrage was lager dan begroot. Dit effect is zichtbaar geworden in de jaarrekening 2022. Voor 2023 en 2024 houdt de GRS rekening met een oplopende en relatief hoge rijksbijdrage.	5%	6.000.000	300.000
Cybercriminaliteit					
Gemeenten zijn een doelwit voor cybercriminelen die financieel gewin willen behalen via diefstal van geld of vertrouwelijke informatie, of die willen 'verstoren.' Ook kan belangrijke IT uitvallen. Cyber is een breed risico waarmee veel overheidsinstanties te maken hebben vanwege hun afhankelijkheid van informatietechnologie, connectiviteit en geautomatiseerde processen. Ook wettelijke regulering neemt toe, net als (contractuele) eisen op het gebied van beveiliging, weerbaarheid en (cyber) aansprakelijkheidsverzekeringen.	Beheersing vindt plaats in afstemming met servicegemeente Dordrecht. Er wordt geïnvesteerd in het verhogen van de weerbaarheid door: dijken te controleren (zoals informatieveiligheid middels licenties en hardware), goede afspraken te maken over wie waarvan is, bewustzijn te actualiseren en risico's op te sporen en te behandelen.	Afgelopen periode zijn verschillende devices van gebruikers "gespoeld" wat inhoudt dat deze op afstand beheerd worden en daarmee ook voorzien zijn van extra beveiligingsmaatregelen. Daarnaast maken wij gebruik van aanvullende security licenties om veilig in de Cloud te kunnen werken en aan wet- en regelgeving te voldoen. De werkplek van de toekomst wordt ingericht en dat betekent dat ook de hardware wordt vervangen die niet meer voldoet aan de beveiligingsvereisten. De bewustwording van informatiebeveiliging verhogen blijft een continu	5%	5.000.000	250.000

Risico's	Beheersmaatregelen	Terugblik 2023 en verwachting 2024	Kans (in %)	Bruto bedrag (in €)	Netto bedrag (kans x bruto in €)
Risicobedrag is afgeleid van relevante voorbeelden (Hof van Twente, Antwerpen)		proces. Tot slot wordt een verzoek gedaan om budget te verhogen om risico's te reduceren.			
Jeugdhulp					
Sinds de decentralisatie van de jeugdhulp per 1 januari 2015 zien we een stijging van de vraag naar en uitgaven aan jeugdhulp. Dit wordt nog eens versterkt door de gevolgen van de coronacrisis waardoor jongeren langdurig belast worden/zijn ondanks de door ons ingezette interventies om de sociale cohesie te verhogen.	Beheersing vindt plaats binnen gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid. Er wordt geïnvesteerd in het programma 'werken voor de jeugd' om trends en ontwikkeling tijdig te signalen en de kosten te beheersen. Daarnaast investeert de gemeente in de toegang van jeugdhulp en organiseren we ondersteuning lokaal om te voorkomen dat kinderen in de dure zorg terecht komen.	Groei van zorgkosten leek zich te stabiliseren, maar in 2023 is de prognose dat de zorgkosten weer zullen stijgen. Dit heeft te maken met landelijke en regionale ontwikkelingen zoals de hervormingsagenda, afbouw van jeugdzorgplus en sterke stijging van de loonkosten, maar ook in het feit dat we een kleine gemeente zijn met een beperkt budget. Het risico bestaat dat een enkele dure cliënt of andere exogene factoren de vooruitzichten negatief beïnvloeden, zoals in 2023 het geval is. De hervormingsagenda, de afbouw van jeugdzorgplus en de stijging van de loonkosten hebben gezorgd voor nadelige financiële effecten op onze begroting in 2023. Het rijk is nog steeds voornemens om te bezuinigen op de jeugdhulp. Zolang er nog geen overeenstemming is over de financiële kant van de landelijke Hervormingsagenda is het lastig om een inschatting te maken. Hierdoor blijft het risico dat de kosten een andere ontwikkelingen volgen dan opgenomen in de begroting.	5%	6.000.000	300.000
Leges omgevingsvergunningen					
Invoering van de omgevingswet en wet kwaliteitsborging bouw per 2024 heeft invloed op de heffing van leges voor omgevingsvergunningen. Er komen minder vergunningplichten en verwachting is dat dit niet kan worden gecompenseerd door minder inzet en dus minder kosten.	Beheersing vindt plaats in afstemming gemeenschappelijke regeling OZHZ.	Op basis van ervaringscijfers is een inschatting gemaakt van de financiële gevolgen. Dit meerjarig nemen de baten af. In de begroting is een inschatting gemaakt van de baten die samenhangen met ruimtelijke ontwikkeling. Dit risico neemt daarom jaarlijks af.	25%	1.000.000	250.000

Risico's	Beheersmaatregelen	Terugblik 2023 en verwachting 2024	Kans (in %)	Bruto bedrag (in €)	Netto bedrag (kans x bruto in €)
Afvalinzameling en -verwerking					
De kosten van van verwerking van afval zijn afgelopen jaren toegenomen. Het is landelijk beleid om de hoeveelheid restafval terug te brengen. Dit is ook merkbaar in de ontwikkeling van kosten van verbranding van afval. Risico is dat kosten verder oplopen en dat maatregelen om daarop in te springen niet tijdig worden genomen.	Maatregelen voorbereiding om afvalscheiding te verbeteren, afvalbeleid herzien. Ontwikkeling van verwerkingskosten en hoeveelheden afval monitoren.	In 2023 zijn gesprekken gevoerd over (het verlengen van) de dienstverleningsovereenkomst met HVC, waarbij ook aandacht is voor de transparantie van de kosten.	5%	2.200.000	110.000
Beheerplannen					
De meeste beheerplannen van kapitaalgoederen zijn geactualiseerd. In de begroting is rekening gehouden de gemiddelde lasten die daaruit voortvloeien. Risico is dat in een enkel jaar de lasten hoger incidenteel hoger zijn dan het beschikbare budget.	Beheerplannen periodiek actualiseren, periodiek controle op bestaan van activa, activa specifiek vastleggen in de financiële administratie. Beleid met betrekking tot activeren en afschrijven heroverwegen. Beheersystemen goed inrichten.	De beheerplannen met betrekking tot de buitenruimte zijn geactualiseerd. Er wordt verder gewerkt aan het actualiseren van het beheerplan voor vastgoed. In de begroting is wel al rekening gehouden met een inschatting van de jaarlijkse kosten.	1%	40.000.000	400.000
Financieel beleid activa					
Voor het afschrijven van investeringen worden termijnen gehanteerd die dicht bij de maximale technische levensduur liggen. Een risico is dat in enkele situaties deze termijn niet bereikt wordt of dat onvoldoende inzicht is in de samenstelling van de boekwaarde. Op dat moment zal een afwaardering moet plaatsvinden.	Beheerplannen periodiek actualiseren, periodiek controle op bestaan van activa, activa specifiek vastleggen in de financiële administratie. Beleid met betrekking tot activeren en afschrijven heroverwegen.	In 2023 worden enkele financiële verordeningen geactualiseerd. Daarin kan een heroverweging van het financieel beleid op dit gebied worden meegenomen. In 2023 en 2024 wordt verder gewerkt aan de inrichten en gebruiken van de beheersystemen. Met deze data-gestuurde informatie kan bijna jaarlijks de beheerplannen worden bijgestuurd, maar ook de op lange termijn zichtbare investeringen worden gesignaleerd. Op basis daarvan kan dan de levensduur van ons areaal reëler worden ingeschat. Het risico zal geleidelijk afnemen als er meer data beschikbaar komt.	1%	80.000.000	800.000

Risico's	Beheersmaatregelen	Terugblik 2023 en verwachting 2024	Kans (in %)	Bruto bedrag (in €)	Netto bedrag (kans x bruto in €)
Garantstellingen en leningen					
De gemeente staat garant voor leningen en verstrekt in enkele gevallen ook zelf leningen. Hierbij is er altijd een risico dat een partij niet in staat is de lening volgens de afspraken af te lossen.	Groot deel van de financiële positie van partijen worden gemonitord door een waarborgfonds.	Afgelopen jaren hebben zich geen risico's voorgedaan. Ook voor 2024 worden deze niet verwacht.	0,5%	80.000.000	400.000
Afwikkeling verbouwing Rederij					
Over de afwikkeling van verbouwing van de Rederij is een geschil met de aannemer. Dit is in behandeling bij de rechtbank. Er is nog geen uitspraak gedaan. Op basis van de eerdere behandeling ervan is in de jaarrekening 2022 een inschatting gemaakt van de verplichting. Risico is dat de uiteindelijke afwikkeling daarvan afwijkt. Risicobedrag is bepaald op het bedrag van de vordering minus de gemaakte inschatting.	De gemeente ter ondersteuning hierbij (externe) expertise ingeschakeld. Voor de afwikkeling is een voorziening gevormd. Voorgesteld wordt het restant krediet beschikbaar te houden.	In 2022 is de zaak behandeld bij de Rechtbank. In 2023 wordt de uitspraak van de rechtbank en de definitieve afwikkeling verwacht.	25%	500.000	125.000
Wmo/huishoudelijke ondersteuning					
Vanwege diverse ontwikkelingen loopt de gemeente financieel risico met betrekking tot de huishoudelijke ondersteuning. Dit komt enerzijds voor de toenemende vergrijzing. Daarnaast speelt mee dat de uurtarieven of kostenontwikkeling van aanbieders kan leiden tot hogere kosten vanwege schaarste in het aanbod en in het algemeen toegenomen loonkosten vanwege de inflatie.	De Wmo/huishoudelijke ondersteuning is een maatwerkvoorziening die de GRS uitvoert. De verordening Wmo kent een aantal draaiknoppen die o.a. van invloed kunnen zijn op de toelating tot de huishoudelijke ondersteuning c.q. de hoogte van een eventuele bijdrage. Door een versterking van het lokale maatschappelijk middenveld worden initiatieven om in het voorveld al ondersteuning te bieden versterkt dit met het oog op het afremmen van de instroom in de maatwerkvoorziening.		10%	1.500.000	150.000
Ruigenhil					
Voor het opkopen en slopen van woningen aan de Ruigenhil is een krediet beschikbaar gesteld. Uitvoering is mede afhankelijk van de bereidheid van eigenaren van de woningen en gronden om hieraan mee te werken. Risico is dat kosten voor	Ontwikkelingen worden periodiek besproken in een projectteam. Haalbaarheidsberekening wordt door de planeconomen geactualiseerd zodra daar aanleiding toe is.	In 2023 en voorliggende jaren zijn we uitgegaan van de marktwaarde van de woningen op dat moment. Een taxatie zal de werkelijke waarde duiden. Dit moet begin 2024 duidelijk worden.	10%	9.100.000	910.000

Risico's	Beheersmaatregelen	Terugblik 2023 en verwachting 2024	Kans (in %)	Bruto bedrag (in €)	Netto bedrag (kans x bruto in €)
de resterende woningen en gronden hoger zijn of worden dan de beschikbare middelen.					
Keuzes maken					
Om de begroting ook op lange termijn financieel in evenwicht te brengen en te houden is het noodzakelijk keuzes te maken. De omvang van de opgave is nog onzeker, maar kans is groot dat deze fors is. Rekening houdend met een eerste inschatting van de effecten van de septembercriculaire 2022 bedraagt het meerjarig tekort ongeveer € 4 miljoen per jaar.	We starten tijdig met het in kaart brengen van mogelijke keuzes. Zie ook de gelijknamige paragraaf in deze begroting.	Om keuzes te maken met structurele gevolgen, zal ook incidenteel budget nodig zijn om dit mogelijk te maken en frictiekosten die daar het gevolg van kunnen zijn op te vangen.	25%	4.000.000	1.000.000
Verbonden partijen					
Risico gebaseerd op inschatting per verbonden partij rekening houdend met door hen aangehouden beschikbare vermogen om dit op te vangen.		Zie onder deze tabel.			250.000
Subtotaal					5.245.000
Buffer ter dekking van overige risico's					525.000
Eindtotaal					5.770.000

Risico's met betrekking tot gemeenschappelijke regelingen

Wij hebben het op grond van onze risicoanalyse bepaalde benodigd weerstandsvermogen voor gemeenschappelijke regelingen afgezet tegen het benodigd weerstandsvermogen dat bij gemeenten moet worden aangehouden zoals blijkt uit de begrotingen van onze gemeenschappelijke regelingen:

GR	Risico's paragraaf weerstandsvermogen GR	Beschikbaar weerstandsvermogen GR	Weerstandsvermogen aan te houden bij gemeenten totaal	Aandeel aan te houden weerstandsvermogen Alblasserdam	Bijdrage aan GR Alblasserdam	Bijdrage aan GR gemeenten totaal	% aandeel Alblasserdam
GR Sociaal	2.497.000	0	2.497.000	135.000	16.427.000	304.755.000	5,39%
DGJ - inwonerbijdrige	2.075.000	700.000	1.375.000	62.000	1.393.509	31.000.334	4,50%
DGJ – SOJ	PM	0	PM	PM	5.918.884	138.403.580	4,28%
VRZHZ	1.856.000	510.000	1.346.100	53.000	1.749.703	45.803.520	3,9%
OZHZ	952.000	1.382.000	-	-	1.968.307	27.943.593	4,0%
SVHW	700.000	700.000	-	-	257.000	13.452.000	1,91%
Souburgh	PM	59.000	-	-	495.824	618.852	80%
Totaal				250.000 +PM			

Overige risico's

Renterisico

Na een lange periode van lage en dalende rente, zien we dat de rente snel is gestegen. In onze liquiditeitsprognose zien we ook voor de komende jaren een toename van de financieringsbehoefte. Deels is dit een gevolg van het aflossen van leningen (met een lage rente), maar ook door een toename van het investeringsvolume. Bij een (verder) stijgende rente kan dit een nadelig effect hebben op de structurele exploitatie.

Bepaling weerstandscapaciteit

De gemeente heeft middelen beschikbaar om financiële gevolgen op te vangen indien risico's zich daadwerkelijk manifesteren. Onder tegenvallers wordt in de regel verstaan het effectueren van risico's. In de begroting en jaarrekening worden daarom de risico's afgezet tegen de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve en de reserve grondexploitaties. Ruimte in de exploitatiebegroting is hier, gelet op de financiële opgave vanaf 2026, niet bij betrokken. Ook het niet bekleemde deel van de bestemmingsreserves en de stille reserves maken geen onderdeel uit van de weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit

De Totale beschikbare algemene weerstandscapaciteit bedraagt:

Bedragen in €	Begroting 2024	Begroting 2023	Jaarrekening 2022
Algemene reserve (vrije deel)	12.027.000	9.775.000	10.477.000
Reserve grondexploitaties	444.000	1.000.000	959.000
Totaal weerstandscapaciteit	12.471.000	10.775.000	11.436.000

Conclusie rondom benodigd weerstandsvermogen

Risico's worden gekwantificeerd en afgezet tegen de weerstandscapaciteit om zicht te krijgen op de toereikendheid van het weerstandsvermogen. Een algemene norm voor de weerstandsratio is niet door de wetgever vastgesteld. Uit de literatuur blijkt wel een veel gehanteerde beoordelingstabel van het weerstandsvermogen:

Categorie	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de weerstandsratio van de gemeente Alblaserdam weergegeven:

Bedragen in €	Begroting 2024	Begroting 2023	Jaarrekening 2022
Weerstandscapaciteit:			
- algemeen	12.027.000	9.775.000	10.477.000
- grondexploitaties	<u>444.000</u>	<u>1.000.000</u>	<u>1.000.000</u>
Totaal	12.471.000	10.775.000	11.436.000
Risicoprofiel:			
- algemeen	5.770.000	4.254.900	6.595.000
- grondexploitaties	<u>73.000</u>	<u>88.000</u>	<u>73.000</u>
Totaal	5.843.000	4.342.900	6.668.000
Ratio weerstandsvermogen:			
- algemeen	2,1	2,0	1,6
- grondexploitaties	maximaal	1,3	maximaal
Totaal	2,1	2,2	1,7

Kengetallen financiële positie

De financiële kengetallen laten het volgende beeld zien. Door deze kengetallen wordt inzicht gegeven in de financiële positie van Alblasserdam.

Kengetal	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Netto schuldquote	60%	94%	114%	131%	147%	148%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	57%	92%	109%	127%	144%	144%
Solvabiliteitsratio (Eigen vermogen / totaal balans)	33%	29%	25%	23%	22%	22%
Solvabiliteitsratio ((Eigen vermogen + voorzieningen) / totaal balans)	37%	31%	28%	26%	25%	25%
Grondexploitatie	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	0,7%	2,5%	0,9%	0,0%	-6,2%	-7,4%
Belastingcapaciteit	102,6%	niet bepaald	104,5%	onbekend	onbekend	onbekend

Nettoschuldquote:

De netto schuld (gecorrigeerd voor verstrekte leningen) gedeeld door de inkomsten geeft een indicatie voor de mate waarin een gemeente de rentelasten kan dekken door voldoende inkomsten.

Solvabiliteitsratio:

Dit kengetal is de tegenhanger van de debratio waarvoor in de paragraaf financiering onze interne normering is weergegeven. Wij streven naar een solvabiliteitsratio (eigen vermogen + voorzieningen/ totaal balanssaldo) groter dan of gelijk aan 20%.

Grondexploitatie:

Dit kengetal geeft de verhouding weer tussen de totale waarde op de balans die nog moet worden terugverdiend met grondverkoop en het totaal van de exploitatiebaten in het jaar.

Structurele exploitatieruimte:

Bij dit kengetal wordt het structureel resultaat gedeeld door de totale baten in het jaar. Alblasserdam streeft jaarlijks naar een voor ieder jaar structureel sluitende begroting.

Belastingcapaciteit:

Met dit kengetal worden de gemiddelde woonlasten van de gemeente Alblasserdam afgezet tegen de gemiddelde landelijke woonlasten van het jaar ervoor.

3. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleid en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties rond de kapitaalgoederen van de gemeente. Voor de diverse kapitaalgoederen zijn beheerplannen opgesteld met daarin de vastgestelde kaders. Door de komst van de Omgevingswet zullen nieuwe beleids- en beheerplannen een update krijgen. Ook door de verduurzaming van vastgoed en energiegebruikers als openbare verlichting zal voor deze kapitaalgoederen de komende tijd een aanpassing aan de soms door de tijdsgeest ingehaalde plannen nodig zijn.

Onderwerp	Beheerplannen	Vastgesteld / geactualiseerd in	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	geplande vernieuwing of vervanging
Wegen	Nota openbare ruimte	2009	-	Ja	2023
	Gemeentelijk Verkeers- en VervoerPlan (GVVP) 2019	2019	2030	Nee	2024
	Beheerplan verhardingen 2022-2024	2022	2024	Nee	2024
	Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)	2020		nvt	
Water	Basis Riolerings Plan (BRP)	2019	2028	nvt	2028
	BRP+	2022	2029	ja	2029
	Plan Stedelijk Water (voorheen GRP)	2023	2027	ja	2027
Groen	Bomenverordening Alblasserdam	2009	-	Ja	2023
	Bomen en kapvergunningen beleid	2008	-	Ja	2023
	Groenstructuurplan	2017	2027	Ja	2027
	Speelruimtebeleidsplan	2021	2030	Ja	2030
Gebouwen	Meerjarenonderhouds-plan (MJOP) inclusief verduurzaming	-	-	Nee	2024
Openbare verlichting	Nota Openbare Verlichting	2015	2025	Ja	2024

Kerncijfers

Onderwerp	Belangrijkste kapitaalgoederen	Hoeveelheden
Wegen straten pleinen	Oppervlakte wegennet Asfalt / beton Elementen Half verhard/onverhard	243.265 m2 685.507 m2 73.789 m2
Watergangen en sloten	Oppervlakte water	209.000 m2
Riolering	Persriolering Vrij verval riolering Pompen en Gemalen	31 km 110 km 118 st
Groen en spelen	Oppervlakte openbaar groen Bomen Speeltoestellen	612.000 m2 7.256 stuks excl bosplantsoen 409 st
Vastgoed	Gebouwen	20 st
Civieltechnische kunstwerken	Bruggen	65 st
Openbare verlichting	Lichtmasten	3.978 stuks, waarvan ca 57 % LED

Ambities voor 2024 – 2027

- De beeldkwaliteit van de buitenruimte handhaven op minimaal niveau B (CROW-publicatie 323) en deze jaarlijks door onafhankelijke partijen laten meten. Waar nodig onderhoud bijsturen. Mede vanwege de komst van de Omgevingswet en de Omgevingsvisie met het accent 'Fit en groen in de polder' wordt eind 2023 een actualisatie van de integrale beeldkwaliteit en onderhoudsambitie aan de raad voorgelegd via het Integrale Maatschappelijke Beheer Kader (IMBK).
- De implementatie van een nieuw beheersysteem (van het ontoereikende GisiB naar GBI-World) voor alle kapitaalgoederen voortzetten. De implementatie is naar verwachting eind 2023 gereed. In combinatie met het IMBK ontstaat dan een compleet beeld van de eigenschappen en onderhoudsbehoefte van al onze beheerobjecten (assets) in de buitenruimte vanaf 2024. Hiermee wordt de registratie, het beheer en de rapportage van alle beheerobjecten in de buitenruimte mogelijk.
- Het met behulp van het IMBK en GBI-World plannen, voorbereiden en uitvoeren van onderhouds- en investeringsprojecten.
- Vergroeningsmaatregelen voortkomend uit het groenstructuurplan en de klimaatadaptatieve ambitie vanuit het collegeprogramma uitwerken en in uitvoering brengen.
- Een start maken met de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed, als vervolg op het strategisch vastgoed onderzoek.
- Het verwerken van de klimaatadaptatieve maatregelen in reconstructieprojecten.
- Het uitvoeren van een kwaliteitsimpuls in de buitenruimte, zoals voetpaden en fietspaden in woonbuurten. Hierbij worden ook meekoppelkansen meegenomen, zoals waterdoorlatend maken of verwijderen van verhardingen waar dit mogelijk is.

Regio

Voor de uitvoering van beheertaken waar dit inhoudelijk en financieel voordeel oplevert zoeken we de samenwerking met de Regio Drechtsteden. Op dit moment besteden wij beheertaken uit op het gebied van openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en drukriolering bij de gemeente Dordrecht. Voor de beheertaken van gebouwen is een overeenkomst afgesloten met de vastgoedafdeling van de Servicegemeente Dordrecht (SGD). De regio en de financiële verantwoording blijft in handen van Alblaserdam. Ook op het gebied van regelgeving voor kabels en leidingen wordt samengewerkt met de andere zes Drechtsteden.

Beeldkwaliteitsniveau openbare ruimte

De minimale beeldkwaliteit voor de openbare ruimte is vastgesteld op een kwaliteit B gemeten over alle beheeronderdelen en over de hele gemeente, met uitzondering van de begraafplaats. Deze beheren we met de hogere beeldkwaliteit A. De beeldkwaliteit is een systeem waarbij op willekeurig gekozen plaatsen en tijdstippen getoetst wordt of het onderhoudsbeeld van de omgeving voldoet aan een referentiekwaliteitsbeeld. Deze kwaliteitsbeelden zijn in een kwaliteitscatalogus vastgelegd door het landelijke kennisplatform CROW. De beeldmeetlat loopt van A+ (net nieuw aangelegd) naar D (onbeheerd/verwaarloosd).

Beheer

Voor het beheer van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen beschikt de gemeente over:

- beheersystemen waarin van objecten de relevante data zijn ingebracht. Op grond daarvan worden de onderhouds- en vervangingsplanningen opgesteld;
- actuele inspecties naar de onderhoudsgesteldheid van de beheerobjecten. De resultaten verwerken we in een maatregelplanning voor de korte, middellange en lange termijn. Als er tijdens de inspecties afwijkingen worden aangetroffen in het areaal worden deze bijgewerkt;
- een bewaking van alle wettelijk verplichte veiligheidskeuringen in gebouwen die bij de gemeente in beheer zijn.

Financieel

Het investeringsplan 2024-2027 bij deze begroting geeft voor deze jaren inzicht in de te verwachten investeringen en in de planning van de uitgaven per jaar van alle (geplande) investeringskredieten. Het groot onderhoud aan riolering wordt gedekt uit een voorziening het Plan Stedelijk Water (PSW). Het groot onderhoud gemeentelijke vastgoedgebouwen wordt uitgevoerd op grond van het jaarplan dat voortkomt uit het Meerjaren Onderhouds Plan (MJOP) voor vastgoed. Voor dit groot onderhoud is een voorziening kapitaalgoederen beschikbaar. Een nieuw MJOP-D(Duurzaam) voor gemeentelijk vastgoed in 2024 zal ook de kosten (en opbrengsten) van verduurzamingsmaatregelen meenemen in de meerjarenplanning. Voor baggeren is een reserve baggeren ingesteld.

4. Paragraaf financiering

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Dit zijn risicobeheer (met name rente- en kredietrisico), de financierings- en schuldpositie, het kasbeheer en de informatievoorziening.

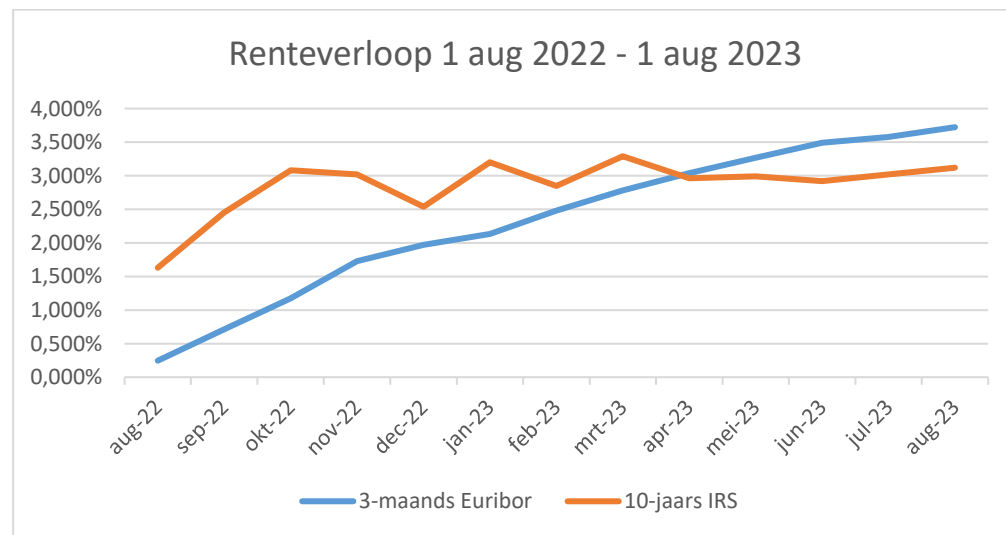
Algemeen

Het Financieringsstatuut vormt het kader voor beleid en uitvoering van de treasuryfunctie. Afhankelijk van de hoogte en de verwachte duur van het liquiditeitstekort of –overschot, wordt vermogen tijdelijk of langdurig aangetrokken of tijdelijk uitgezet. Het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt en zoveel mogelijk kort vermogen wordt aangetrokken. Benadrukt wordt dat de financieringsfunctie van de gemeente Alblasserdam uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid gevoerd wordt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

Renteontwikkelingen

De tarieven op de geldmarkt (kortlopende leningen) laten de afgelopen maanden een sterk oplopende trend zien. Dit houdt nauw verband met de beleidsrente van de ECB, omdat die meerdere keren is verhoogd. Dit doet de ECB om de inflatie te beteugelen en terug te brengen naar 2%. De verwachting voor de tweede helft van 2023 is dat de stijging van de kortlopende rente zal afvlakken en dat de ECB de beleidsrente nog maar een half procentpunt gaat verhogen.

De 10-jaarsrente is begin augustus gestegen naar een niveau van 3,12%. Banken berekenen bij het verstrekken van langjarige financiering liquiditeitsopslagen boven op de IRS-niveaus. Voor bijvoorbeeld een 10-jaars lening bedraagt deze opslag medio 2023 circa 0,20% (20 basispunten).

Financieringspositie

Omslagrente

De BBV-notitie rente verplicht in de financieringsparagraaf inzicht te geven in de rentelasten, de aan taakvelden, grondexploitaties toe te rekenen rente en het renteresultaat. In onderstaande tabel is dit samengevat. Uit deze berekening komt een omslagrente van afgerond 1,2%. Onderstaand het schema.

Renteschema taakveld Treasury (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
a1 externe rentelasten langlopende financiering	1.151	1.417	1.553	1.882
a2 externe rentelasten kortlopende financiering	70	0	0	0
b externe rentebaten	-23	-23	-23	-23
Saldo rentelasten en rentebaten	1.198	1.393	1.530	1.859
c1 rente die aan grondexploitaties moet worden doorgerekend	0	0	0	0
c2 rente van projectfinanciering	0	0	0	0
c3 rentebaar doorverstrekte leningen	0	0	0	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.198	1.393	1.530	1.859
d1 rente over eigen vermogen	0	0	0	0
d2 rente over voorzieningen	0	0	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.198	1.393	1.530	1.859
e. De aan taakvelden toegerekende rente (rente-omslag 1,2%)	1.118	1.225	1.378	1.447
f. Verschil absoluut	-80	-168	-152	-412
Verschil procentueel	-7%	-12%	-10%	-22%

Leningenportefeuilles

Opgenomen langlopende leningen.

Onderstaande tabel geeft inzicht in het verwachte verloop van de leningportefeuille in de komende jaren:

Omschrijving	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
	2024	2025	2026	2027
Stand per 1 januari	€ 52.246	€ 59.205	€ 56.314	€ 64.423
Nieuwe leningen	€ 17.000	€ -	€ 11.000	€ 7.000
Reguliere aflossingen	€ 10.041-	€ 2.891-	€ 2.891-	€ 3.441-
Vervroegde aflossingen	€ -	€ -	€ -	€ -
Rente-aanpassing	€ -	€ -	€ -	€ -
Stand per 31 december	€ 59.205	€ 56.314	€ 64.423	€ 67.982
Gemiddeld percentage per 31 december	1,60%	2,31%	2,32%	2,46%
Rentelasten boekjaar	€ 976	€ 1.482	€ 1.331	€ 1.671

In 2023 is een nieuwe langlopende lening aangegaan van € 11 miljoen. Op grond van de meest actuele liquiditeitenplanning wordt in de jaren 2024, 2026 en 2027 nieuwe langlopende leningen verwacht van respectievelijk € 17, € 11 en € 7 miljoen.

Uitzettingen

Uitzettingen is de term die de Wet fido hanteert voor verstrekte langlopende geldleningen en beleggingen. Voor een indeling van de gemeentelijke uitzettingen naar risicocategorie wordt verwezen naar het kopje Kredietrisico's verderop in deze paragraaf.

De gemeente Alblaserdam heeft de volgende uitzettingen:

<i>(bedragen x € 1.000)</i>		
Omschrijving	Bedrag	Gemiddelde percentage
<u>Verstrekte geldleningen:</u>		
Stand per 1 januari 2024	€ 3.057	1,67%
Nieuwe leningen	€ -	
Reguliere aflossingen	€ 287-	
Vervroegde aflossingen	€ -	
Rente-aanpassing (oud percentage)	€ -	
Rente-aanpassing (nieuw percentage)	€ -	
Stand per 31 december 2024	€ 2.770	1,65%
<u>Beleggingen:</u>		
Geen	€ -	
Totaal uitzettingen per 31 december 2024	€ 2.770	

Schuldpositie

De afgelopen jaren is de bewustwording rond schuldposities, juist ook van overheden, sterk toegenomen. Een schuldpositie ontstaat indien de eigen middelen van een gemeente ontoereikend zijn om bijvoorbeeld activiteiten of investeringen te bekostigen. In dat geval dient externe financiering te worden aangetrokken. Een goed zicht op de schuldpositie draagt bij aan het besef dat de aan financiering verbonden rente en aflossingen andere noodzakelijke uitgaven van de gemeente verdrücken.

De (ontwikkeling van de) schuldpositie kan vanuit meerdere invalshoeken worden benaderd.

Eén van de meest geijkte is de debt ratio. Deze ratio wordt ontleend aan de balans, waarbij wordt bezien welk percentage van het totaal vermogen/balanstotaal met vreemd vermogen gefinancierd is. Een algemeen gebruikelijke norm voor de beoordeling van de schuldpositie is een debt ratio van maximaal 80%. Een debt ratio van hoger dan 80% geeft aan dat het bezit met zeer veel schulden is belast.

Ook kan een verhouding worden bepaald tussen de netto schuld (balans) ten opzichte van de totale exploitatiebaten (netto schuld quote). Een netto schuld quote van kleiner dan 100% geeft een indicatie dat een gemeente de rentelasten van de schulden kan dekken uit de inkomsten. Bij een schuld quote tussen 100% en 130%

is voorzichtigheid geboden (stoplicht op oranje) en een schuld quote hoger dan 130% geeft een indicatie dat de exploitatie te zwaar wordt belast met rentelasten (stoplicht op rood).

De verwachte herfinancieringen, looptijden van leningen, rentepercentages van de leningen en de werkelijke rentelasten geven inzicht in de mate waarin de gemeente gevoelig is voor renteherzieningen.

In de navolgende tabel wordt de (ontwikkeling van) de schuldpositie van de gemeente Alblasserdam zowel in historisch perspectief als richting de toekomst in beeld gebracht. Dit beeld is gebaseerd op een prognose van de ontwikkeling van de balansposten voor de komende 4 jaar.

ALBLASSERDAM	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Debt-Ratio	67%	71%	75%	77%	78%	78%
Netto schuldquote	60%	94%	114%	131%	147%	148%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	57%	92%	109%	127%	144%	144%
Solvabiliteitsratio (eigen vermogen / totaal balans)	33%	29%	25%	23%	22%	22%
Solvabiliteitsratio ((eigen vermogen + voorzieningen) / totaal balans)	37%	31%	28%	26%	25%	25%

De debt ratio stijgt in deze begrotingsperiode licht van 75% in 2024 naar 78% in 2026. Dit is nog binnen de norm van maximaal 80%. De netto schuld/inkomsten (gecorrigeerd voor verstrekte leningen) is in 2024 109%, maar loopt op tot 144% in 2027. Dat is boven de grenswaarde van 130%.

Conclusie: De schuldquote neemt toe tot boven de grenswaarde van 130%. Als gevolg hiervan zijn keuzes in het investeringsvolume en/of het beleid ten aanzien van investering in de komende jaren noodzakelijk.

Risicobeheersing

Zoals eerder benoemd vormt risicobeheersing één van de pijlers van de Wet fido. De belangrijkste risicoaspecten die verbonden zijn aan de uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie betreffen rente- en kredietrisico's.

Renterisico's

Renterisico's kunnen vanuit Wet fido-optiek worden gezien op de korte en op de langere termijn.

Renterisico op korte schuld: de kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd <1 jaar) mag financieren: 8,5% van het begrotingstotaal. Voor 2024 kan de kasgeldlimiet voor de gemeente Alblasserdam als volgt worden bepaald:

Berekening kasgeldlimiet 2024:		<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
Begrotingstotaal 2024	€ 65.617				
Relevant percentage	8,5%				
Kasgeldlimiet	€ 5.577				
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Gemiddeld. netto vlottende schuld (+) of gemiddeld netto vlottend overschot (-)	€ 6.000	€ 9.000	€ 6.000	€ 2.000	
Kasgeldlimiet	€ 5.577	€ 5.577	€ 5.577	€ 5.577	
Overschrijding kasgeldlimiet	€ 423	€ 3.423	€ 423	-	
Ruimte onder de kasgeldlimiet		-	-	-	€ 3.577

De gemeente Alblasserdam verwacht in 2024 de kasgeldlimiet te overschrijden. De meest actuele liquiditeitenplanning geeft aan dat in 2024 een nieuwe langlopende lening nodig zal zijn van € 17 miljoen. Indien behoefte is aan kortlopende financiering, dan worden daarvoor 1-maands kasgeldleningen gebruikt. Oogmerk van het door het SGD uit te voeren gemeentelijke saldobehaar is om de limietruimte optimaal te benutten.

Renterisico op langlopende schuld: de renterisiconorm

De Wet fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rente typische looptijd groter of gelijk aan 1 jaar. Met de renterisiconorm biedt de Wet fido een richtsnoer om renteaanpassingen van financieringen en beleggingen goed in de tijd te spreiden. Het doel van deze norm is het voorkomen van een overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één bepaald jaar. Om dat te bereiken mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen op grond van deze norm per jaar niet meer zijn dan 20% van het begrotingstotaal.

Conform voorschrift van de Wet fido wordt het renterisico in onderstaande tabel voor de komende vier jaren bepaald, terwijl de renterisiconorm alleen betrekking heeft op het totaal van de begroting van het komende jaar.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de renterisiconorm van de gemeente Alblasserdam voor 2024 circa € 13,1 miljoen bedraagt, zijnde 20% van het begrotingstotaal.

Berekening renterisiconorm		<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
Renterisico's		2024	2025	2026	2027
Renteherzieningen	€	-	€ -	€ -	€ -
Aflossingen	€	10.041	€ 2.891	€ 2.891	€ 3.441
Renterisico	€	10.041	€ 2.891	€ 2.891	€ 3.441
Berekening renterisiconorm					
Begrotingstotaal 2024	€	65.617			
Percentage cfm. regeling		20%			
Renterisiconorm	€	13.123			
Toetsing renterisico aan norm:					
Renterisiconorm	€	13.123			
Renterisico 2024	€	10.041			
Ruimte binnen de norm	€	3.082			

Uit deze opstelling blijkt dat de gemeente Alblasserdam binnen de grenzen van de renterisiconorm opereert.

Kredietrisico's

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus risicoprofiel) van de tegenpartijen bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen worden gelopen vanuit uitzettingen (verstreckte geldleningen) of uit verleende garanties.

Verstrekke geldleningen

Ingedeeld naar risicocategorie wordt voor 2024 het volgende verloop verwacht:

Categorie	Verwachte stand per		% verdeling per eind 2024	
	1-1-2024	31-12-2024		
	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
Gemeenten / Provincies	€ -	€ -	0,0%	
Overheidsbanken	€ -	€ -	0,0%	
Woningcorporaties met garantie WSW	€ -	€ -	0,0%	
Woningcorporaties zonder garantie			0,0%	
Semi-overheidsinstellingen (1)	€ 2.592	€ 2.374	85,7%	
Financiële instellingen (A en hoger)	€ -	€ -	0,0%	
Overige toegestane instellingen volgens Treasurystatuut	€ 465	€ 396	14,3%	
Niet-toegestane instellingen volgens Treasurystatuut	€ -	€ -	0,0%	
Totaal	€ 3.057	€ 2.770	100,0%	

(1) Betreft GR Sportpark Souburgh

Verleende garanties

De borgstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd naar risicogroep:

Categorie	Risiko profiel	Verwachte stand per		% verdeling per eind 2024
		1-1-2024	31-12-2024	
	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
Directe borgstellingen (m.b.t. lokale instellingen, verenigingen e.d.)	Middel/ hoger	€ 8.574	€ 8.381	13,3%
Achtereenvolgende in waarborgfondsen (bijv. Waarborgfonds Sociale Woningbouw)	Laag	€ 54.711	€ 54.527	86,7%
Totaal		€ 63.285	€ 62.908	100,0%

Kas- en saldobeleer

De inrichting van het betalingsverkeer (het beheer van het gemeentelijke rekeningstelsel, het coördineren van bevoegdheden en het verrichten van feitelijke betalingen) alsmede de saldoregulatie wordt verzorgd vanuit Servicegemeente Dordrecht. De gemeente Alblasterdam was, is en blijft daarbij overigens eigenaar van de betreffende bankrekeningen.

Een hulpmiddel bij de saldoregulatie én voor het eventueel opnemen van langjarige financiering is de meerjarige liquiditeitenplanning, welke door SGD in nauw overleg met de gemeente is opgezet. Deze planning wordt periodiek geactualiseerd op grond van nieuwe informatie of inzichten rond bijvoorbeeld investeringen.

Schatkistbankieren

Bij het verplicht schatkistbankieren mag de gemeente een bedrag van 2% van het begrotingstotaal buiten de Schatkist houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. Wanneer de gemeente het drempelbedrag overschrijdt, dient het meerdere afgestort te worden in 's Rijks Schatkist. Over dit saldo wordt medio 2023 rente vergoed van ongeveer 3,4%. Dit tarief beweegt mee met de beleidsrente van de ECB en kan in een tijdsbestek van maanden sterk stijgen of dalen.

Het drempelbedrag voor de gemeente Alblasterdam voor 2024 kan als volgt worden berekend:

Berekening drempelbedrag SKB 2024:		<i>Bedragen x € 1.000</i>
Begrotingstotaal	€	65.617
Relevant percentage		2,00%
Drempelbedrag (afgerond)	€	1.312

Informatievoorziening

Minimaal twee maal per jaar vindt een overleg plaats met de Servicegemeente Dordrecht over de voortgang en uitvoering van de treasuryzaken. Indien daartoe vanuit de gemeente of vanuit SGD behoefte dan wel noodzaak wordt gevoeld, vindt daarnaast ook contact op incidentele basis plaats.

Voor zover relevant zullen door SGD rapportages worden opgeleverd voor in- of extern gebruik.

5. Paragraaf bedrijfsvoering

In deze paragraaf worden de beleidsvoornemens en doelstellingen op het gebied van bedrijfsvoering toegelicht.

Organisatieontwikkeling

We willen een toekomstbestendige organisatie zijn en blijven. Als kleine gemeente moeten we wendbaar zijn, dus kunnen inspelen op de ontwikkelingen om ons heen. We moeten in contact zijn met de inwoners, dicht bij de burger staan, weten wat er speelt en van betekenis blijven voor hen. Ook zorgen we voor vitale, arbeidsfitte medewerkers die hun vakkennis bijhouden en op de hoogte zijn van ontwikkelingen op hun vakgebied en om ons heen. Activiteiten in het kader van organisatieontwikkeling moeten hieraan bijdragen.

In 2024 werken we net als in 2023 met een jaarprogramma organisatieontwikkeling. Dit ondersteunend aan de beweging naar een wendbare en vitale organisatie, in, met en voor de samenleving en aansluitend bij het coalitieakkoord en uitvoeringsprogramma. Vanuit de vijf programmalijnen: ontwikkelen en samenwerken, vitaliteit, samenleving, het nieuwe werken en kwaliteit op orde worden net als de voorgaande jaren samenhangende activiteiten georganiseerd om de organisatie verder te ontwikkelen. In 2024 zetten we verder in op de thema's opdrachtgever- opdrachtnemerschap, opgavegericht werken, binden en boeien en het goede gesprek.

HRM beleid

We willen een modern, aantrekkelijk en inclusief werkgever zijn, waar medewerkers graag willen werken. Onze medewerkers zijn ons sociaal kapitaal. In een steeds krappere arbeidsmarkt is het van belang dat wij onze medewerkers blijven inspireren en ontwikkelen. We willen medewerkers binden en boeien, door onder andere te investeren in ontwikkel- en doorgroeimogelijkheden en verder te werken aan een cultuur waarbinnen leren en ontwikkelen vanzelfsprekend is. We zetten in op het evalueren en doorontwikkelen van de gesprekscyclus, zodat deze blijft aansluiten bij de ontwikkeling en doelstelling van de organisatie.

Duurzame inzetbaarheid

Om onze organisatie vitaal te houden investeren we in duurzame inzetbaarheid. Via strategische personeelsplanning (SPP) brengen we onze organisatie in kaart en brengen we in beeld waar versterking nodig is. Ook hebben we blijvend aandacht voor het voorkomen en terugdringen van verzuim en werkdruk. We monitoren gezond en veilig werken via onder andere de uitvoering en opvolging van de RI&E (risico-inventarisatie en evaluatie) en beleid gericht op gezond en veilig werken. Duurzame inzetbaarheid is een vast onderwerp binnen onze gesprekscyclus, waarmee we eigen regie stimuleren. Vanuit de programmalijn Vitaliteit worden verschillende activiteiten georganiseerd gericht op zelfbewustzijn, fysiek welzijn, mentaal welzijn en sociaal welzijn.

Integriteit

Het thema integriteit staat binnen de gemeente Alblasterdam hoog op de agenda. We zullen verder inzetten op het verhogen van het bewustzijn morele oordeelsvorming via trainingen morele oordeelsvorming, de eed/belofte, het introductieprogramma en workshops. Daarnaast worden het integriteitsbeleid en de bijbehorende regelingen geactualiseerd voor zowel medewerkers van de gemeente Alblasterdam als het college van B&W.

Regionale samenwerking

Vanaf 2022 nemen we deel aan de centrumregeling voor bedrijfsvoering met de gemeente Dordrecht als servicegemeente (SGD). Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst opgesteld en zijn er afspraken gemaakt over de inhoud van de uitvoering van de taken voor een eerste periode van vier jaar. En geven we in 2024 op een goede wijze invulling aan opdrachtgeverschap en vindt er hierover regelmatig overleg plaats met de opdrachtnemer waarbij de gemaakte prestatieafspraken worden gemonitord. Daarnaast gaat het SGD verder aan de slag met het project hoogwaardige dienstverlening met transparante financiering waar Alblaserdam aan de projectgroep en de werkgroep producten – en dienstencatalogus (PDC) deelneemt.

Op veel terreinen werken we regionaal samen, zowel op het niveau van de Drechtsteden als van de regio Zuid-Holland Zuid. De kracht van de regio is een aanvulling op onze lokale kracht. We hebben veel verbonden partijen, al dan niet via een gemeenschappelijke regeling. Op ruimtelijke economische schaal werken we samen met ondernemers en onderwijs aan de Smart Delta Drechtsteden, waarin de groeiagenda besloten ligt. In 2024 geven we uitvoering aan het herijkte Uitvoeringsprogramma en dragen de gezamenlijkheid verder uit.

Communicatie, participatie en bestuursstijl

Het college wil, conform de lijn van het collegeprogramma Samen zijn we Alblaserdam, vaker het goede gesprek voeren, alle stemmen horen en in verbinding zijn. Op landelijk niveau zien we polariserende onderwerpen en waarschuwt SIRE in reclamespots om "elkaar niet te verliezen als polarisatie dichtbij komt". In Alblaserdam willen wij bij polariserende onderwerpen, zoals LHBTIQ+ of de opvang van kwetsbare groepen, extra aandacht besteden aan het stille midden. Dat doen wij door bijvoorbeeld met anonieme enquêtes in samenwerking met Onderzoekcentrum Drechtsteden, zodat iedere betrokken inwoner de kans krijgt om een mening kenbaar te maken. Ook willen we graag gebruik maken van een flitspeiling om te vragen hoe een inwoner aankijkt tegen een maatregel om te verduurzamen. Door de verbinding te behouden, ook bij moeilijke onderwerpen, met onze inwoners dragen wij bij aan het versterken van de lokale democratie, dat is één van de doelstellingen van team Bestuur en Bedrijfsvoering.

We willen zichtbaar zijn op al onze communicatiekanalen en dat doen we door focus aan te brengen in de communicatie. We werken met etalages die gevuld worden met de belangrijkste projecten en werkzaamheden. Door onderwerpen te bundelen in etalages wordt de onderlinge samenhang van deze activiteiten versterkt en dit geeft onze inwoners meer inzicht in de uitvoering van onze belangrijkste opgaves.

Een andere doelstelling is duidelijke, toegankelijke overheidscommunicatie op leesniveau B1. In 2024 willen wij dat onze websites de benodigde toegankelijkheids certificaten behalen, hiermee testen wij of de beschikbare informatie toegankelijk is voor iedereen.

Communicatie krijgt in 2024 ook een plek in het organisatie ontwikkelprogramma door het aanbieden van trainingen in Factor C. De methode Factor C is ontwikkeld door de Rijksoverheid en is een manier van werken die helpt om strategisch aan de slag te gaan met communicatie. Factor C is bij uitstek geschikt voor projecten en programma's waar omgevingsgericht of opgavegericht gewerkt wordt. Het doel is om beleid te ontwikkelen dat naadloos aansluit bij de vragen en wensen van de betrokkenen.

Informatieveiligheid en Privacy

Ook in 2024 hebben de onderwerpen Informatieveiligheid en Privacy onze aandacht nodig. Het aandachtsveld is continu in beweging, waardoor aanpassingen en continue afstemming noodzakelijk blijft.

Het is alweer bijna 6 jaar geleden dat de Algemene Verordening Gegevensbescherming van kracht werd in Nederland. Processen zijn toe aan een evaluatie en mogelijk aanpassingen om deze processen nog beter te maken of om bij te sturen om het gewenste resultaat alsnog te bereiken als blijkt dat er mogelijk hindernissen in de weg staan. Voor komend jaar zal de nadruk liggen op het inzichtelijk maken van de processen en de daaruit volgende acties.

Informatieveiligheid en Privacy zijn onderwerpen die niet alleen uit regels en afspraken bestaan. Het zijn onderwerpen die blijvend aandacht vragen van onze medewerkers. Daarnaast werken we ook komend jaar aan het vergroten van de bewustwording op het gebied van Informatieveiligheid en Privacy. Om een goed beeld te krijgen of de gemeente goed omgaat met Informatieveiligheid en Privacy zijn er diverse audits. De bekendste hiervan is de ENSIA, maar zo is er ook de interne én externe audit Wet politiegegevens. Opvolgen van aanbevelingen uit deze audits zullen ook in 2024 een deel van onze capaciteit vragen.

Informatiemanagement / ICT Beweegt

Lokaal waarde toevoegen door regionaal organiseren; hoe realiseren wij dit? Het is van belang om te focussen op dat wat ons verder helpt binnen de digitale wereld. Door medewerkers mee te nemen in informatiemanagement (IM) en informatiebeveiliging (IB) kunnen wij de juiste vertaalslag maken naar de dagelijkse praktijk en werkzaamheden.

Het komende jaar focussen wij onder andere op de volgende hoofdthema's: digitalisering, innovatie, stevig fundament, data gestuurd (gedreven) werken en integraal werken. In de aanpak wordt gefocust op de onderverdeling: bewustwording, implementatie en verbetering en/of optimalisatie processen. In 2024 worden de drie grote deelprojecten van het programma ICT Beweegt afgerond: Digitale Werk Ruimte (DWR), datamigratie en de transitie van het rekencentrum. De realisatie van deze complexe deelprojecten hebben in 2023 vertraging opgelopen en lopen daardoor door in 2024.

In 2023 hebben wij op het gebied van data gestuurd (gedreven) werken dashboards ontwikkeld om adviezen en beslissingen te onderbouwen. In 2024 willen wij dit continueren en daar waar mogelijk uitbouwen. Binnen de Smartdelta Drechtsteden wordt volop gewerkt aan het verstevigen van IM en de bijbehorende adviesfuncties. In 2024 wordt aan deze opgave verder gebouwd.

Naast bovenstaande lopen een aantal grote landelijke projecten die zowel in 2023 als 2024 impact hebben op IM. Denk hierbij aan de Wet Open Overheid (WOO), de BDTO (Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid, de Omgevingswet en de Wet Modernisering Elektronische Besluit Vorming (WMEBV).

Tot slot staan de ontwikkelingen op het gebied onze automatisering niet stil. Onderwerpen als Common Ground, Informatie Beveiliging, verouderde hardware en de continue verandering in processen vragen ook de nodige aandacht. Denk hierbij aan informatiebeheer en archivering, software aanpassingen, vervanging hardware, implementaties en optimalisaties.

Rechtmatigheidsverantwoording

Op 1 januari 2023 is de Wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden. Onderdeel van deze wet is de zogenoemde rechtmatigheidsverantwoording als onderdeel van de jaarrekening van gemeenten, provincies en waterschappen. Over het verslagjaar 2023 zal het college een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening moeten opnemen. In de praktijk zal dit betekenen dat de ambtelijke organisatie deze toetsing uitvoert en dat het college op basis van de bevindingen van deze toetsing verantwoording aflegt aan de raad middels een verplichte paragraaf in de jaarrekening. De accountant doet vanaf dan geen specifieke uitspraak meer over het rechtmatig handelen van de gemeente, anders dan wordt nagegaan of de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is (als onderdeel van de controle van de jaarrekening). In 2022 en 2023 hebben we alle voorbereidingen getroffen die geïnd zijn op het kunnen opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening. Als voorbeeld noemen we hierbij het actualiseren van de verordeningen en het formuleren van een overkoepelend beleid ten aanzien van Misbruik en Oneigenlijk gebruik.

De verdere uitwerking van de rechtmatigheidsverantwoording vindt plaats door wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO). Deze worden door ons gevolgd.

6. Paragraaf verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Alblasserdam heeft bestuurlijke en financiële belangen in een aantal verbonden partijen zoals gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en stichtingen. In de door de gemeenteraad op 21 april 2015 vastgestelde Nota Verbonden partijen Alblasserdam 2015 is een beschrijving van het begrip Verbonden partij opgenomen. Ook staat hierin een afwegingskader voor het aangaan van een Verbonden partij en is er een kader en instrumentarium opgenomen voor sturing en toezicht. In deze paragraaf is een overzicht opgenomen van de partijen waarin de gemeente participeert en wordt ingegaan op het risicoprofiel. Voor de beleidsinhoud van de Verbonden partijen wordt verwezen naar de programma's in de begroting. Op basis van een risicoprofiel en -classificatie wordt aan iedere verbonden partij een sturingspakket gekoppeld. Bij een hoger risicoprofiel worden zowel voor het college als voor de raad meer instrumenten ingezet.

Overzicht verbonden partijen

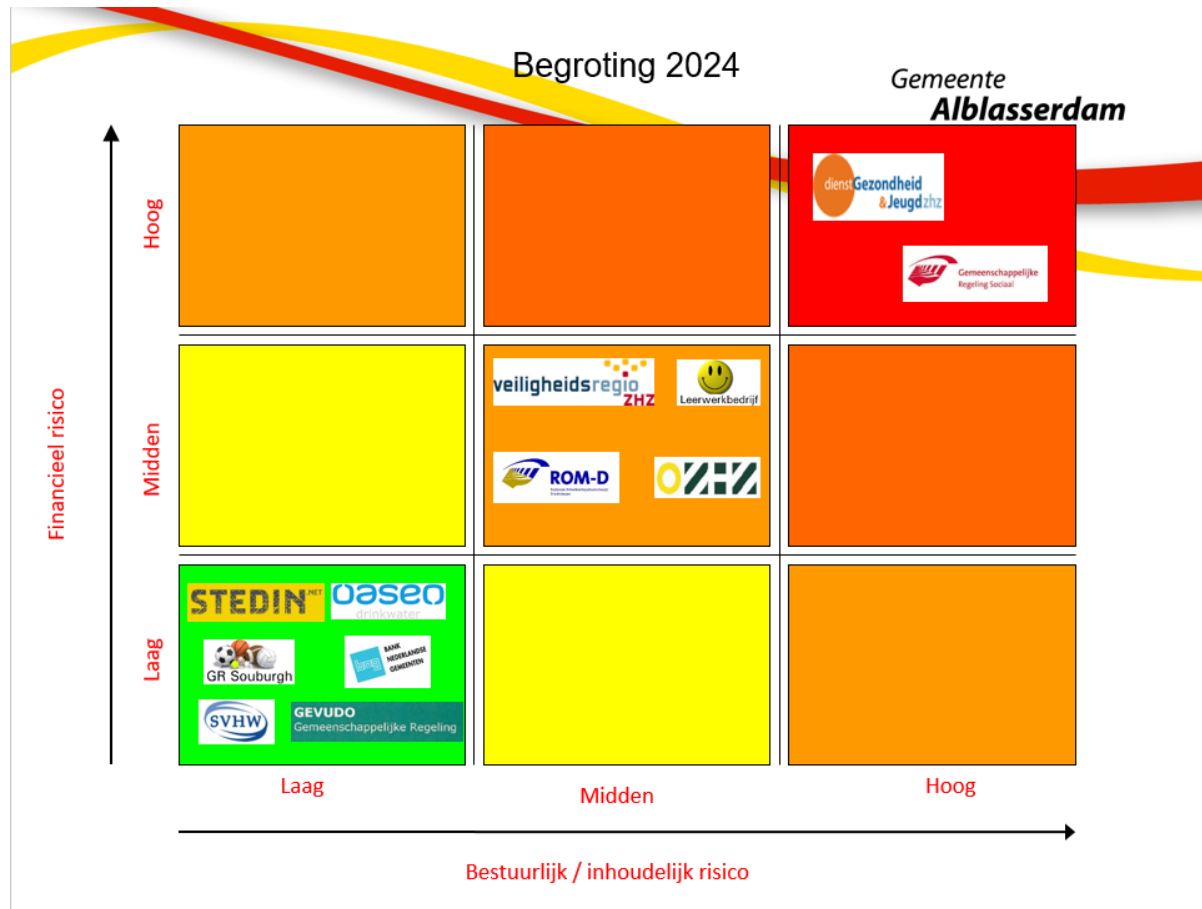
Alblasserdam neemt deel in de volgende verbonden partijen, waarbij het openbaar belang per partij is weergegeven.

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang
1. Gemeenschappelijke Regeling Sociaal (GRS)	Dordrecht	De GRS behartigt de belangen op het gebied van de Inkomensvoorzieningen. De GR voert de taken uit die de gemeenten hebben overgedragen. Specifieke wensen vanuit de gemeenten kunnen via maatwerk of dienstverleningsovereenkomsten worden uitgevoerd. Vanaf De activiteiten op het gebied van de sociale werkvoorziening zijn sinds 1 januari 2023 eveneens belegd bij de GRS.
2. Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid en Jeugd (DGJZH)	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van de belangen op het terrein van: publieke gezondheid, onderwijs, jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning, geneeskundige hulpverlening.
3. Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening (bij ongevallen en rampen).
4. Gemeenschappelijke regeling Sportpark Souburgh	Alblasserdam	Het in stand houden en exploiteren van een sportpark met alle daarbij behorende voorzieningen, zoals terreinen, gebouwen en andere accommodaties, een en ander binnen het gebied als aangegeven op de bij deze regeling behorende gewaarmerkte tekening.
5. Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	Klaaswaal	Een zo doelmatig mogelijke uitvoering van werkzaamheden met betrekking tot: de heffing en invordering van belastingen; de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; de administratie van vastgoedgegevens; het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden.

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang
6. GR Omgevingsdienst	Dordrecht	De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid ondersteunt de deelnemende regiogemeenten en de Provincie Zuid-Holland bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving en op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.
7. Gemeenschappelijke Regeling Gevudo	Dordrecht	Gevudo: Het behartigen van aandeelhoudersbelangen van de deelnemers in NV Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC). Doel is om vanuit milieuverantwoord afvalbeheer een bijdrage te leveren aan een duurzame leefomgeving.
8. Stedin	Rotterdam	Regionale Nederlandse netbeheerder, die verantwoordelijk is voor het transport van elektriciteit en gas.
9. Oasen	Gouda	Het (doen) exploiteren van een of meer waterleidingbedrijven en laboratoria.
10. Bank Nederlandse gemeenten	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. De Bank Nederlandse Gemeenten biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen.
11. Rom-D	Dordrecht	De doelstelling van de ROM-D is het versterken en uitbouwen van de regionale economie, in die zin dat een permanente toekomstige meerwaarde ontstaat en tenminste aansluiting wordt gevonden bij de landelijke ontwikkeling.
12. Stichting leerwerkbedrijf Alblasserdam	Alblasserdam	De stichting leerwerkbedrijf Alblasserdam ('SMILE') is per 1 maart 2013 opgericht en op diverse terreinen actief binnen de lokale gemeenschap. Er is gewerkt aan inzet van het gemeentelijk leerwerkbedrijf bij de uitvoering van de Participatiewet en inzet bij de operationalisering van de drie decentralisaties.

Risicoclassificatie

Om te bepalen welk sturing-en toezichtpakket van toepassing is, is voor de begroting 2024 een risicoanalyse uitgevoerd. Deze analyse heeft geleid tot onderstaande risicoclassificatie. Met het vaststellen van de begroting is deze risicoclassificatie definitief vastgesteld.

Sturingsarrangement

Uit de risico-classificatie volgt voor de betreffende Verbonden partij het volgende pakket voor de wijze van sturen en informeren in 2024:

Risico-classificatie	Verbonden partijen	Sturings- en toezichtsarrangementen
1. Laag	Stedin, Oasen, GR Souburgh, SVHW, BNG, Gevudo	Basis pakket
2. Gemiddeld	OZHZ, Rom-D, VRZH, Stichting Leerwerkbedrijf Alblasserdam	Pluspakket
3. Hoog	DG&J ZHZ (*), GR Sociaal	Compleetpakket

(*) Gelet op het hoge financiële risico is voor de DG&J, onderdeel Jeugd 'maatwerk'afgesproken. Naast de sturingsarrangementen van het compleetpakket zal de raad geïnformeerd worden over inhoudelijke stukken met inspanningen die gericht zijn op het grip krijgen op de financiën.

Inhoud Sturingsarrangementen

Het risicoprofiel is een indicator voor het sturingsarrangementen van de raad en het college. Hieronder zijn de pakketten opgenomen met daarin het onderscheid tussen de controlerende en kaderstellende van de gemeenteraad evenals de rolverdeling tussen raad en college.

	Kaderstellende rol (= sturen)	Controlerende rol (=beheersen)
Basis pakket	<ul style="list-style-type: none"> begroting verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in college in de gemeentelijke begroting wordt jaarlijks een actuele risicoanalyse verbonden partijen opgenomen + bepaling welke pakketten gelden voor welke verbonden partijen + voor welke verbonden partijen maatwerk wordt afgesproken, dit wordt door de raad vastgesteld begroting van de verbonden partij wordt voor zienswijze aan de raad voorgelegd jaarlijkse bijeenkomst waarin risicoanalyses verbonden partijen worden besproken tussen college en raad 	<ul style="list-style-type: none"> jaarrekening verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in college in de jaarrekening wordt door het college verantwoording afgelegd aan de raad over de verbonden partijen actieve informatieplicht: bij belangrijke tussentijdse ontwikkelingen informeert het college de raad via burap's of RIB
Plus pakket	<ul style="list-style-type: none"> hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen 	<ul style="list-style-type: none"> alle P&C documenten verbonden partijen (ook burap's) worden met ambtelijk advies besproken in college in gemeentelijke burap wordt door het college verantwoording afgelegd aan de raad over de verbonden partijen met risicoclassificatie 'gemiddeld' of hoger
Compleet pakket	<ul style="list-style-type: none"> nog hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen er wordt een actieve dialoog tussen de raad en de verbonden partij georganiseerd door bijvoorbeeld de directie uit te nodigen in de raad 	<ul style="list-style-type: none"> het college informeert de raad via een RIB over de P&C documenten van de verbonden partij zo nodig wordt de raad tussentijds geïnformeerd (ook buiten P&C documenten om)

Financiële informatie per verbonden partij

Voor de financiële informatie is gebruik gemaakt van de cijfers uit de begrotingen 2024 van de verbonden partij, tenzij die gegevens niet bekend waren bij opstelling van deze paragraaf. In dat geval zijn de gegevens gebaseerd op de jaarrekening 2022 van de verbonden partij, aangegeven met (*).

	Verbonden partijen	Financieel belang	Eigen vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Vreemd vermogen	Geraamd Financieel resultaat Alblasserdam
	Bedragen x € 1.000,-		1-1	31-12	1-1	31-12	2024
	Gemeenschappelijke Regelingen						
1	GR Sociaal	16.427	-90	0	38.954	36.222	0
2	GR Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ	5.919	1.659	1.659	32.670	32.620	0
3	GR Veiligheidsregio ZHZ	1.750	1.816	1.537	91.621	100.501	0
4	GR Sportpark Souburgh	496	62	62	2.672	2.829	0
5	SVHW	257	765	765	5.931	5.832	0
6	GR Omgevingsdienst ZHZ	1.968	2.010	2.010	5.032	4.971	0
7	GR Gevudo	0	30	30	0	0	0
	Vennootschappen						
8	Stedin NV (*)	22.497	3.270.000	3.342.000	3.516.000	3.810.000	107
9	Oasen NV (*)	8	122.426	125.600	188.121	221.955	0
10	BNG NV	21	5.062.000	4.615.000	143.988.000	107.471.000	25
11	ROM-D Holding NV (*)	93	4.342	4.641	2.151	2.201	0
12	ROM-D Dordtse Kill III CV (*)	121	11.643	13.781	4.968	932	0
	Stichtingen						
13	Stichting leerwerkbedrijf Alblasserdam (*)	0	80	85	325	375	0

7. Paragraaf grondbeleid

Algemeen

De paragraaf Grondbeleid in de Begroting 2024 geeft inzicht in de volgende zaken:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de te realiseren doelstellingen;
- een aanduiding van de wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd;
- een prognose van de te verwachten resultaten van de grondexploitaties en de risico's;
- de ontwikkeling van de reserve grondexploitaties.

Huidig grondbeleid

De belangrijkste financiële uitgangspunten zijn vastgelegd in de financiële verordening van de gemeente Alblasserdam. Hierin staat opgenomen dat aparte nota's worden opgesteld voor winst- en verliesnemingen en voor weerstandsvermogen en risicomanagement.

In april 2019 heeft de raad ingestemd met de beleidslijn om het grondbeleid, zoals dat was vastgelegd in de Nota Grond- en vastgoedbeleid en de Nota Prijsbeleid en Vastgoed uit 2013, te continueren.

Het grondbeleid van de gemeente Alblasserdam kenmerkt zich door een faciliterende rol voor de gemeente waarbij het begrip uitnodigingsplanologie centraal staat. De gemeente neemt het initiatief als procesregisseur, maar ziet niet automatisch een rol voor zichzelf met betrekking tot grondverwerving en het lopen van financiële risico's. Het uitgangspunt blijft daarom een "faciliterend grondbeleid, tenzij...". Daarbij behoudt de gemeente ruimte om ook actief grondbeleid te voeren in het geval dit noodzakelijk is om een beleidsdoel te realiseren.

Actieve grondexploitaties worden uitgevoerd bij ontwikkelingen met groot maatschappelijk en/of politiek belang die niet door de markt worden opgepakt. Voor gronden die geen beleidsdoel ondersteunen, is eigendom niet noodzakelijk en neemt de gemeente een faciliterende houding aan.

De gemeente zet in op anterieur kostenverhaal, waarbij gewerkt wordt met een voorovereenkomst. Hiermee worden kosten en te verwachten prestaties van de gemeente en initiatiefnemer transparant gemaakt. Daarnaast wordt het exploitatieplan ingezet als het niet is gelukt kosten te verhalen voor vaststelling van het ruimtelijk besluit. Per 1 januari 2024 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. Onder de Omgevingswet vervalt het exploitatieplan. Publiekrechtelijk kostenverhaal is dan geregeld in twee nieuwe systemen: publiekrechtelijk kostenverhaal met tijdvak (ontwikkelingen met einddatum) en publiekrechtelijk kostenverhaal zonder tijdvak (organische ontwikkelingen). Het privaatrechtelijk kostenverhaal zal ook onder de Omgevingswet geregeld worden met een anterieure overeenkomst.

Daarnaast zijn in de nota's de kaders voor grond- en vastgoedzaken vastgelegd en is een aantal specifieke uitgangspunten voor de grondexploitaties geformuleerd. Deze zijn:

- Jaarlijks worden de BIE's (bouwgronden in exploitatie) geactualiseerd;

- Verliezen worden direct genomen en worden verwerkt in verliesvoorzieningen;
- Winsten in projecten worden pas genomen bij afsluiten van de projecten;
- Tussentijds winstnemen op positieve grondexploitaties vindt plaats naar rato van gemaakte kosten en opbrengsten, waarbij rekening wordt gehouden met projectspecifieke risico's;
- Bij aanvang van projecten wordt grond gewaardeerd op inbrengwaarde;
- Er vindt geen directe verevening plaats tussen projecten;
- De weerstandsratio dient tussen 1,0 en 1,4 te zijn;
- De verantwoordelijkheid van het grondbeleid ligt bij de portefeuillehouder financiën;
- Projectwethouders zijn integraal (dus ook financieel) verantwoordelijk voor de projecten waar zij bestuurlijk opdrachtgever van zijn.

Grondverwerving en uitgifte

Het uitgangspunt in het huidige grondbeleid is dat de gemeente niet actief gronden aankoopt ten behoeve van de locatie en gebiedsontwikkeling, tenzij er overwegingen zijn om dit wel te doen. Daarbij moet worden gedacht aan het verwezenlijken van ambities en doelstellingen die niet door de markt worden 'opgepakt'.

Ontwikkelingen Bouwgronden in exploitatie (BIE's)

De grondexploitatieportefeuille van de gemeente Alblasterdam omvat op dit moment 3 BIE's (bouwgrond in exploitatie):

- Waterhoven;
- Bedrijvenlocatie Staalindustrieweg;
- Zuidelijk Havengebied.

Project Waterhoven

Korte omschrijving project:

Het realiseren en opleveren van een woonwijk met kavels voor particulier opdrachtgeverschap en projectwoningen met bijbehorende infrastructuur en woonomgeving in het plan Waterhoven. Alle gronden in Waterhoven zijn verkocht. Op dit moment worden de laatste plandelen voorzien van de definitieve inrichting.

Wat gaan we doen:

De volgende acties zijn ingezet en worden de komende periode voortgezet:

- Begin 2023 is gestart met het woonrijp maken (de definitieve inrichting) van het plan Waterhoven. Er is wat vertraging bij de werkzaamheden vanwege de vondst van broedende meerkoeten. Naar verwachting zal medio oktober de beplanting kunnen worden aangebracht.

Project *Bedrijvenlocatie Staalindustrieweg*

Korte omschrijving project:

De realisatie van bedrijfskavels aan de voormalige woonwagenlocatie aan de Staalindustrieweg.

Wat gaan we doen:

De volgende acties zijn ingezet en worden de komende periode voortgezet:

- Bibob-toets wordt uitgevoerd voor ondernemers.
- Afhankelijk van de doorlooptijd van de Bibob-toets en gesprekken met ondernemers kan in het najaar gestart worden met de werkzaamheden voor het bouwrijp maken.

Project *Zuidelijk Havengebied*

Korte omschrijving project:

De realisatie van ca. 150 woningen, 1.100 m² aan commerciële voorzieningen en een gebouwde parkeervoorziening in het Zuidelijk Havengebied, dat lange tijd werd gebruikt als parkeerterrein en camperstandplaats.

Wat gaan we doen:

Planning op hoofdlijnen:

- Voorstel ontwerp bestemmingsplan en ontwerp besluit hogere grenswaarden geluid (oktober 2023)
- Verdere planuitwerking (ontwikkelaar Q4 2023 – Q4 2024)
- Vaststelling definitief bouwplan, grondbod en bestemmingsplan (gemeenteraad, eind 2024)
- Grondtransactie: (eind 2024 – begin 2025)
- Start bouw (eind 2024 – begin 2025)
- Oplevering (eind 2026)

Verwachte resultaten grondexploitaties

Begroting 2024

De in de door de raad op 16 mei 2023 vastgestelde 'Actualisatie grondexploitaties 2023' opgenomen resultaten vormen de basis voor de cijfers die worden gepresenteerd op het taakveld 8.2 grondexploitaties en het verwachte verloop van de algemene reserve grondexploitaties. De ingeschatte risico's en het benodigde weerstandsvermogen zijn ook ontleend aan dezelfde basisdocumenten.

Daarnaast wordt in het kader van de begroting een 'doorkijk' gegeven naar effecten van de ontwikkelingen op de projectresultaten en de ontwikkeling van de reserve grondexploitaties.

In de actualisatie van de grondexploitaties 2024 (voorjaar 2024) zal deze doorkijk verder worden uitgewerkt in de rapportage 'Actualisatie grondexploitaties 2024' en de eventuele wijzigingen worden verwerkt in de begroting.

Actualisatie BIE's per 1-1-2023, Begroting 2024		
Grondexploitatie totaal	NCW per 1-1-2023 Actualisatie	NCW per 1-1-2023 Begroting 2024
Waterhoven	-11.000	-11.000
Staalindustrieweg	-444.000	-444.000
Zuidelijk Havengebied	184.000	184.000
Totaal grondexploitaties	-271.000	-271.000

Risico's

De risico's zijn ten opzichte van de Actualisatie grondexploitaties 2023 ongewijzigd. Er is geen nieuwe informatie met betrekking tot de risico's bij project Staalindustrieweg. Nader onderzoek moet uitwijzen of inderdaad sprake is van grondvervuiling.

Grond- exploitatie	Risico's Actualisatie 2023	Mutaties	Risico's Begroting 2024	niet afgedekt uit resultaat
Waterhoven	27.000	-	14.000	-
Bedrijvenlocatie Staalindustrieweg	20.000	-	59.000	-
Haven Zuid	PM	-	PM	-
Totaal Risico's	47.000	-	73.000	-

De risico's worden niet verwerkt in de grondexploitaties zelf, maar worden apart geraamd. Voor de actieve verliesgevende grondexploitaties worden de risico's afgedekt via de algemene reserve grondexploitaties. Voor de winstgevende projecten uit het positieve resultaat mits het risicobedrag het positieve resultaat niet overschrijdt.

Financiële positie grondexploitaties

De grondexploitatieresultaten zijn van invloed op de financiële positie van de gemeente. De gemeente Alblasterdam kent de navolgende reserves en voorzieningen die verband houden met de ingeschatte resultaten van de grondexploitaties:

Algemene reserve grondexploitatie

Deze reserve is bedoeld als algemene buffer voor het opvangen van mogelijke tekorten binnen de verschillende grondexploitaties en ter dekking van de risico's van de verliesgevende grondexploitaties.

De stand van de reserve grondexploitaties per 31-12-2022 bedraagt € 959.000,-

Tussentijdse Winstneming

Bij de jaarrekening 2022 is op het project Waterhoven I een bedrag van € 98.000,- gecorrigeerd op de eerder genomen winst van circa € 1,8 miljoen.

Voorziening verliesgevende grondexploitaties

Deze voorziening dient voor het opvangen van tekorten die zijn ontstaan bij een grondexploitatie.

In het kader van de BBV-voorschriften is het noodzakelijk een voorziening te treffen op het moment dat een verlies wordt berekend.

Weerstandscapaciteit

Het gemeentelijk grondbeleid is een terrein waarbij enerzijds de gewenste gemeentelijke koers richtinggevend is maar anderzijds de externe omstandigheden ook van invloed kunnen zijn op het gewenste resultaat. De vastgoedmarkt, waar het grootste deel van de exploitaties sterk door wordt beïnvloed, is een moeilijk voorspelbaar en beheersbaar terrein. Zeker op de bedrijvenmarkt maar ook op de woningmarkt zijn economische schommelingen direct van invloed op de prijs maar vooral op de afzetsnelheid. Al met al betekent dit dat bij de realisatie van de gewenste projecten een zeker risico ontstaat. De gevolgen van de wijzigingen in de risico's in de geactualiseerde grondexploitaties en de gevolgen daarvan voor het weerstandsvermogen worden toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen.

In het door de raad vastgestelde Nota Grond en Vastgoedbeleid wordt een norm voor de weerstandsratio gehanteerd (verhouding tussen risico's van de projecten met een verwacht verlies, de risico's op afgesloten projecten en de Algemene reserve grondexploitaties van minimaal 1 en maximaal 1,4. In gevallen dat de ratio zich buiten deze bandbreedte begeeft, wordt bij de jaarrekening een voorstel gedaan voor verrekening tussen de reserve grondexploitaties en de algemene reserve.

Op dit moment kunnen alle risico's op de grondexploitaties worden afgedekt uit het resultaat. Eind 2023 zal meer duidelijkheid komen over de risico's binnen het Zuidelijk Havengebied en de Staalindustrieweg. Dan zal ook moeten worden beoordeeld in hoeverre de risico's op deze projecten de weerstandscapaciteit beïnvloedt.

Conclusie

Binnen de totale grondexploitatie gaan aanzienlijke bedragen om. Voor zover er sprake is van risico's, zijn deze afgedekt via een voorziening, een overeenkomst of beschikbaar weerstandsvermogen. Binnen de totale grondexploitatie is nog steeds sprake van een toekomstig positieve verdien capaciteit, maar deze staat onder druk door civieltechnische prijsstijgingen en een stabiele woningprijsontwikkeling. Voor de gevolgen van de wijzigingen binnen de grondexploitaties voor de financiële positie van de gemeente Alblaserdam verwijzen we naar paragraaf Weerstandsvermogen.

8. Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid regelt het recht op informatie. Zeer bondig samengevat regelt de wet drie belangrijke aspecten omtrent overheidsinformatie.

1. Openbaarmaking van informatie door de overheid uit eigen beweging (actieve openbaarmaking)
2. Openbaarmaking van informatie door de overheid naar aanleiding van een verzoek (passieve openbaarmaking)
3. De digitale informatie huishouding van bestuursorganen.

Actieve openbaarmaking

Bestuursorganen zijn verplicht uit eigen beweging bepaalde categorieën informatie openbaar te maken. In totaal gaat het om 17 categorieën van informatie. Deze openbaarmaking hoeft niet direct plaats te vinden. Dit gaat stapsgewijs over het verloop van enkele jaren. Inmiddels zijn de eerste vier categorieën die openbaar moeten worden gemaakt bekend.

- Bereikbaarheidsgegevens
- Organisatie en werkwijze
- Vergaderstukken decentrale overheden
- Woo-verzoeken en -besluiten

Uiteindelijk is het doel dat alle informatie toegankelijk wordt via Woo-index. Dit is een landelijke website, waarop alle bestuursorganen zijn aangesloten. De website bevat zelf geen informatie, maar verwijst door naar alle mogelijke vindplaatsen.

De gemeente Alblasserdam werkt samen met de andere Drechtsteden aan het actief openbaar maken van informatie. Het regionale project heeft tot doel om de processen die moeten leiden tot openbaarmaking inzichtelijk te krijgen. Het daadwerkelijk openbaar maken van de informatie is een lokale verantwoordelijkheid.

Passieve openbaarmaking

Op grond van de Woo kan een ieder een verzoek indienen tot openbaarmaking van informatie vastgelegd in documenten. De gemeente ontvangt jaarlijks ongeveer 10 tot 15 van dergelijke verzoeken. Inwoners kunnen hiervoor gebruik maken van een digitaal formulier. Voor het contact met de inwoners is een Woo-contactfunctionaris aangesteld. In de regel worden vrijwel alle verzoeken (deels) ingewilligd of informeel opgelost.

Digitale informatie huishouding

Lokaal waarde toevoegen door regionaal organiseren. Gemeente Alblasserdam focust samen met de Drechtsteden op het (digitale) huis op orde. Door medewerkers mee te nemen in informatiemanagement en informatiebeveiliging kunnen wij de juiste vertaalslag maken naar de dagelijkse praktijk en werkzaamheden. Informatie

moet toegankelijk zijn, nu en in de toekomst. De volgende thema's vormen daarom de basis voor informatiemanagement en informatiebeveiliging: digitalisering, innovatie, stevig fundament, data gestuurd (gedreven) werken en integraal werken.

Financieel

Een deel van het structurele budget is aangewend ter versterking van de formatie op het gebied van informatieveiligheid. Er resteert nog een bedrag in 2024 van € 7.150 structureel en incidenteel van € 53.000, welke wij tot 2026 ontvangen van het rijk via de algemene uitkering. Dit bedrag zetten wij deels in voor de regionale aanpak ten behoeve van verdere implementatie van deze wet. Vanaf 2026 is er een budget van € 18.150 structureel.

9. Keuzes maken

Dit is een nieuwe en in beginsel tijdelijke paragraaf, die ingaat op de gevolgen van de tekorten in de begroting vanaf 2026. Hiermee wordt invulling gegeven aan de oproep van de VNG om de reële tekorten te laten zien in de meerjarenraming en wat de gevolgen daarvan voor de gemeente zijn. Gemeenten worden geconfronteerd met onzekerheid over de omvang van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het rijk heeft met gemeenten afspraken gemaakt over het accres (groei of krimp van het fonds) voor de jaren tot en met 2025. Voor de jaren erna is dit onduidelijk en daardoor neemt de algemene uitkering uit het gemeentefonds op basis van de huidige inzichten fors af. Hierdoor ontstaat een financieel "ravijn". Voor alle gemeenten samen is neemt de omvang van het gemeentefonds met € 3 miljard af. Het aandeel van gemeente Alblasterdam hierin is ongeveer € 3 miljoen. Het tekort op basis van deze begroting en meerjarenraming en een inschatting van de ontwikkeling van de septembercirculaire 2023 van het gemeentefonds bedraagt ongeveer € 4 miljoen.

Via deze paragraaf wordt ook een eerste inzicht gegeven in een proces en mogelijk maatregelen om op lange termijn weer toe te groeien naar een sluitende begroting. Dit was toegezegd via de Perspectiefnota 2024. Een uitwerking van het te doorlopen proces zal nog worden uitgewerkt.

In deze paragraaf wordt verder ingegaan op de volgende aspecten:

- Richtinggevende financiële principes
- Omvang van financiële opgave
- Verdeling van de financiële opgave over de verschillende beleidsterreinen
- Onderwerpen en draaiknoppen die ingezet kunnen worden om de opgave te realiseren

Richtinggevende principes

De financiële positie van de gemeente van zowel de korte als de lange termijn vraagt om duidelijke kaders en strak financieel beleid. Om daar invulling aan te geven hebben we een aantal principes geformuleerd die ons komende tijd in verschillende vraagstukken en afwegingen kunnen helpen. Deze zijn als volgt:

1. *Voordelige afrekening van reguliere taken vallen vrij ten gunste van de algemene middelen.* (We "slepen" geen mee naar volgende jaren. Dat verwachten wij ook van gemeenschappelijke regelingen en gesubsidieerde partijen).
2. *Geen bekostiging van groei van organisaties.* (We focussen op innovatie en efficiency).
3. *Geen automatische indexering van budgetten.* (Noodzaak moet worden onderbouwd).
4. *Indexering is maximaal wat wij daarvoor reserveren.* (Wij willen balans houden tussen de ontwikkeling van onze lasten en die van onze baten.)
5. *Focus op fundamentele keuzes in plaats van uitholling.* (Kaasschaaf kan niet blijvend worden toegepast.)
6. *Extra baten zijn niet automatisch voor meer of nieuwe taken.* (We kijken eerst naar wat we al doen voordat we het inzetten voor meer of nieuwe taken. Denk hierbij aan taakmutaties in de algemene uitkering en specifieke uitkeringen.)
7. *Activiteiten moeten een herkenbare meerwaarde hebben voor de gemeente.*

8. *Zonder concrete plannen geen aparte reserves meer.* (Indien er nog geen specifiek doel is gaat het naar de algemene reserve. Met een goed plan kan het altijd nog worden ingezet.)
9. *We ramen realistisch.* (We hechten waarde aan onderbouwingen en maken bij onzekerheid bewuste afwegingen over de hoogte.)
10. *Eenmalig is eenmalig.* (Omzetten naar structureel kan alleen als daar expliciet toe besloten wordt.)
11. *Omvang van de personele formatie volgt ontwikkeling van inhoudelijke keuzes.* (Het behouden van uitvoeringskracht is ook zonder deze opgave een uitdaging. Daarnaast is deze nodig om de opgave te realiseren. Maar als inhoudelijke keuzes gemaakt worden minder te doen, dan heeft dat uiteindelijk ook gevolgen voor de benodigde eigen formatie.)

Omvang van de financiële opgave

Het is ten tijde van het opstellen van deze begroting nog steeds onzeker hoe groot de financiële opgave wordt. We weten dat het huidige tekort op basis van de meerjarenraming oploopt tot ongeveer € 4 miljoen per jaar. Daarbij is rekening gehouden met een eerste inschatting van de uitkomst van de septembercirculaire 2023 van het gemeentefonds. Daarmee is, conform onze vooraf vastgestelde uitgangspunten en richtlijnen van de provincie, nog geen rekening gehouden in deze begroting.

De volgende scenario's zijn denkbaar:

1. Scenario 1 is het meest negatieve scenario, waarin het rijk nieuwe maatregelen neemt die het tekort in de begroting. Dit zou bijna alle gemeenten in grote problemen brengen, dus de kans hierop lijkt zeer gering. Inschatting opgave is huidig tekort + 1/3 deel daarvan = € 5,3 miljoen
2. Scenario 2 gaat uit van de huidige situatie, waarbij het rijk geen tegemoetkoming biedt aan gemeenten. De opgave is dan € 4 miljoen.
3. Scenario 3 gaat uit van een tegemoetkoming van 1/3 deel van het tekort door het rijk. De opgave is dan dus € 2,7 miljoen.
4. Scenario 4 gaat uit van een tegemoetkoming van 2/3 van het tekort door het rijk, conform de Perspectiefnota 2024. De opgave van de gemeente bedraagt dan € 1,3 miljoen.
5. Scenario 5 gaat uit van volledige compensatie. Ook dit scenario is gezien de financiële opgave waar het rijk voor staat, net als het eerste scenario zeer waarschijnlijk niet realistisch.

Zolang niet duidelijk is hoe groot de opgave wordt, houden we de scenariokeuze nog open. We gaan wel aan de slag met het (verder) in beeld brengen van de keuzes die gemaakt kunnen worden, de draaiknoppen, om tot een pakket aan maatregelen te komen, waarmee de begroting sluitend kan worden gemaakt.

Verdeling van de financiële opgave

De scenario's 2, 3 en 4 zijn het meest realistisch. Elk van deze scenario's gaat merkbare gevolgen hebben voor de gemeente. Wij vinden het belangrijk dat de pijn wel naar evenredigheid over de verschillende beleidsvelden wordt verdeeld. Als basis daarvoor gebruiken wij de taakveldindeling en het saldo van lasten en baten per taakveld. Daarbij worden een aantal taakvelden worden uitgesloten, omdat deze niet beïnvloedbaar zijn of om een andere reden niet mee tellen. Zo worden de volgende taakvelden buiten beschouwing gelaten:

- Algemene uitkering (niet beïnvloedbaar)
- Resultaat van de rekening van baten en lasten (resultante)
- Riolering, afval en begraafplaatsen (gesloten systemen)
- Treasury (alleen beïnvloedbaar via investeringen binnen andere taakvelden)

Daarnaast is ervoor gekozen om in de verdeling van de opgave de OZB ook mee te laten wegen. Het is immers ook een keuzemogelijkheid om deze te verhogen ter dekking van een aandeel in het tekort.

Onderstaand een samengevat overzicht per hoofdtaakveld van de verdeling van de opgave:

Hoofdtaakveld en taakveld	Bedrag o.b.v. begroting 2024 jaarschijf 2026	In %	GR-en in dit hoofdtaakveld	Verdeling opgave o.b.v. scenario 2	Verdeling opgave o.b.v. scenario 3	Verdeling opgave o.b.v. scenario 4
Hoofdtaakveld 0 Bestuur en ondersteuning	17.157	31%	SGD, SVHW, DD	1.224	816	408
Hoofdtaakveld 1 Veiligheid	2.342	4%	VRZHZ	167	111	56
Hoofdtaakveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.984	5%		213	142	71
Hoofdtaakveld 3 Economie	220	0%		16	10	5
Hoofdtaakveld 4 Onderwijs	2.233	4%		159	106	53
Hoofdtaakveld 5 Sport, cultuur en recreatie	5.202	9%	SOU	371	247	124
Hoofdtaakveld 6 Sociaal domein	21.518	38%	GRS, DG&J	1.535	1.023	511
Hoofdtaakveld 7 Volksgezondheid en milieu	1.182	2%	OZHZ, DG&J	84	56	28
Hoofdtaakveld 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	3.242	6%		231	154	77
Totaal	56.079	100%		4.000	2.667	1.333

Toelichting

Anders dan de omschrijving van het hoofdtaakveld 0 Bestuur en ondersteuning doet vermoeden, zijn hierin ook de algemene belastingen opgenomen. Daarnaast betreft dit voor een groot deel de overhead van de gemeente. Ook is aangegeven welke gemeenschappelijke regeling deel uitmaken van activiteiten in de hoofdtaakvelden. In een verdere verfijning kan ook een aandeel worden toegewezen aan de gemeenschappelijke regelingen die actief zijn binnen deze hoofdtaakvelden.

De verdeling geeft richting aan de omvang die per beleidsterrein of hoofdtaakveld moet worden gevonden. Daarmee is niet gezegd dat dat ook de daadwerkelijke bezuiniging gaat worden. Dat wordt bepaald in een volgende fase, wanneer de draaiknoppen en de gevolgen van keuzes in beeld zijn.

Draaiknoppen

Met het verdelen van de opgave staan we nog steeds aan het begin van het traject. Daarna is het belangrijk om in beeld te brengen hoe de opgave gerealiseerd kan worden. Aan welk knoppen kan worden gedraaid? Daarbij kan gebruik gemaakt worden van informatie van andere gemeenten. Dit kan als inspiratie worden gebruikt en aangevuld worden met eigen keuzemogelijkheden. Dit vullen we aan met onze eigen inzichten en kennis.

Onderstaand per hoofdtaakveld een overzicht van de omvang, en daarbij de onderwerpen binnen het genoemde taakveld/draaiknoppen waar langs keuzes gemaakt kunnen worden. Dit nog zonder bedragen en ook nog zonder de gevolgen daarvan. Dat is onderwerp van verdere uitwerking. Dit overzicht is dus ook niet limitatief, maar geeft een indicatie van zoekrichtingen binnen de betreffende taakvelden.

Hoofdtaakveld en taakveld	Omvang taakveld	In %	GR-en	Draaiknoppen/duiding taakveld
0.1 Bestuur	2.044			Formatie wethouders
0.10 Mutaties reserves				
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten				
0.2 Burgerzaken	752		DD	Openingstijden loket, tarieven leges, efficiëncykorting dienstverlening
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	454		SGD	Onderhoudsniveau, afstoten panden, herzien verhuurtarieven

Hoofdtakveld en taakveld	Omvang taakveld	In %	GR-en	Draaiknoppen/duiding taakveld
0.4 Overhead	7.558		SGD	Efficiëncykorting SGD, reduceren maatwerk dienstverlening SGD, ontdubbelen kosten ICT applicaties, beleid devices, abonnementen, adviestaken SGD zelf uitvoeren
0.5 Treasury				
0.61 OZB woningen	2.823			Tarieven OZB
0.62 OZB niet-woningen	3.403			Tarieven OZB
0.64 Belastingen overig	95			Tarieven hondenbelasting
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds				
0.8 Overige baten en lasten	28			Wel of niet onvoorzien
Hoofdtakveld 0 Bestuur en ondersteuning	17.157	31%		

Hoofdtakveld en taakveld	Omvang taakveld	In %	GR-en	Draaiknoppen/duiding taakveld
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.785		VRZHZ	Efficiëncykorting VRZHZ, keuzes in dienstverlening VRZHZ
1.2 Openbare orde en veiligheid	556			Beperken BOA-capaciteit, cameratoezicht
Hoofdtakveld 1 Veiligheid	2.342	4%		

Hoofdtakveld en taakveld	Omvang taakveld	In %	GR-en	Draaiknoppen/duiding taakveld
2.1 Verkeer en vervoer	2.879			Beeldkwaliteit wegen, Gladheidsbestrijding, Wijkwensen, Omvang investeringen
2.2 Parkeren	32			Betaald parkeren
2.3 Recreatieve havens				
2.4 Economische havens en waterwegen	44			
2.5 Openbaar vervoer	28			

Hoofdtakveld en taakveld	Omvang taakveld	In %	GR-en	Draaiknoppen/duiding taakveld
Hoofdtakveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.984	5%		

Hoofdtakveld en taakveld	Omvang taakveld	In %	GR-en	Draaiknoppen/duiding taakveld
3.1 Economische ontwikkeling	108			Ondernemerswensen
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	11			
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	121			Weekmarkt
3.4 Economische promotie	-20			Tarieven toeristenbelasting
Hoofdtakveld 3 Economie	220	0%		

Hoofdtakveld en taakveld	Omvang taakveld	In %	GR-en	Draaiknoppen/duiding taakveld
4.1 Openbaar basisonderwijs	549			Schoolzwemmen versoberen of afschaffen
4.2 Onderwijshuisvesting	1.053			Versoberen en/of temporiseren investeringen (ver) nieuwbouw
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	631			Leerlingenvervoer
Hoofdtakveld 4 Onderwijs	2.233	4%		

Hoofdtakveld en taakveld	Omvang taakveld	In %	GR-en	Draaiknoppen/duiding taakveld
5.1 Sportbeleid en activering	856			Subsidies w.o. waarderingssubsidies, ABC team eigen bijdrage activiteiten en/of versoberen aanbod, Verenigingsadviseur afschaffen
5.2 Sportaccommodaties	812		Souburgh	Zwembad, tarieven gebruik sportvoorzieningen Souburgh, efficiëncykorting Souburgh
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	537			Subsidies, Verzelfstandigen van een of meer maatschappelijke voorzieningen, Versoberen gemeentelijke rol in cultuurbeleid

Hoofdtakveld en taakveld	Omvang taakveld	In %	GR-en	Draaiknoppen/duiding taakveld
5.5 Cultureel erfgoed	25			
5.6 Media	473			Bibliotheek versoberen
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.498			Beeldkwaliteit groen, speelvoorzieningen, toerisme, kinderboerderij
Hoofdtakveld 5 Sport, cultuur en recreatie	5.202	9%		

Hoofdtakveld en taakveld	Omvang taakveld	In %	GR-en	Draaiknoppen/duiding taakveld
Algemeen m.b.t. GR-en				Bedrijfsvoering Versterken lokale inspanningen (jeugd en/of inkomenszekerheid en/of toeleiden naar werk en/of WMO) zodat er bezuiniging op GR'en gerealiseerd kan worden
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.253		GRS	Subsidies, Armoede, Mantelzorg, GGZ, Veiligheid op straat, versoberen aanbod jongerenwerk en Jeugdpoint, Samenvoegen verschillende inloopfuncties
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.696		GRS, DG&J	Subsidies
6.3 Inkomensregelingen	2.564		GRS	Norm wettelijk sociaal minimum
6.4 WSW en beschut werk	1.840		GRS	
6.5 Arbeidsparticipatie	1.302		GRS	Matching
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.043		GRS	
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	1.507		GRS	
6.71b Begeleiding (WMO)	1.811		GRS	
6.71c Dagbesteding (WMO)	788		GRS	
6.72a Jeugdhulp begeleiding	1.128		DG&J	
6.72b Jeugdhulp behandeling	213		DG&J	
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	513		DG&J	

Hoofdtakveld en taakveld	Omvang taakveld	In %	GR-en	Draaiknoppen/duiding taakveld
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	9		DG&J	
6.73a Pleegzorg	428		DG&J	
6.73b Gezinsgericht	202		DG&J	
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	804		DG&J	
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	1.525		DG&J	
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	543		DG&J	
6.74c Gesloten plaatsing	109		DG&J	
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	37			
6.82a Jeugdbescherming	155		DG&J	
6.82b Jeugdreclassering	46		DG&J	
Hoofdtakveld 6 Sociaal domein	21.518	38%		

Hoofdtakveld en taakveld	Omvang taakveld	In %	GR-en	Draaiknoppen/duiding taakveld
7.1 Volksgezondheid	1.003		DG&J	Beeindigen niet wettelijke taken
7.2 Riolering	0			
7.3 Afval	0			
7.4 Milieubeheer	180			
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	0			
Hoofdtakveld 7 Volksgezondheid en milieu	1.182	2%		

Hoofdtakveld en taakveld	Omvang taakveld	In %	GR-en	Draaiknoppen/duiding taakveld
8.1 Ruimte en leefomgeving	971			
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	0			

Hoofdtakveld en taakveld	Omvang taakveld	In %	GR-en	Draaiknoppen/duiding taakveld
8.3 Wonen en bouwen	2.270			
Hoofdtakveld 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	3.242	6%		
Totaal	56.079	100%		

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten per programma

Programma's	Bedragen x € 1.000	Begroting Primair 2024	Begroting Primair 2025	Begroting Primair 2026	Begroting Primair 2027
Een duurzaam bereikbaar dorp	Lasten	€ 10.030	€ 10.451	€ 10.777	€ 11.020
	baten	€ 6.578	€ 6.763	€ 6.800	€ 6.829
	Saldo van baten en lasten	-/-€ 3.452	-/-€ 3.687	-/-€ 3.978	-/-€ 4.191
	Toevoeging aan reserves	€ 108	€ 108	€ 108	€ 108
	Onttrekking aan reserves	€ 45	€ 45	€ 45	€ 45
	Mutaties in de reserves	-/- € 63	-/- € 63	-/- € 63	-/- € 63
	Geraamd resultaat	-/-€ 3.515	-/-€ 3.750	-/-€ 4.041	-/-€ 4.254
Met oog voor elkaar	Lasten	€ 32.149	€ 31.821	€ 32.124	€ 32.030
	Baten	€ 7.274	€ 7.338	€ 7.368	€ 7.167
	Saldo van baten en lasten	-/-€ 24.874	-/-€ 24.483	-/-€ 24.756	-/-€ 24.864
	Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking aan reserves	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5
	Mutaties in de reserves	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5
	Geraamd resultaat	-/-€ 24.869	-/-€ 24.478	-/-€ 24.751	-/-€ 24.859
Thuis in ons dorp	Lasten	€ 14.243	€ 13.340	€ 13.325	€ 13.186
	Baten	€ 3.190	€ 1.865	€ 1.533	€ 1.387
	Saldo van baten en lasten	-/-€ 11.053	-/-€ 11.475	-/-€ 11.792	-/-€ 11.799
	Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking aan reserves	€ 155	€ 0	€ 0	€ 0
	Mutaties in de reserves	€ 155	€ 0	€ 0	€ 0
	Geraamd resultaat	-/-€ 10.898	-/-€ 11.475	-/-€ 11.792	-/-€ 11.799
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Lasten	€ 870	€ 605	€ 584	€ 847
	Baten	€ 47.882	€ 47.926	€ 44.897	€ 44.677
	Saldo van baten en lasten	€ 47.012	€ 47.321	€ 44.313	€ 43.830
	Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking aan reserves	€ 320	€ 0	€ 0	€ 0
	Mutaties in de reserves	€ 320	€ 0	€ 0	€ 0
	Geraamd resultaat	€ 47.332	€ 47.321	€ 44.313	€ 43.830
Overhead	Lasten	€ 7.834	€ 7.783	€ 7.726	€ 7.542
	Baten	€ 167	€ 167	€ 167	€ 167
	Saldo van baten en lasten	-/-€ 7.667	-/-€ 7.615	-/-€ 7.558	-/-€ 7.375

Programma's	Bedragen x € 1.000	Begroting Primair 2024	Begroting Primair 2025	Begroting Primair 2026	Begroting Primair 2027
	Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Mutaties in de reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Geraamd resultaat	-/-€ 7.667	-/-€ 7.615	-/-€ 7.558	-/-€ 7.375
Solide financieel beleid	Lasten	0	0	0	0
	Baten	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	0	0	0	0
	Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Mutaties in de reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Geraamd resultaat	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	Lasten	€ 65.126	€ 63.999	€ 64.536	€ 64.626
	Baten	€ 65.092	€ 64.060	€ 60.765	€ 60.227
	Saldo van baten en lasten	-/-€ 34	€ 61	-/-€ 3.771	-/-€ 4.399
	Toevoeging aan reserves reserves*)	€ 108	€ 108	€ 108	€ 108
	Onttrekking aan reserves	€ 525	€ 50	€ 50	€ 50
	Mutaties in de reserves	€ 417	-/-€ 58	-/-€ 58	-/-€ 58
	Geraamd resultaat	€ 383	€ 3	-€ 3.829	-€ 4.457

Uiteenzetting van de financiële positie

De financiële positie van een gemeente is niet alleen uit de balans af te lezen. Om een goed beeld van de financiële positie van een gemeente te krijgen, zijn meerdere kengetallen relevant. In de verschillende paragrafen is nadere informatie opgenomen over onder meer het risicoprofiel, het weerstandsvermogen, de schuldpositie, het beheer van kapitaalgoederen en het grondbeleid. Op grond van deze informatie kan een totaal beeld van de financiële positie van een gemeente worden gevormd.

In de paragraaf Weerstandsvermogen zijn de verplichte kengetallen over de financiële positie vermeld. De paragraaf Financiering geeft inzicht in de aangegane leningen van de gemeente Alblasserdam.

Een aantal belangrijke kengetallen voor de financiële positie van de gemeente Alblasserdam is als volgt samen te vatten:

Indicator	Gunstig	Neutraal	Ongunstig
Structureel sluitende begroting			
Weerstandsvermogen			
Schuldpositie			

De verschillende indicatoren worden hierna kort toegelicht. Voor een uitgebreidere toelichting op de financiële positie wordt verwezen naar de paragrafen.

Structureel sluitende begroting

Normering volgens eigen beleid:

- *Gunstig: alle jaren zijn individueel structureel sluitend*
- *Neutraal: alle jaren zijn per saldo structureel sluitend*
- *Ongunstig: geen structureel sluitende begroting*

De jaarschijven 2026 en 2027 zijn niet structureel sluitend. Dit is het gevolg van de onzekerheid met betrekking tot de ontwikkeling van de algemene reserve. De jaren 2024 en 2025 worden voor de korte termijn gezien als maatgevend voor deze indicator. Maar gelet op de opgave voor de jaren vanaf 2026 is de indicator op neutraal gezet.

Voldoende weerstandsvermogen

Normering volgens eigen beleid:

- *Gunstig: weerstandsratio (algemeen) voldoet in alle jaren aan streefwaarde van minimaal 1,4 en weerstandsratio grondexploitatie is minimaal 1,0*

- *Neutraal: weerstandsratio (algemeen) voldoet niet in alle jaren aan streefwaarde van minimaal 1,4, maar is wel minimaal 1,0 en weerstandsratio grondexploitatie is minimaal 1,0*
- *Ongunstig: weerstandsratio (algemeen) is in één of meerdere jaren kleiner dan 1,0*

Wij streven naar een ratio van het incidentele weerstandsvermogen van minimaal 1,4. Dit betekent dat de buffer 1,4 maal de bekende risico's afdekken. Het weerstandsvermogen

Schuldpositie

Normering volgens eigen beleid:

- *Gunstig: alle jaren binnen de gestelde normen, debratio kleiner dan 80% en netto schuldquote kleiner dan 100%.*
- *Neutraal: Debratio alle jaren kleiner dan 80% en netto schuldquote maximaal tussen 100% en 130%.*
- *Ongunstig: Debratio groter dan 80% en/of netto schuldquote groter dan 130%.*

Kengetal	Toelichting	Score	Oordeel
Debt ratio	De score voor de Debt ratio valt nog binnen de aangegeven grenzen. Omdat deze de grenswaarde van 80% nadert is deze als neutraal aangemerkt.	75%-78%	Neutraal
Netto schuldquote	De netto schuldquote is in 2024 nog 114% valt daarmee binnen de bandbreedte 100%-130%. Vanaf 2025 wordt nadert deze de grenswaarde van 130%. Vanaf 2026 is deze groter dan 130%.	114%-148%	Ongunstig

Conclusie

Voor 2024 en 2025 is de begroting nog structureel sluitend. Voor de jaren erna is dat onzeker en is het noodzakelijk keuzes te maken. De omvang van het weerstandsvermogen is goed. De schuldpositie neemt toe tot boven de grenswaarden. Als gevolg hiervan is bijsturing de komende jaren noodzakelijk. Bijsturing kan inhouden dat het investeringsvolume wordt bijgesteld, maar er zijn ook keuzes mogelijk in het beleid van waarderen en afschrijven en/of in de wijze van financieren.

Overzicht baten en lasten per taakveld

Taakveld en omschrijving BBV	2024		2025		2026		2027	
	U	I	U	I	U	I	U	I
0.1 Bestuur	2.028		2.001		2.044		1.964	
0.10 Mutaties reserves	108	525	108	50	108	50	108	50
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	383		3		-3.829		-4.457	
0.2 Burgerzaken	1.160	365	1.169	378	1.196	444	1.212	452
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	699	244	699	244	698	244	688	244
0.4 Overhead	7.834	167	7.783	167	7.726	167	7.542	167
0.5 Treasury	172	155	227	155	207	155	470	155
0.61 OZB woningen	406	2.909	86	2.909	86	2.909	86	2.909
0.62 OZB niet-woningen	252	3.655	252	3.655	252	3.655	252	3.655
0.64 Belastingen overig	11	95	11	95	11	95	11	95
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		41.069		41.113		38.083		37.863
0.8 Overige baten en lasten	28		28		28		28	
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.785		1.785		1.785		1.785	
1.2 Openbare orde en veiligheid	577	6	577	6	562	6	562	6
2.1 Verkeer en vervoer	2.473	93	2.753	93	2.971	93	3.154	93
2.2 Parkeren	182	148	180	147	178	146	177	145
2.3 Recreatieve havens								
2.4 Economische havens en waterwegen	23		43		44		44	
2.5 Openbaar vervoer	28		28		28		28	
3.1 Economische ontwikkeling	108		108		108		108	
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	229	220	4	-4	17	6	-8	-19
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	138	18	138	18	138	18	138	18
3.4 Economische promotie		20		20		20		20
4.1 Openbaar basisonderwijs	549		549		549		549	
4.2 Onderwijshuisvesting	769	5	790	5	1.058	5	1.053	5
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	631		631		631		631	
5.1 Sportbeleid en activering	1.023	171	1.023	171	1.019	163	1.007	34
5.2 Sportaccommodaties	1.063	409	1.225	409	1.221	409	1.213	409

Taakveld en omschrijving BBV	2024		2025		2026		2027	
	U	I	U	I	U	I	U	I
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	818	277	816	276	814	276	811	276
5.5 Cultureel erfgoed	25		25		25		25	
5.6 Media	473		473		473		473	
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.426	13	2.466	13	2.511	13	2.549	13
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.277	776	3.043	826	3.068	815	3.068	621
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.730	40	2.726	40	2.712	16	2.710	
6.3 Inkomensregelingen	8.505	6.051	8.590	6.051	8.615	6.051	8.647	6.051
6.4 WSW en beschut werk	1.746		1.790		1.840		1.798	
6.5 Arbeidsparticipatie	1.308		1.309		1.302		1.264	
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	994		1.028		1.043		1.040	
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	1.559		1.704		1.507		1.487	
6.71b Begeleiding (WMO)	1.765		1.802		1.811		1.792	
6.71c Dagbesteding (WMO)	773		786		788		776	
6.72a Jeugdhulp begeleiding	1.128		1.128		1.128		1.128	
6.72b Jeugdhulp behandeling	213		213		213		213	
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	513		513		513		513	
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	9		9		9		9	
6.73a Pleegzorg	428		428		428		428	
6.73b Gezinsgericht	202		202		202		202	
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	804		804		804		804	
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	1.525		1.525		1.525		1.525	
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	543		543		543		543	
6.74c Gesloten plaatsing	109		109		109		109	
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	37		37		37		37	
6.82a Jeugdbescherming	555		55		155		155	
6.82b Jeugdreclassering	46		46		46		46	
7.1 Volksgezondheid	1.021	21	1.021	21	1.000	-3	1.000	
7.2 Riolering	1.356	1.918	1.468	1.979	1.535	2.017	1.562	2.047
7.3 Afval	2.843	3.667	2.841	3.792	2.840	3.792	2.838	3.792

Taakveld en omschrijving BBV	2024		2025		2026		2027	
	U	I	U	I	U	I	U	I
7.4 Milieubeheer	277	97	277	97	277	97	277	97
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	445	642	437	642	436	642	435	642
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.031	50	1.031	50	1.021	50	1.021	50
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	630	673	-3	4	-17	-10	-17	-6
8.3 Wonen en bouwen	2.840	1.120	2.662	688	2.662	392	2.662	393
Eindtotaal	65.617	65.617	64.110	64.110	60.815	60.815	60.277	60.277

Incidentele baten en lasten

Om te bepalen of er in de begroting en meerjarenraming sprake is van structureel evenwicht dient inzichtelijk gemaakt te worden welke incidentele baten en lasten de begroting en meerjarenraming bevat. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de geraamde incidentele baten en lasten per programma.

Incidentele baten en lasten betreffen posten die het begrotingsaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken, posten die het karakter van tijdelijkheid hebben. De financiële positie van een gemeente kan in gevaar komen wanneer structurele lasten worden gedekt met incidentele baten. Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten.

Staat van incidentele baten en lasten

(bedragen x 1.000)

Incidentele lasten	2024	2025	2026	2027
Een duurzaam bereikbaar dorp				
Met oog voor elkaar				
Subsidies	200			
Thuis in ons dorp				
Ontwikkelstrategie woningbouw (PPN 2024)	80			
Implementatie Omgevingswet	75			
Vorbereiding en vorming nieuwe raadsperiode			80	
Grondexploitatie	900			
Algemene dekkingsmiddelen				
Eenmalige tegemoetkoming woonlasten	320			
Totaal Incidentele lasten	1.575	0	80	0

(bedragen x 1.000)

Incidentele baten	2024	2025	2026	2027
Thuis in ons dorp				
Onttrekking reserve	155			
Grondexploitaties	900			
Algemene dekkingsmiddelen				

Onttrekking reserve	320			
Incidentele baten	1.375	0	80	0
Saldo incidentele baten en lasten	-200	0	-80	0

Toelichting incidentele baten en lasten

Subsidies: Subsidies worden in beginsel niet geïndexeerd tenzij uit beoordeling blijkt dat indexering noodzakelijk is, dit bijvoorbeeld door stijging van cao's. Wij vinden dat subsidies niet als vanzelfsprekend verhoogd dienen te worden. Het vraagt om een goede onderbouwing. Om cao verhogingen (enigszins) te compenseren is in de begroting volgens de Perspectiefnota 2024 rekening gehouden met een structurele stelpost van € 250.000. Het budget is gebaseerd op een indexatie gelijk aan de compensatie voor loon- en prijsstijging die ontvangen wordt via de algemene uitkering. Daarnaast is een incidentele verhoging opgenomen van € 200.000. Dit omdat blijkt dat organisaties geconfronteerd worden met cao-stijging die hoger is dan de compensatie die de gemeente ontvangt. Vanaf 2025 vervalt deze eenmalige verhoging. Het is mede bedoeld als overbrugging om organisaties de tijd te geven om toe te groeien naar een indexatie van subsidiering die past bij de door de gemeente geformuleerde uitgangspunten. De aard van deze post is incidenteel en heeft een einddatum. Deze geldt enkel voor 2024.

Onwikkelstrategie woningbouw: Op basis van de uitkomsten van uit te voeren onderzoek naar een nieuwe, grote woningbouwlocatie zal een ontwikkelstrategie worden opgesteld. De aard van deze post is incidenteel en heeft een einddatum. Deze geldt enkel voor 2024.

Omgevingsplan: In 2024 wordt er een omgevingsplan. De aard van deze post is incidenteel en heeft een einddatum. Deze geldt enkel voor 2024.

Grondexploitaties (zowel lasten als baten): Grondexploitaties zijn vanuit hun aard incidenteel.

Tegemoetkoming woonlasten: Om de lastenstijging voor de inwoners in 2024 enigszins te beperken is besloten een eenmalige tegemoetkoming per huishouden te verstrekken. De aard van deze post is incidenteel en heeft een einddatum. Deze geldt enkel voor 2024.

Mutaties reserves: Het gaat om aanwending van de algemene reserve ter dekking van de incidentele kosten voor ontwikkelstrategie woningbouw, omgevingsplan en tegemoetkoming woonlasten. Onttrekking aan reserves worden gerekend tot incidentele baten en lasten.

Nieuwe raadsperiode: Volgens de cyclische planning vinden er in 2026 gemeenteraadsverkiezingen plaats. Voor het starten van een nieuwe raadsperiode worden kosten gemaakt. De aard van deze post is incidenteel en heeft een einddatum. Deze geldt enkel voor 2026.

EMU-saldo

Op grond van de Europese begrotingsregels mag het landelijk EMU-tekort (het gezamenlijk tekort van het Rijk, lokale overheden en sociale fondsen) van de landen die participeren in de Economische Monetaire Unie niet boven de 3% uitkomen. Een goede informatievoorziening voor het Rijk is essentieel voor het monitoren en beheersen van het EMU-saldo.

Voor een goede beheersing van het EMU-saldo is het van belang om naast een raming van de exploitatiebegroting ook een prognose op te stellen van de balansposten van de gemeente.

In onderstaande tabel is een prognose van de balansposten op hoofdlijnen weergegeven:

Prognose balansposten (bedragen x 1.000)	2021 jaarak	2022 prognose	2023 prognose	2024 prognose	2025 prognose	2026 prognose
Immateriële vaste activa	423	344	470	775	670	565
Materiële vaste activa	68.991	70.681	87.054	93.063	106.225	112.241
Financiële vaste activa	4.018	4.005	1.504	1.504	1.504	1.504
Voorraden (w.o. grondexploitatie)	-328	0	-96	-462	-474	-815
Uitzetting (< 1 jaar)	9.746	12.546	10.000	10.000	10.000	10.000
Liquide middelen	5	7	5	5	5	5
Overlopende activa	2.002	2.255	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal activa	84.857	89.838	100.937	106.885	119.930	125.500
Eigen vermogen	30.756	28.105	29.434	29.244	29.203	29.163
Voorzieningen	1.721	1.399	1.777	1.925	2.073	2.221
Langlopende schulden	36.079	34.337	41.246	46.755	59.514	56.223
Netto vlottende schulden	11.835	6.909	23.480	23.961	24.140	32.893
Overlopende passiva	4.466	19.088	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal passiva	84.857	89.838	100.937	106.885	119.930	125.500

de onderstaande tabel is het aandeel van Alblasserdam in het EMU-saldo opgenomen:

Berekening EMU-saldo (bedragen x 1.000)		2023	2024	2025	
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit de reserves	+	-364	-34	61
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	+	16.126	13.525	11.703
3.	Mutaties voorzieningen	+	-1.970	1.757	-53
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	+	253	1.063	-1.454
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vast activa	+	0	0	0
Berekende EMU-saldo (-/- = tekort)			-18.713	-12.838	-10.241

Staat van reserves en voorzieningen

Omschrijving	MUTATIES 2024			MUTATIES 2025			MUTATIES 2026			MUTATIES 2027			
	Stand	VERMEER DERING	VERMINDE RING	Stand	VERMEER DERING	VERMINDE RING	Stand	VERMEER DERING	VERMINDE RING	Stand	VERMEER DERING	VERMINDE RING	Stand
	31-12-2023			31-12-2024			31-12-2025			31-12-2026			31-12-2027
<u>Cluster 1 Algemene reserves</u>													
Algemene reserve	12.502.120	-	475.000	12.027.120	-	-	12.027.120	-	-	12.027.120	-	-	12.027.120
	12.502.120	-	475.000	12.027.120	-	-	12.027.120	-	-	12.027.120	-	-	12.027.120
<u>Cluster 2 Reserves grondexploitatie</u>													
Algemene reserve grondexploitatie	443.708	-	-	443.708	-	-	443.708	-	-	443.708	-	-	443.708
	443.708	-	-	443.708	-	-	443.708	-	-	443.708	-	-	443.708
<u>Cluster 3 Egalisatiereserves</u>													
Afkoopsommen onderhoud van graven	197.878	-	-	197.878	-	-	197.878	-	-	197.878	-	-	197.878
	197.878	-	-	197.878	-	-	197.878	-	-	197.878	-	-	197.878
<u>Cluster 5 Bestemmingsreserves</u>													
Bestemmingsreserve Jeugd	25.722	-	5.200	20.522	-	5.200	15.322	-	5.200	10.122	-	5.200	4.922
Bestemmingsreserve Kunst in openbare ruimte	42.000	-	-	42.000	-	-	42.000	-	-	42.000	-	-	42.000
Bestemmingsreserve Enecogelden	6.491.919	-	35.000	6.456.919	-	35.000	6.421.919	-	35.000	6.386.919	-	35.000	6.351.919
Bestemmingsreserve corona	471.351	-	-	471.351	-	-	471.351	-	-	471.351	-	-	471.351
Bestemmingsreserve baggeren	512.000	108.000	10.000	610.000	108.000	10.000	708.000	108.000	10.000	806.000	108.000	10.000	904.000
Bestemmingsreserve aankopen Ruigenhil	7.341.286	-	-	7.341.286	-	-	7.341.286	-	-	7.341.286	-	-	7.341.286
Bestemmingsreserve energietransitie	139.700	-	-	139.700	-	-	139.700	-	-	139.700	-	-	139.700
Bestemmingsreserve kapitaallasten	1.000.000	-	-	1.000.000	-	-	1.000.000	-	-	1.000.000	-	-	1.000.000
	16.023.978	108.000	50.200	16.081.778	108.000	50.200	16.139.578	108.000	50.200	16.197.378	108.000	50.200	16.255.178
Totaal reserves	29.167.684	108.000	525.200	28.750.484	108.000	50.200	28.808.284	108.000	50.200	28.866.084	108.000	50.200	28.923.884

Omschrijving	MUTATIES 2024			MUTATIES 2025			MUTATIES 2026			MUTATIES 2027			
	Stand	VERMEER	VERMINDE	Stand	VERMEER	VERMINDE	Stand	VERMEER	VERMINDE	Stand	VERMEER	VERMINDE	
	31-12-2023	DERING	RING	31-12-2024	DERING	RING	31-12-2025	DERING	RING	31-12-2026	DERING	RING	31-12-2027
<u>Cluster 1 Voorzieningen ter afdekking risico's/verliezen</u>													
Voorziening claims (wethouders pensioenen)	459.545	-	-	459.545	-	-	459.545	-	-	459.545	-	-	459.545
Voorziening reorganisatie buitenruimte	1.098	-	-	1.098	-	-	1.098	-	-	1.098	-	-	1.098
Voorziening verlofsparen	50.000	-	-	50.000	-	-	50.000	-	-	50.000	-	-	50.000
	510.643	-	-	510.643	-	-	510.643	-	-	510.643	-	-	510.643
<u>Cluster 2 Voorzieningen op basis van beheerplannen</u>													
Voorziening onderhoud kapitaalgoederen	105.325	210.325	105.000	210.650	210.325	105.000	315.975	210.325	105.000	421.300	210.325	105.000	526.625
	105.325	210.325	105.000	210.650	210.325	105.000	315.975	210.325	105.000	421.300	210.325	105.000	526.625
<u>Cluster 3 Voorzieningen voor middelen van derden die specifiek besteed moeten worden</u>													
Voorziening riolering	2.552.150	-	235.891	2.316.259	-	200.687	2.115.572	-	136.194	1.979.378	-	94.664	1.884.714
Voorziening egalisatiereserve begraven	453.311	42.813	-	496.124	42.813	-	538.937	42.813	-	581.750	42.813	-	624.563
	3.005.461	42.813	235.891	2.812.383	42.813	200.687	2.654.509	42.813	136.194	2.561.128	42.813	94.664	2.509.277
Totaal Voorzieningen	3.621.429	253.138	340.891	3.533.676	253.138	305.687	3.481.127	253.138	241.194	3.493.071	253.138	199.664	3.546.545

Investeringsplan 2024-2027

Investering (bedragen x € 1.000)	A / B krediet	Krediet	Besteed t/m 2023	Verwacht restant krediet 2023	Krediet 2024	Meerjarig investeringsplan 2025-2027	Totaal investering	2024	2025	2026	2027	Totaal 2024-2027
Planning uitgaven												
Bedrijfsgebouwen en gronden												
Aankopen Ruigenhil	A	9.121	1.300	7.821			7.821	2.000	2.000	2.000	1.821	7.821
School Nokkenwiel (locatie Boerenpad)	A/B	664	66	598	1.650	6.000	8.248	248	2.000	6.000		8.248
Openbare ruimte (wegen, riolering, openbaar groen, openbare verlichting etc.)												
Bouwrijpmaken Hoogendijk	A	255	22	233			233		233			233
Groenstructuurplan	A	165	23	142			142	142				142
Toplaagrenovatie natuurgrasveld CKC	A	30	1	29			29	29				29
GFTE-Hoogbouw projectkosten	A	286	252	34			34	34				34
Baanderstraat	A	313	249	64			64	64				64
De Vang	A	1.170	473	697			697	697				697
Vinkenwaard Zuid Kelvinring	A/B	73	69	4		1.916	1.920	4	1.416	500		1.920
Vinkenwaard Zuid Ohmweg	A/B	220	96	124	800	1.122	2.046	924	1.122			2.046
Herinrichting pad Nedersassen	A	339	178	161			161	161				161
Edisonweg (Grote Beer - Wenaeweg)	A	140	13	127			127	127				127
Damwand Jan Smitkade	A	1.230	53	1.177			1.177	1.177				1.177
Instandhouding oude sluis Dam	A	25	2	23			23	23				23
Asfaltonderhoud fietspaden	B				75		75	75				75
Kinderdijk Vogelbuurt	B				300	4.900	5.200	300	1.400	3.500		5.200
De Witt & Troelstrastraat	A/B	97	76	21	1.000	2.500	3.521	1.021	2.000	500		3.521
West Kinderdijk Noord	A/B	165	52	113	200	300	613	313	300			613
Oude Torenbrug conserveren onderzijde	A	140		140			140	140				140
Bruggen 2022	A	120	46	74			74	74				74
Waterbus ponton	A	400		400			400	400				400
Bernard en Marijkestraat	A	90	58	32			32	32				32
Transferium	A	2.975	188	2.787			2.787	2.787				2.787
Omvorming Vinkepolderweg - Otweg	A/B	24	4	20	250	300	570	270	300			570

Investing (bedragen x € 1.000)	A / B krediet	Krediet	Besteed t/m 2023	Verwacht restant krediet 2023	Krediet 2024	Meerjarig investeringsplan 2025-2027	Totaal investering	2024	2025	2026	2027	Totaal 2024-2027	
								Planning uitgaven					
Parkeerplaats Nic. Beetsstraat	A	775	21	754			754	754				754	
Trottoir Parallelweg	A	60	3	57			57	57				57	
Wateroverlast Anjerstraat	A	30	4	26			26	26				26	
Edisonweg A15 - van Wenaeweg	B				175		175	175				175	
GVVP maatregelen 2023	B				425		425	100	325			425	
Gemeentelijk vastgoed excl. duurzaamheid	B	300		300			300	300				300	
Bruggen 2023	A	120	20	100			100	100				100	
Bruggen 2024	A				500		500	500				500	
Bruggen 2025	A					500	500		500			500	
Bruggen 2026	A					500	500			500		500	
Openbare verlichting 2023	A	148	25	123			123	123				123	
Openbare verlichting 2024	A				428		428	428				428	
Openbare verlichting 2025	A					428	428		428			428	
Openbare verlichting 2026	A					428	428			428		428	
Speelvoorzieningen 2023	A	144	28	116			116	116				116	
Speelvoorzieningen 2024	A				144		144	144				144	
Speelvoorzieningen 2025	A					144	144		144			144	
Speelvoorzieningen 2026	A					144	144			144		144	
Klimaatadaptieve maatregelen reconstructies 2023 *	B	900		900			900	900				900	
Klimaatadaptieve maatregelen reconstructies 2025 *	B					1.000	1.000		1.000			1.000	
Klimaatadaptieve maatregelen reconstructies 2026 *	B					1.000	1.000			1.000		1.000	
Klimaatadaptieve maatregelen reconstructies 2027 *	B					1.000	1.000				1.000	1.000	
Impuls reconstructies/onderhoud 2023 *	B	1.000		1.000			1.000	1.000				1.000	
Impuls reconstructies/onderhoud 2024 *	B				1.000		1.000	1.000				1.000	
Impuls reconstructies/onderhoud 2026 *	B					1.000	1.000			1.000		1.000	
Impuls reconstructies/onderhoud 2027 *	B					1.000	1.000				1.000	1.000	
Buurt Zeelt reconstructie	B				100	650	750	100	200	450		750	

Investering (bedragen x € 1.000)	A / B krediet	Krediet	Besteed t/m 2023	Verwacht restant krediet 2023	Krediet 2024	Meerjarig investeringsplan 2025-2027	Totaal investering	2024	2025	2026	2027	Totaal 2024-2027
								Planning uitgaven				
Rijnstraat asfaltonderhoud	B				300		300	300				300
Asfalt Oost en West Kinderdijk	A/B	50		50	400		450	450				450
Riolering Hobbemalaan	A/B	25		25	200		225	225				225
Fietslus Edisonweg - Molenpad	A/B	50		50	1.000		1.050	1.050				1.050
Bruggen 2027	A					500	500				500	500
Openbare verlichting 2027	A					148	148				148	148
Speelvoorzieningen 2027	A					144	144				144	144
Asfalt toplagen 2025	A					500	500		500			500
Asfalt toplagen 2026	A					500	500			500		500
Asfalt toplagen 2027	A					500	500				500	500
Tijdelijke onderwijshuisvesting	B				900		900	900				900
Riolering 2023	A				800		800	800				800
Riolering 2024	A				747		747	747				747
Riolering 2025	A					597	597		597			597
Riolering 2026	A					597	597			597		597
Riolering 2027	A					597	597				597	597
Vervoermiddelen, machines, apparaten en installaties												
Materieel buitenruimte 2024	A				220		220	220				220
Materieel buitenruimte 2025	A					210	210		210			210
Materieel buitenruimte 2026	A					210	210			210		210
Materieel buitenruimte 2027	A					150	150				150	150
Totaal investeringskredieten		21.644	3.322	18.322	11.614	29.485	59.421	21.557	14.675	17.329	5.860	59.421

* De kredieten klimaatadaptieve maatregelen reconstructies en impuls reconstructies/onderhoud zijn besloten voor ieder een jaarlijks bedrag van € 1.500.000,-. Om de kapitaallasten niet te laten stijgen zijn deze kredieten verlaagd naar € 1.000.000,-.

Verplichte indicatoren BBV

Om de resultaten van beleidsmatige inspanningen meer inzichtelijk te maken is in het BBV een verplichte basisset van beleidsindicatoren vastgesteld. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kan een helder beeld gevormd worden van beleidsresultaten van gemeenten. De herkomst is veelal de website www.waarstaatjegemeente.nl.

Nr	Hoofdtakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Alblasserdam	Gemeente < 25.000
1	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2023	4,82	n.b.
2	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2023	5,25	n.b.
3	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2024	690	n.b.
4	0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2024	0%	n.b.
5	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	2024	11,7%	n.b.
6	1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren (12-18 jaar)	Bureau Halt	2022	5	8
7	1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2022	1,5	0,7
8	1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2022	3,2	2,7
9	1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	Politie	2022	0,5	1,2
10	1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2021	5,0	4,4
11	3. Economie	Functiemenging	%	Meerdere bronnen	2022	54,2%	49,3%
12	3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 - 64 jaar	LISA	2022	145,6	180,3
13	4. Onderwijs	Leerplicht Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	2022	Nb	4,5
14	4. Onderwijs	Leerplicht Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	2022	8	18
15	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO/Ingrado	2021	2,2%	1,5%
16	5. Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters	%	Meerdere bronnen	2020	60%	50,3%
17	6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	CBS/LISA	2022	808,7	694,5
18	6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	2021	1%	1%
19	6. Sociaal domein	Achterstand onder Jeugd Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	2021	4%	3%
20	6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	2022	74,8%	72,9%
21	6. Sociaal domein	Achterstand onder jeugd- Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	2021	1%	1%
22	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2021	286	215,4
23	6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	2022	138,3	142,1

Nr	Hoofdtakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Alblasserdam	Gemeente < 25.000
24	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS Jeugd	2022	15,4%	12,1%
25	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS Jeugd	2022	1,1%	nb
26	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS Jeugd	nb	nb	nb
27	6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2022	670	nb
28	7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS statistiek Huishoudelijk afval	2021	nb	113
29	7. Volksgezondheid en Milieu	Bekende hernieuwbare elektriciteit	%	berekening	2021	4,2%	n.b.
30	8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	2022	274	342
31	8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BAG/ABF	2022	3,7	8,9
32	8. Vhrosv	Demografische druk	%	CBS	2023	81,4%	80,5%
33	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO, gecorrigeerd	2023	830	897
34	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO, gecorrigeerd	2023	890	985

Programma-indeling

Binnen een programma bevinden zich diverse taakvelden. Dit zijn voorgeschreven taakvelden zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) per 1 januari 2017. In onderstaande lijst is de programma-indeling genoemd met de taakvelden die onder dat programma vallen. De taakvelden zijn gebundeld onder een thema.

Programma 1 – Een duurzaam bereikbaar dorp
Taakvelden volgens het BBV
<i>Mobiliteit</i>
2.1 Verkeer en vervoer
2.2 Parkeren
2.5 Openbaar vervoer
<i>Groen & milieu</i>
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
7.2 Riolering
7.3 Afval
7.4 Milieubeheer
7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Programma 2 - Met oog voor elkaar
Taakveld volgens het BBV
<i>Dienstverlening</i>
0.2 Burgerzaken
<i>Economie</i>
2.3 Recreatieve havens
2.4 Economische havens en waterwegen
3.1 Economische ontwikkeling
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
3.4 Economische promotie

<i>Onderwijs</i>
4.1 Openbaar basisonderwijs
4.2 Onderwijshuisvesting
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
<i>Zorg en jeugd</i>
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
6.3 Inkomensregelingen
6.4 WSW en beschut werk
6.5 Arbeidsparticipatie
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)
6.71b Begeleiding (WMO)
6.71c Dagbesteding (WMO)
6.72a Jeugdhulp begeleiding
6.72b Jeugdhulp behandeling
6.72c Jeugdhulp dagbesteding
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig
6.73a Pleegzorg
6.73b Gezinsgericht
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
6.74c Gesloten plaatsing
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
6.82a Jeugdbescherming
6.82b Jeugdreclassering

Programma 3 – Thuis in ons dorp
Taakvelden volgens het BBV
<i>Bestuur</i>
0.1 Bestuur
<i>Openbare orde en veiligheid</i>
1.1 Crisisbeheersing en brandweer
1.2 Openbare orde en veiligheid
<i>Sport, volksgezondheid en cultuur</i>
5.1 Sportbeleid en activering
5.2 Sportaccommodaties
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie
5.5 Cultureel erfgoed
5.6 Media
7.1 Volksgezondheid
<i>Wonen en werken</i>
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
8.1 Ruimte en leefomgeving
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
8.3 Wonen en bouwen

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Taakvelden volgens het BBV
0.5 Treasury
0.61 OZB woningen
0.62 OZB niet-woningen
0.64 Belastingen overig
0.7 Algemene uitkering en ov uitkeringen gemeentefonds
0.8 Overige baten en lasten

Overhead

Taakveld volgens het BBV

0.4 Overhead